BRABANT STRIP
MAGAZINE 112

Verschijnt maandelijks, behalve in juli en augustus - 9/2003 - Afgiftekantoor, 1800 Vilvoorde 1 - P308727
Afzender : Brabant Strip vzw, De Wandelaerstr. 8, 1930 Zaventem

Alles gaat goed...

en het kan beter

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Jozef Peeters, de familie Lezy, Joop Schreurs, Philippe Mouvet, Pierre Borms, Felix De Keye, Daniel Mostrey, Kurt Goovaerts, Léon den Hartog.

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken en Rik Callaerts

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen, Jan van Riel

INHOUD

Cover : © *Paul Geerts*
Agenda 3
Paul Geerts 4
Zodiak 13
Rosse John 17
Koffie klets 21
Reclamestrips 32
Uitgelezen 36

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.

Lidgeld 2003 B&NL :20 euro
(B):**001-2980926-95**
(Nl) : Giro **7616528**
(Andere landen : 25 euro)

Verantwoordelijke uitgever :
Patrick Vranken
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel :(0032)(0)52 / 31.23.46

E-mail en internetadres :
brabant.strip@worldonline.be
www.brabantstrip.be
nr.9 van 25/11/2003
1.200 exemplaren

Onze vereniging kan terugkijken op een boeiend jaar. De oproep tot meer engagement viel eind 2002 niet in dovemansoren: verschillende enthousiaste medewerkers boden zich aan en zorgden het afgelopen jaar voor verrassingen. Gevarieerde informatie werd bovengespit en in beeld gebracht. Nieuw talent als Kim sprak evengoed tot de verbeelding als de beschrijving van Suske en Wiske-eerste drukken. Op creatief vlak hebben we alleszins de wind in de zeilen, want als we even overzien wat we volgend jaar allemaal gaan brengen, dan vragen we ons toch wel af hoe we dat op 400 pagina's moeten persen! Dat neemt niet weg dat we de rangen sluiten : om dat alles te verwezenlijken, blijft hulp altijd welkom.

We hadden in 2002 ook wat organisatorische problemen, die nu zo goed als allemaal weggewerkt zijn. Zo zit er opnieuw een overschrijving/ acceptgiro meegeniet, dat maakt het voor de leden tenslotte makkelijker. Enkele leden hadden niet betaald en waren zich daarvan niet bewust, een enkele had betaald zonder dat wij er ons van bewust waren. Het is uitzonderlijk, maar het is nooit uitgesloten. Als het gebeurt, graag een seintje, mét de bankgegevens erbij. Wij hebben per jaar meer dan 1.000 bankuittreksels. Zonder aanduiding van de datum is daarin zoeken onbegonnen werk. We doen voortaan een inspanning om beter bereikbaar te zijn voor dergelijke probleempjes. Bij de jaarlijkse bestuursverkiezingen is er dit jaar een wissel : Patrick Vranken (voorzitter), Yves Kerremans (penningmeester) en Joeri Delamane (secretaris) werden verkozen. Oud-secretaris Michel Sels blijft actief binnen de vereniging, maar heeft momenteel andere prioriteiten. We danken Michel voor de vele projecten die hij mee heeft helpen organiseren.

Het bestuur.

Lidkaart 2003

Iedereen had er onderhand al minstens één keer naar gevraagd. Nee, bij magazine 112 zat geen fata morgana. Twee bijzondere, niet gepubliceerde tekeningen van Pom sieren de lidkaart 2003. Het meest ontroerd waren we door het ongeruste telefoontje van de drukker : *"zeg, is het normaal dat er 2003 op die kaart staat?"* Ja, dat is klantenservice! En meteen het extra goede nieuws : de lidkaart 2004 is nu al in productie! Ongelofelijk, dames en heren.

Ledennieuws

Ledendagen Turnhout

Iedereen weet ondertussen dat we ook dit jaar onze ledendag organiseren in Turnhout, binnen in De Warande. We zijn er zelfs twee dagen, telkens vanaf 10u. Onze vereniging heeft beneden in De Warande een stand om alle leden met open armen te verwelkomen en tegelijk de juiste weg te wijzen naar het ruilgebeuren, dat zich op een ander niveau zal afspelen. Breng dus beslist wat mee. Raadpleeg de agenda voor meer details.

Fenix 17

In Turnhout stellen we ook ons nieuwste album voor, een fantastische Nonkel Zigomar, die nog niet in het Nederlands in album verscheen.

Gratis & extra!

Of minister Gratis dat weekend aanwezig zal zijn, weten we niet (hij vertrouwde ons toe dat zijn stripkennis niet veel verder reikt dan Jommeke, wat toch al niet slecht is), maar wij doen het alleszins gratis dat weekend, met dank aan de organisatoren van de Stripgidsdagen. Daarom geven we ook nog wat extra : een gratis "kennismakingsmagazine", speciaal ter gelegenheid van de Turnhoutse Stripgidsdagen. Daarin een representatief staaltje van wat we de laatste jaren zoal brachten in het magazine. DIt extra magazine wordt op grote oplage verspreid in binnen- en buitenland. Leg dus geen verzameling extra nummers aan, maar help ze uit te delen aan eventuele geïnteresseerden.

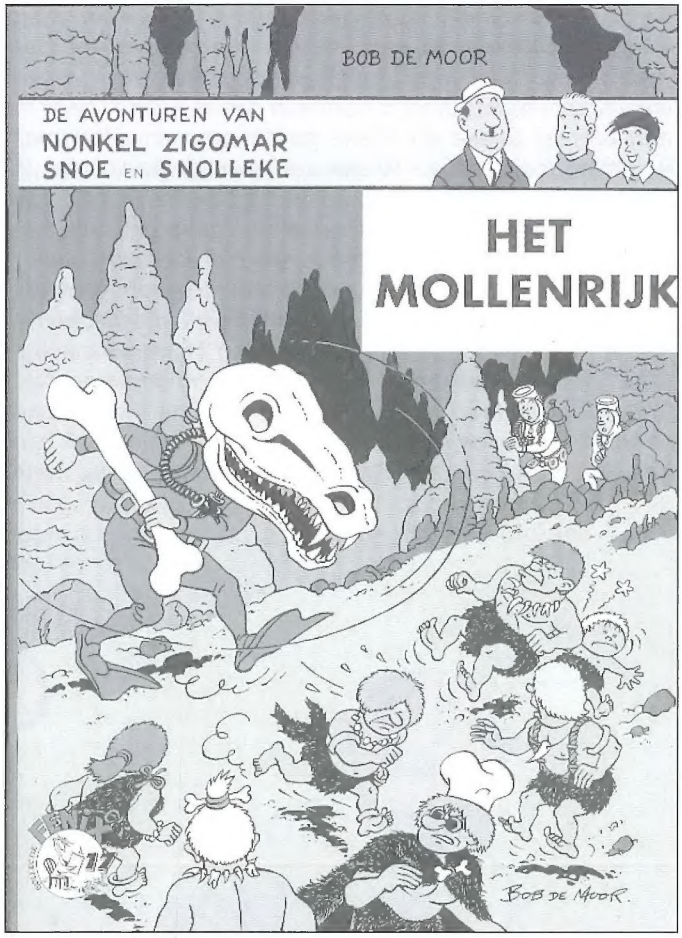

Ook gratis was onlangs het exemplaar van Stripnieuws, dat we meezonden met het magazine. Waarom? vroegen leden ons. Omdat het ons vriendelijk gevraagd werd natuurlijk.

Lidgeld 2004

Het langverwachte ogenblik is aangebroken: er zit weer een Fortis-overschrijving meegeniet in dit magazine, voor Nederland een Postbank-acceptgiro. Opgelet, kreeg je als Belg of Nederlander toevallig het verkeerde exemplaar in handen, gebruik dan dit formulier niet, maar stap even naar de bank toe. De volgende leden hebben **op 15 november** al afgerekend voor 2004 en hoeven dus niet meer te betalen :

AELBRECHT E.
BEVERS R.
BLANQUART K.
BUSSCHOTS P.
CALLAERTS E.
CORSTIAANS P.
DAVID N.
DEBACKER G.
DEBOITSELIER M.
DEBOLLE E.
DEBRUYNE J.
DEKEYE F.
DELEEUW H.
DEVADDER R.
GELEYNS M.
GEURTS T.
GEYS M.
GOOSSENS L.
HAEGEMAN J.
HAELTERMAN J.
HANNES P.
HARLAND J. W.
HOLLANTS M.
JANSSENS DIRK
JANSSENS-HEEREN
KRIECKEMANS L.
KUIPER R.
LACROSSE M.
LAGA K.
LOIX J.
LYKLEMA
NAESSENS F.
PISANE L
RYCKAERT B.
RYCKEBUSCH P.
SCHOLIERS P.
SMIT R.
STRUYF J.
STUBBE R.
VANBELLE M.
VANCAUWENBERGH J.
VANDENBULCKE F.
VANDENHOGEN H.
VANDERBORGHT M.
VANDERGUCHT M.
VANDERKERKEN E.
VANDERWERF H.
VANGRUNDERBEEK A.
VANGYSEGEM W.
VANOVERMEIRE D.
VANSNICK J.
VERGULT J.
VERHAEGEN E.
VERMEULEN R.
VERMEYLEN W.
VERSTAPPEN W.
VLOEBERGHS E.
VLUGT R

Mogen we alle anderen vragen om dit zo vlug mogelijk te regelen? Dan komt er geen vertraging in de verzending. Had je je naam op de lijst verwacht? Contacteer ons zo vlug mogelijk met de juiste gegevens.

Een interview met Paul Geerts alleen is moeilijk, altijd is Willy Vandersteen bijna tastbaar aanwezig. Paul Geerts (geboren op 16 mei 1937 in Turnhout), de man die zich een waardig opvolger getoond heeft van zijn "meester", heeft meer dan 30 jaar Suske en Wiske geschreven en getekend. Hij heeft meer Suske en Wiske verhalen gemaakt dan Willy Vandersteen. Paul Geerts werd geroemd en verguisd. Geroemd, want hij heeft Suske en Wiske groot gemaakt. Verguisd, want de verhalen zouden niet meer de sfeer van vroeger uitstralen en zijn verworden tot een "vormeloos massaproduct waar de braafheid afdruipt" (Stripschrift 122/123 en 292). En: de verhalen zouden te moralistisch zijn. Maar zoals hij zelf zegt :"ik ben Willy Vandersteen niet en Willy Vandersteen is Paul Geerts niet". Is die kritiek wel terecht? Paul is de eerste om toe te geven dat er ook minder geslaagde verhalen zijn. Denk aan De Natte Navajo, waarvan hij de uitgever aanraadde dit verhaal niet uit te geven (hoewel de kritieken spraken van 'eindelijk weer een echte Vandersteen'!) Maar op welke wijze kwamen deze verhalen tot stand? Paul was gebonden aan de deadline van de krant, moest altijd onder druk publiceren. Zijn beste verhalen zijn dan ook gemaakt in alle rust. Wie bepaalt trouwens wat goed of slecht is? Zei Vandersteen het zelf al niet: "ge kunt zeggen dat het slecht is, geen mens zal u geloven. Kwaliteit: dat is het publiek aanspreken" (Stripschrift 122/123).

En wat het moralisme betreft, kijk ook eens naar de verhalen van Vandersteen : "Bemint elkander", "Draag elkanders lasten", zo zijn er tientallen boodschappen uit de verhalen te halen, zij het niet altijd zo letterlijk. In moralisme overtreft Vandersteen Geerts wellicht zelfs nog. Maar zijn wij al zover dat wij ons ergeren aan een

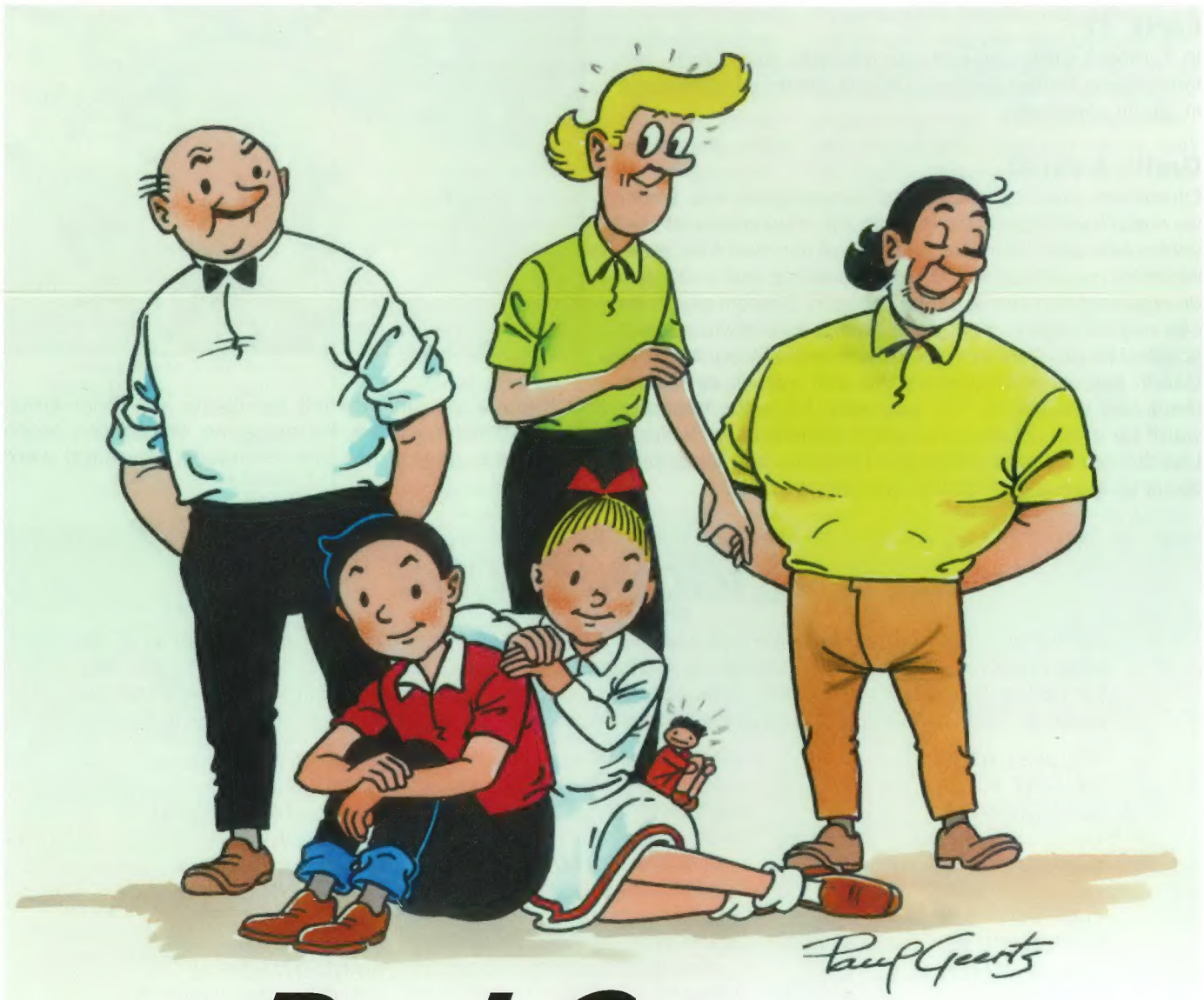

Paul Geerts :

"Ik heb mijn best gedaan, ik heb alles gegeven wat in mij zat"

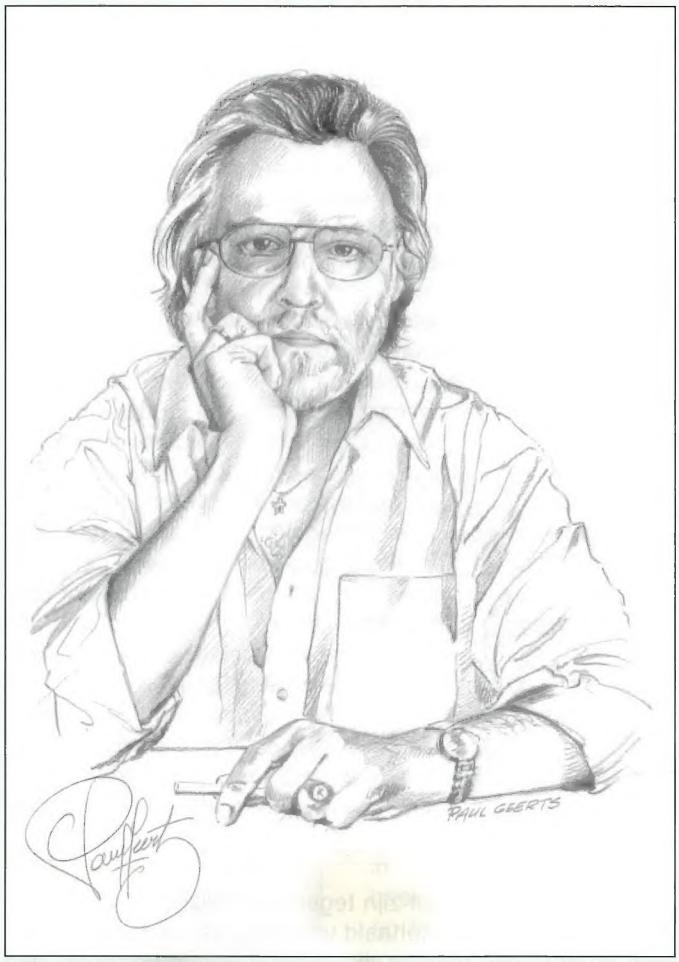

goede boodschap? Voelen wij ons aangesproken als Geerts ons wijst op onze tekortkomingen als mens? Eigenlijk moeten we blij zijn met 'normen en waarden' in Suske en Wiske.
Wie Paul Geerts kent, weet dat hij alles voor Suske en Wiske gegeven heeft. Zijn bewondering voor Willy Vandersteen is grenzenloos. Paul verdient op zijn beurt onze bewondering. We moeten ons gelukkig prijzen dat hij Suske en Wiske mocht overnemen van Willy Vandersteen en dat ze niet mee in het graf genomen zijn zoals met Kuifje gebeurd is. Laten we eens denken aan al die verhalen die prachtig zijn en niet altijd zeuren over de mindere. Dat verdient de Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw niet. Hij verdient onze dank en respect voor alle uren leesplezier die hij ons gegeven heeft. Lees het verhaal van de mens en tekenaar Paul Geerts zelf.

- Léon en Lisa den Hartog -

Paul, als je nu terugkijkt op jouw carrière met Suske en Wiske, noem dan eens drie hoogtepunten?
Dat is ten eerste dat ik op 2 januari 1968 voor Willy Vandersteen ben kunnen gaan werken. Strips tekenen was eigenlijk een vrijetijdsbesteding en ik heb altijd graag strips gelezen. Maar als je van je hobby je beroep kunt maken, dan is dat een hoogtepunt. Het tweede hoogtepunt was 4 jaar later, toen ik zelf Suske en Wiske mocht gaan tekenen. Het derde hoogtepunt in mijn leven omvat eigenlijk een groot aantal jaren. Ik heb het voorrecht gehad bijna 23 jaar met Willy Vandersteen te mogen samenwerken, mijn onvolprezen meester. Ik heb hem leren kennen, leren waarderen, we zijn vrienden geworden. Toen Willy Vandersteen besliste om Suske en Wiske in mijn handen te leggen, had ik daar eigenlijk een grenzeloze bewondering voor. Begrijp me niet verkeerd. Om zoals Willy Vandersteen te zeggen 'nu mag jij het voortzetten', op het moment dat hij gelouwerd en geroemd werd om zijn Suske en Wiske, daar had ik veel bewondering voor. Dat is het mooiste moment uit mijn leven en dat heeft bijna 23 jaar geduurd. Ik heb met hem samengewerkt, hij heeft mij alles geleerd, daar kijk ik nog regelmatig met een glimlach op terug. Ik ben Willy Vandersteen nog niet vergeten.

Nam je het aanbod van Vandersteen om Suske en Wiske te gaan tekenen direct aan, was dat niet even "schrikken" om die verantwoordelijkheid voor Suske en Wiske over te nemen?
Nee, want dat had een voorgeschiedenis. Het is de droom van elke striptekenaar om met een eigen creatie door te kunnen breken. Ik werkte bij Studio Vandersteen en ongeveer twee jaar later had ik het idee opgevat om met een eigen strip te beginnen. Ik kocht maanden achter elkaar het Duitse weekblad *Der Stern.* Daar stonden geen strips in, wel 2 pagina's voor kinderen, maar eigenlijk vond ik dat daar een strip in thuishoorde. Dus ik begin te fantaseren rond de naam 'Sternchen'. Ik ontwerp een figuurtje, een feetje, die kon toveren, maar niet zo goed, dus het mislukte vaak en daar kon je dan leuke dingen mee doen. Ze krijgt er een maatje met een hond bij. Over deze 3 figuurtjes wilde ik graag een lang verhaal van zo'n 40 platen maken. Ik had 10 platen klaar toen ik bij mezelf dacht: *'ik ga eens contact opnemen met Der Stern'.* En wonder boven wonder, ik krijg de hoofdredacteur aan de lijn, Henry Nannen. Dat is bijna een mirakel, want die mensen worden afgeschermd. In mijn beste Duits kon ik hem duidelijk maken dat ik striptekenaar was en bezig was met een beeldverhaal voor *Der Stern*, met het figuurtje Sternchen. Ik vroeg hem of hij mijn tekeningen eens wilde zien. Hij zei: *'maak het half af en kom dan naar Hamburg'.* Willy Vandersteen wist dat niet, want ik werkte daar nog niet zo lang en dan al bezig zijn met eigen werk, dat lag nogal gevoelig.

Studio Vandersteen op het hoogtepunt, in 1970. Links staat Paul Geerts ▼

Maar mijn collega's op de studio wisten het wel, die hadden ook de tekeningen gezien. Op een maandagochtend kom ik terug van de kust, ik had in het weekend getekend aan mijn verhaal, dus ik had alles bij me. Ik kom op de studio, Vandersteen was er al en zegt: *'Paul, kom eens even'*. Ik naar zijn bureau en ga zitten. Hij vroeg me op de man af of ik voor *Der Stern* aan een eigen verhaal werkte. Ik schrok natuurlijk, maar op zo'n moment moet je geen komedie meer spelen. Ik leg hem dus het hele verhaal uit. Natuurlijk wilde hij dat graag zien en dat kon, want ik had immers toch alles bij me. Hij zegt: *'Knap werk, mooi.'* Een dag later, dinsdag, opnieuw: *'Paul, kom eens hier'*. Ik dacht, nu is het zover, ik vlieg eruit. Maar er stond al een whisky klaar, 's ochtends vroeg. Vandersteen zegt: *'Ik heb, na overleg met mijn raadgever, een voorstel. Jij bent nogal de man die hard wil werken, ge hebt een gezin , twee kinderen, ge hebt al veel scenario's geschreven voor Jerom in Duitsland. Wat zou je ervan vinden mijn opvolger te worden en in de toekomst Suske en Wiske van mij over te nemen. Dan mag jij later de studio leiden en Suske en Wiske tekenen'*. Mijn eerste reactie was: *'Meneer Vandersteen, ik uw opvolger? Ik werk hier nog niet zo lang, hiernaast zitten mensen die hier al veel langer met u meewerken aan Suske en Wiske'*. Vandersteen zegt: *'Pol, ik waardeer dat heel erg dat je dat zo stelt, maar dat is mijn beslissing. Ik zie in jou mijn opvolger'*. *'Oké'*, zei ik, *'maar ik wil nooit in de weg staan van ten eerste uw eigen zoon en wil ook niet met mijn ellebogen werken om andere mensen hier weg te drukken'*. Vandersteen daarop : *'Heel tof, ik waardeer dat, maar nogmaals het is mijn beslissing. Ik zou willen dat jij meewerkt aan Suske en Wiske'*.

Tja, dan sta je op een kruispunt. Ik heb toen een paar dagen bedenktijd gevraagd. Hij nam het mij niet kwalijk dat ik met Sternchen bezig was, hij begreep dat ook. Ik heb slapeloze nachten gehad, wat moest ik doen,? Stel je voor dat Sternchen zou lukken, dat weekblad verscheen in een oplage van 1,5 miljoen. Als daar dan ook nog eens albums verkocht van zouden worden, tja, dan zou de sky de limit zijn. Maar dat is een vraagteken, dat weet je niet. Dus ik ben op het einde van de week naar Willy Vandersteen gestapt en heb zijn voorstel aangenomen. Vanaf dat moment heb ik nooit nog één potloodstreep getekend aan Sternchen, ik heb alles laten vallen. Ik ben ook zo onbeleefd geweest, maar dat realiseerde ik me pas achteraf, om nooit meer naar *Der Stern* te bellen. Ik had de beslissing genomen om bij Willy Vandersteen te blijven, in het vooruitzicht dat ik zijn reeks mocht overnemen. Hij had me die belofte gedaan en hij heeft die belofte gehouden. Zo heb ik Suske en Wiske in mijn handen gekregen.

Ik heb me vanaf dat moment voor 200% toegelegd op Suske en Wiske en werd onmiddellijk Vandersteens medewerker. Ik mocht niet meer aan Jerom werken, ik moest meewerken aan Suske en Wiske en dat heb ik dan 2 jaar gedaan. Willy Vandersteen schreef de verhalen van Suske en Wiske en het eerste verhaal waar ik aan mee mocht werken, was zoals je weet *De charmante koffiepot*. Twee jaar later vroeg hij mij of ik eens een idee had voor een Suske en Wiske - verhaal. Dat werd dan *De Gekke Gokker*. Hij zei: *'zet uw verhaal eens een keer op papier dan kan ik het eens nalezen. Als het goed is, zou je het dan ook alleen willen tekenen?'* Ik antwoordde : *'als u mij de toestemming geeft wil ik het best proberen'*. Zo is het gegaan. Hij heeft mij met dat verhaal ijskoud laten doen, zelfs niet over mijn schouder meegekeken, maar hij volgde het in de krant. Maar dat wil niet zeggen dat ik het van de ene op de andere dag heb overgenomen. Een drietal jaren hebben we samengewerkt, samen gezeten om verhalen te bedenken, soms tot diep in de nacht. Maar dat is een bepaald stramien, Willy Vandersteen heeft mij dat allemaal geleerd : dààr moet je op letten, geen te lange teksten in één ballon, er moet sentiment inzitten, spanning, actie, geen brutaliteiten, er mag gevochten worden maar op een ludieke wijze, geen seks, drugs, racisme en geloof. Door het feit dat we samen de verhalen bedachten - ik schreef ze dan wel, maar het bedenken deden we nog samen - begon ik steeds meer zelfstandig te werken. Willy Vandersteen was intussen al met Robert en Bertrand bezig, had afscheid genomen van Suske en Wiske.

Maar tot op de laatste dag van zijn leven ben ik hem altijd mijn verhalen blijven voorleggen. In het begin zijn er wel eens opmerkingen geweest van, dat zou ik zo doen, of dit of dat, probeer dat eens, enz. Zo leer je dat dan.

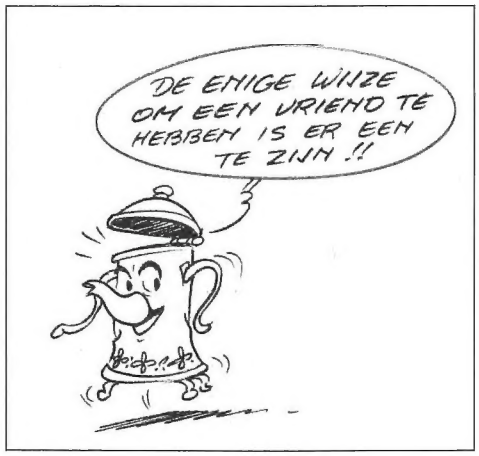

Opdrachttekening in het album De charmante koffiepot

Maar als ik eerlijk moet zijn tegenover mijzelf: ik vind dat ik nooit het niveau heb gehaald van Willy Vandersteen. Dat is mijn persoonlijke mening. Ik vind dat ik qua vertellen, qua verhalen, qua inspiratie, fantasie nooit het niveau van Willy Vandersteen heb kunnen bereiken. Die naam wil ik niet hebben. Willy Vandersteen was een onuitputtelijk vat van inspiratie en creativiteit. Ik heb alleen aan Suske en Wiske gewerkt en veel verhalen kwamen er in bloed en tranen. Vandersteen werkte aan Suske en Wiske, Bessy, Biggles, De rode Ridder, die deed dat allemaal door elkaar. Onvoorstelbaar, begin er maar aan.

Doet je jezelf niet erg tekort als je dit zegt?

(aarzelt) ... nee, dat is mijn persoonlijke mening. Willy Vandersteen staat bekend als de geestelijke vader van Suske en Wiske. Hij is de man die Suske en Wiske in 1945 heeft bedacht. Vandersteen, het boegbeeld, boven alles. Ik sta bekend als de man die Suske en Wiske groot heeft gemaakt. Toen ik in 1972 mijn eerste verhaal schreef, was de oplage iets tussen de 100.000 en 110.000. En ik heb dat gebracht naar, op het hoogtepunt, 400.000. Er zijn natuurlijk andere factoren die meegespeeld hebben. Suske en Wiske werden populairder In Nederland, de verantwoordelijke bij Standaard werkte daar aan mee, je moet dat niet alleen op mijn rekening schrijven. Ik ben daar wel heel fier over. Maar als ik mijn verhalen vergelijk, zijn het niet dezelfde als die van Willy Vandersteen. Ik heb altijd getracht zoveel mogelijk in zijn geest verder te werken, zoals hij het mij geleerd had en ik was nogal bang er iets nieuws van te maken, dat deed ik niet. *Never change a winning team,* dat was eigenlijk mijn optiek. In de geest van Vandersteen, maar toch met mijn eigen inbreng. Ik ben Willy Vandersteen niet, Willy Vandersteen is Paul Geerts niet. Ik merk nu, als ik ze zo achteraf nog eens teruglees, dat er in Vandersteens verhalen meer humor stak en in mijn verhalen meer menselijkheid. Willy Vandersteen was een fantast op het gebied van humor, hij bedacht het ook niet allemaal zelf, hij had daar ook zijn documentatie voor. Het kwam niet allemaal van hem, ik heb achteraf zijn

plakboeken gezien, waar hij moppen inplakte uit de *Daily Mirror*. Maar ik heb mijn best gedaan, ik heb alles gegeven wat in mij zat, echt alles.

Wat is het grote verschil tussen Paul Geerts en Willy Vandersteen?

Het begint al met het feit dat wij twee verschillende persoonlijkheden waren. Dat was geen probleem want we voelden elkaar uitstekend aan. De relatie werkgever/werknemer groeide snel uit tot een hechte, loyale vriendschap. Willy Vandersteen was een levensgenieter, niet dat ik dat niét ben, maar... hoe zal ik het zeggen? Willy Vandersteen werkte zijn hele leven keihard, daar doe ik echt mijn hoed vooraf. Maar hij kon alles een keer van zich af zetten, dan ging hij naar Antwerpen, vloog in de whisky. Hij was een echt uitgaanstype, die man kon zich reuzegoed amuseren. Als hij ergens binnenkwam, schoven alle mensen op en kwamen in zijn buurt, want hij kon toch zo fantastisch vertellen. Heel de zaak luisterde mee. Ik heb ooit meegemaakt dat de koks in de deur kwamen meeluisteren als Vandersteen aan het woord was. Dat is iets wat die man had, dat heb ik minder. Ik ben nogal een rustig type, een sentimenteel type, ik kan ook van het leven genieten, maar op een zachtere manier.

Ik hoor wel eens van mensen dat ik makkelijk een gevoelige snaar kan raken. Die opmerking zint me wel. Ik ben een mensenvriend. Als ik ergens ga signeren, dan hou ik ook wel eens andere tekenaars in het oog. Die pakken een boek aan, geven het terug en letten niet eens op de mensen. Dat doe ik niet. Die mensen staan een uur in de rij voor een tekening. Het minste dat je kunt doen - en ik doe dat dan ook uit mijn hart - is vriendelijk zijn.

Tegenspoed! Tegenspoed is de toetssteen van de ware vriendschap. En die heb ik by jullie gevonden, vrienden. Door jullie heb ik mijn klok terug...

Moraal van het verhaal: vriendschap is het Suske en Wiske-thema dat Paul Geerts het meest uitgediept heeft.

Dat heeft ook te maken met mijn dankbaarheid. Ik weet hoe men over mij denkt, maar ik speel dat niet, zo ben ik. Ik word liever teleurgesteld in mensen dan dat ik boos word.

Hoe werden de verhalen uitgewerkt?

Je staat altijd op scherp, je moet 4 verhalen per jaar maken. Je bent eigenlijk in wezen altijd met je werk bezig, behalve als je slaapt. Hoewel, ik droomde soms over Suske en Wiske. Vroeger lag naast mijn bed altijd een blocnote met een pen. De keren dat ik 's nachts wakker werd met een inval schreef ik het op om het de volgende dag niet kwijt te zijn. Dan bedenk je een thema naar aanleiding van een reis of de actualiteit, een fantasie, noem maar op. Alle indrukken schreef ik op, al wat mij te binnen schoot. Dan sorteerde ik dat een beetje, zodat ik er een lijn in zag. Dat was eigenlijk de synopsis van een verhaal. Dan maakte ik een tweede korte inhoud en begon ik met bladzijde 1. Maar dan lag het eerste naast mij. Op bladzijde 1 gebeurt dat, bladzijde 2 dat en zo tot bladzijde 46. Daar kun je soms ook in blokken van zo'n 5 bladzijden mee werken. Daar kon ik mee spelen. Heb je een gag die je ter plekke verzint en hij duurt wat langer dan gepland, dan kort je de volgende bladzijde wat in. Dan begon ik aan het schrijven van de dialogen. Ik pakte een blad en op dat moment zag ik de indeling voor me. Ik deed dat nooit langer dan 5 of 6 bladzijden en dan begon ik te tekenen. Was ik bijgetekend, begon ik weer wat te schrijven, maar altijd met die korte inhoud naast me. Om niet verloren te lopen. Ik kwam altijd precies uit. Heel soms werd het wat lastig maar dan begon ik van achteraan terug te werken.

Na het overnemen van de reeks heb je nog zo'n 18 jaar met Willy Vandersteen samengewerkt. Hoe ging dat? Wie waren er nog meer betrokken bij Suske en Wiske?

In 1984 heeft Willy Vandersteen een hele zware operatie moeten ondergaan. Dat gebeurde heel snel. De dokter kwam en zei: *'morgen het ziekenhuis in'*. Hij heeft maanden nodig gehad om te recupereren. Voordien lag er eigenlijk niks vast voor de toekomst : Willy Vandersteen tekende, ik was gezond, de studio draaide. Maar op dat moment stond de telefoon roodgloeiend. De Standaard belde: *'wat gaat er gebeuren als meneer Vandersteen er niet meer is?'* We hebben er nooit aan gedacht, het was allemaal zo vanzelfsprekend. Na het herstel heeft Standaard Uitgeverij (SU) aan Willy Vandersteen voorgesteld om *de stu*dio over te nemen. Gezien de gezondheidsproblemen en de druk, de verantwoordelijkheid, enzovoort. Willy Vandersteen heeft daar over nagedacht, er zijn maanden over heengegaan. Ik ben bij veel van die gesprekken aanwezig geweest en uiteindelijk heeft hij het aanbod afgewezen met de mededeling dat ik als zijn opvolger zou fungeren. Ik werkte dag en nacht, aan 4 verhalen per jaar, een zomer- en wintervakantieboek, merchandising,... Totdat ik in september 1988 een tekening van Lambik zag in een verhaal voor de Kredietbank, 4 platen extra in *De schat van Beersel*. Ik wist dat niet vooraf, SU had voor een tekenaar gezorgd. Het bleek Marc Verhaegen te zijn. Ik belde Marc en in eerste instantie schrok hij een beetje, heb ik het niet goed gedaan? *'Nee'*, zei ik, *'ik vind dat je die Lambik getekend hebt, zoals hij eigenlijk behoort getekend te worden. Ik vind het heel goed. Je hoort nog van mij, praat met niemand over ons telefoontje'*. Ik ben met die strip naar Willy Vander-steen gestapt en hij vond het ook goed. Ik heb dan voorgesteld dat we met die man eens een gesprek zouden hebben. *'Vind jij dat dat nodig is?'*, zegt Vandersteen nog. Ik zeg : *'ik kan ook wel een helper gebruiken, je weet maar nooit, mij kan ook wat overkomen'*.

Opdrachtekeningen uit de collectie van Daniel Mostrey

PAUL GEERTS TEKENDE SUSKE EN WISKE ...

Paul Geerts kwam op 2 januari 1968 in dienst bij Studio Vandersteen, waar hij aan Jerom werkte. In 1969 vinden we zijn pen terug, in De dromendiefstal. Vanaf De charmante koffiepot werkt Paul Geerts voltijds mee aan Suske en Wiske en is de inkting van zijn hand. In 1971 tekent hij zijn eerste Suske en Wiske verhaal, De gekke gokker. Grafisch is de stijlbreuk duidelijk, maar Paul Geerts werkt hard en brengt Suske en Wiske terug op hoog niveau.

1967

▲ *Paul Geerts biedt zich in 1967 aan bij Willy Vandersteen met een eigen strip, De verdwenen Smirrel. Typerend zijn de magere, wat slungelachtige personages.*

1969

▲ *Paul Geerts inkt strook 139 van De dromendiefstal (V75). Even opmerken dat Wiske al sinds V71 (1967) regelmatig rondloopt in pantalon, wat later zelfs in jeans en t-shirt. Niemand reageert...*

▲ *... al krijgt ze in De charmante koffiepot (V76) weer het klassieke rokje aan. Paul Geerts inkt de hele strip. Er is "iets" met de gezichten van Suske en Wiske. Zijn ze vermagerd?*

1971

▲ *Suske en Wiske slungelen er een tijdje op los, oudere fans krabben zich in het haar. Paul Geerts' eerste verhaal, De Gekke Gokker (V82), schept al wat meer vertrouwen.*

1974

▲ *De Paul Geerts-lijn is onmiskenbaar, maar Suske en Wiske krijgen stilaan de controle over hun ledematen terug en krijgen opnieuw wat volume. (De Poppenpakker, V85)*

1976

IN DIT VERHAAL MAKEN ONZE HELDEN KENNIS MET DE PRINS DER VLAAMSE SCHILDERS, PIETER PAUL RUBENS. TIJDENS HET TWAALFJARIG BESTAND, TOEN DE BAROK HOOGTIJ VIERDE EN HET ROND ANTWERPEN BETREKKELIJK RUSTIG WAS, ONDER DE AARTSHERTOGEN ALBRECHT EN ISABELLA.

▲ *Met De raap van Rubens (V102) bewijst Paul Geerts dat hij de juiste man is om Suske en Wiske te tekenen én te schrijven. De figuren komen nu zeer vlot uit de pen. Willy Vandersteens vertrouwen wordt hiermee bevestigd : hij maakte de juiste keuze.*

1979

▲ *En het gaat steeds beter. Na tien jaar werken heeft Paul Geerts een eigen, ronde stijl gevonden die de figuren alle eer aandoet . Wiske in short en t-shirt (Het kregelige Ketje, V116)! Niemand reageert...*

1984

▲ *Angst op de Amsterdam! (V135) Zo mooi zijn Suske en Wiske sinds de jaren vijftig niet meer geweest. Tekening en inkting (van Eugeen Goossens) vullen elkaar perfect aan.*

1986

▲ *Goeie verhalen, prachtig getekend, blijven de jaren tachtig kenmerken. Geheimzinnigheid en veel sfeer zijn terug in De Hellegathonden (V141).*

1989

▲ *Paul Geerts besluit de jaren tachtig met De parel in de lotusbloem (V144, 1987) en De rinoramp (V156), zijn meest persoonlijke werken. Paul Geerts was jong in de jaren zestig. Niet toevallig hebben de Vandersteenthema's uit die jaren hem het meest beïnvloedt, gekruid met de grotere openheid en emotionaliteit die de eeuwwisseling wat typeert.*

1993

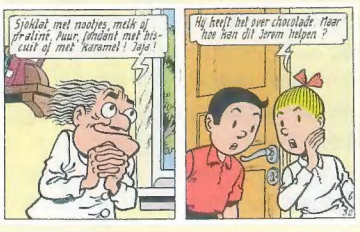
Sjokkad met nootjes, melk of praliné, puur, fondant met biscuit of met karamel ! Jaja !
Hij heeft het over chocolade maar hoe kan dit Jerom helpen ?

◀ *Vanaf 1 januari 1989 assisteert Marc Verhaegen Paul Geerts. Een lichte stijlevolutie wordt merkbaar in de inkting van de gezichten, al blijft Paul Geerts' stempel duidelijk. Vanaf De slimme slapjanus (1993) is ook inhoudelijke wijziging merkbaar. Op de achterkant van het album vervangen Verhaegens figuren voortaan Vandersteens tekening, om de stijlbreuk te verdoezelen. Jammer. In 2000 verschijnt Jeanne Panne, het laatste Paul Geerts-album. De cirkel is rond.* *Patrick Vranken.*

Zodoende is Marc op 1 januari 1989 begonnen als mijn helper. Ik heb hem van de onderste sport van de ladder proberen op te leiden, zoals Vandersteen mij opgeleid heeft. Dat ging goed, ik heb altijd in de kwaliteiten van Marc geloofd en dat doe ik nog. Maar Marc is een heel ander type dan ik, een heel ander mens, een heel ander karakter. Ik heb altijd in de geest van Willy Vandersteen getekend, zoals hij mij dat geleerd heeft. Marc brak uit. Hij heeft ooit een verhaal geschreven waarbij enkele bladzijden hertekend moesten worden. Ik moest Marc regelmatig terug op de sporen zetten. De trein liep wel, maar af en toe moest ik hem even terug fluiten. Maar ook dat heeft hij dan stillekens aan ingezien, totdat hij het langzamerhand ging over nemen. Mijn leeftijd van 65 kwam eraan, je bent niet meer zo stressbestendig als op je veertigste, ik kon meer hulp gebruiken. De laatste twee jaar op de studio hebben we eigenlijk de rollen omgedraaid, toen was ik meer Marcs helper. Ik liet Marc alle initiatieven nemen, ik las zijn teksten na, ik keek zijn tekenen na en zijn tekeningen kwamen nog eens een keer door mijn hand. Dus hij schetste de tekeningen vluchtig en ik werkte ze verder uit, dat ze goed waren.

En nu staat Marc er alleen voor. Volg je Suske en Wiske nog en wat vindt je ervan?
Jazeker, natuurlijk volg ik het nog. De trend van de verhalen van Suske en Wiske is veranderd. Ik heb niet gezegd dat ze niet goed zijn, dat moet de lezer uitmaken, maar ze zijn veranderd. Ze zijn heel erg veranderd. Zoals gezegd is Marc een heel ander persoon dan ik, met een heel ander karakter. Ik was nogal behoudsgezind, Marc is veel progressiever. Ik zou Lambik nooit een heel album in zijn blootje hebben laten rondlopen. Marc is harder in zijn uitdrukkingen, heeft een absurde humor. Ik hoop alleen dat Marc met zijn verhalen de jeugd van nu kan blijven aanspreken.

Maar hij moet ook ons blijven aanspreken, de oudere generaties.
Dat is waar, maar de kinderen van vandaag zijn de volwassenen van morgen. Toen Willy Vandersteen begon, sprak hij daar zowel de kinderen als de volwassenen mee aan. Het gaat van generatie op generatie. Ik hoop dat Marc dus met zijn verhalen de jeugd kan aanspreken. Hoop ik, ik kan 't alleen maar hopen. Ik bemoei me er niet meer mee. Hij kan zijn eigen gang gaan. Hij is nu verantwoordelijk. Ik heb mijn best gedaan, ik heb hem alles geleerd wat ik kan en weet. Ik heb als het ware de rode loper voor hem uitgelegd op de studio.

Paul Geerts staat vermeld in het testament van Willy Vandersteen. Marc niet.
Nee, dat klopt. Zo is het ook gebeurd. Ik heb Marc naar de studio gehaald. Met toestemming en medeweten van Willy Vandersteen. Marc is mijn helper geworden en een goede helper wil op den duur ook initiatieven nemen en heeft ook ideeën. Knotsgekke ideeën, maar hij had ze, da's beter dan helemaal niks. Men moet iemand af en toe eens de vrije teugel geven. Maar ik sta in het testament van Willy Vandersteen, hij heeft mij aangeduid bij testamentaire beschikking als zijn enige opvolger. Maar je kunt voor een opvolger nooit wachten tot het laatste moment. Ik had al die jaren alleen verder kunnen werken zonder een opvolger, maar dan is er niemand op het moment dat ik 65 word. Dus moet je iemand opleiden. Toen ik wegging, werkte Marc er al 13 jaar. Er was dus geen ander keuze dan Marc. Dat is gebeurd met toestemming en goedkeuring van ondermeer SU en de erven. Dat staat los van de manier waarop hij zijn verhalen schrijft, welke thema's hij gebruikt. Daar heb ik mij verder niet over uit te spreken.

Je hebt je leven lang hard gewerkt, is het niet te hard, teveel geweest?
Ik ben een gedreven man. Het hangt allemaal samen met mijn bewondering voor Willy Vandersteen. Begrijp me goed, ik hemel hem niet op alsof hij een heilige was, ik zeg het gewoon zoals het uit mijn hart komt. Vriendschap is stuifmeel voor de ziel. Ik kende de man heel goed, ik kende zijn kleine pleziertjes en zijn groot verdriet, bij wijze van spreken. Als zo'n man zijn levenswerk in uw handen legt, dan geef je alles, dan knoei je daar niet mee, dan is niks teveel. Ik heb keihard gewerkt, ik heb alles aan Suske en Wiske gegeven. Ik werkte minimaal 12 uren per dag, het is echt niet bij één overurenboekje gebleven. Of ik het nog zou doen? Moest ik nog herbeginnen, dan zou ik misschien Sternchen eens proberen. Voor een stukje is mijn huwelijk er wel door op de klippen gelopen. Ik was altijd thuis als ik niet op de studio was, ik was altijd aan het werken. Om het allemaal af te krijgen. Maar met een gedrevenheid, ik deed het zo graag. Ik zal niet zeggen dat ik nooit moe ben geweest, maar het is mij nooit teveel geweest, ik ben hét nooit moe geweest.

Naast de vele hoogtepunten zijn er ook dieptepunten geweest.
In september 1993 had ik regelmatig last van duizeligheid. *(op zijn baard wijzend)* Ik moet mij niet veel scheren, maar ik moet het hieronder toch een beetje proper houden en als ik dan voor de spiegel stond, moest ik me vasthouden anders zou ik omgevallen zijn. Ik ga langs de huisdokter en die zegt: *'Dat is waarschijnlijk het schommelen van je bloeddruk. Eigenlijk een goed teken, want meisjes van 17 hebben dat ook, dat is je groeiperiode'.* Maar in januari 1994 zit ik naar het nieuws te kijken en ineens begint heel de kamer te draaien. Ik was opeens zo beroerd en dat duurde zo'n 2 uur. We hebben de dokter gebeld en die verwees mij door naar het ziekenhuis. Ik ben daar onderzocht en door de scan gegaan. Een week later kreeg ik de boodschap: geen goed nieuws. Ik had een tumor, maar men wist niet of deze kwaadaardig was. Hij moest eruit want hij groeide. Ik zeg: 'Is dat dringend?' Nee, zei de dokter, maar binnen een half jaar is dat dringend en in België is niemand in staat om die eruit te halen. Op de wereld is een klein groepje mensen die het wel zouden kunnen. Mijn dossier is toen rondgestuurd naar 5 landen. De eerste reactie kwam uit Zwitserland: wachttijd 1,5 jaar.

De tweede was uit Piacenza, Italië: wachttijd 7 maanden. Dat moest kunnen. Op 4 september ben ik naar Italië gereisd. Dan zit je met het gegeven dat je er alleen voorstaat, Marc was er nog niet klaar voor om het over te nemen. Ik had de verantwoordelijkheid over Suske en Wiske. Dus ben ik beginnen te werken. Ik stond om 3 uur 's nachts op en vertrok naar Kalmthout. Dan had ik al 5 uur gewerkt voordat de medewerkers kwamen. Dat hield ik 7 maanden vol en zo had ik een voorsprong op de krant gehaald van 9 maanden, voor het geval ik niet door de operatie zou komen. De mortaliteit was ongeveer 25%, nog afgezien wat ik er aan over kon houden, in een rolstoel, verlamming. Ik heb 7 maanden dag en nacht gewerkt. In het geval ik niet terugkwam, hadden ze de tijd om de studio te reorganiseren.

Je zat eigenlijk meer over de studio in dan over jezelf.
Je hebt die verantwoordelijkheid. Met Suske en Wiske mocht niets gebeuren. Drie weken voor de operatie had ik de voorsprong van 9 maanden bereikt. De laatste week vóór de operatie ben ik brieven gaan schrijven, naar mijn beste vrienden en mijn zoons. Ik heb mijn testament gemaakt. Ik heb alle spullen en stukken in een grote envelop gedaan en aan een zeer goede vriend gegeven die, als ik niet mocht terugkomen, voor de afwikkeling ervan zou zorgen. In Italië ben ik nog eens lekker gaan eten voor ik het ziekenhuis inging. Daar heb ik alle onderzoeken nog eens moeten ondergaan. De tumor was inmiddels 4 centimeter, een pingpongbal. De operatie heeft 9 uur geduurd. Drie weken na de dag van de operatie zat ik terug op de studio. Voor twee uurtjes. Mijn rechterarm was grotendeels verlamd, mijn pols ging wel. Ik kon alweer een Lambik tekenen. Ik heb toen 9 maanden logopedie gehad, ik heb anders leren spreken, ademen. Ik heb ook 2 keer per week fysiotherapie gehad. Puur op wilskracht kan een mens veel bereiken. Ik was natuurlijk heel dankbaar en blij dat ik niet in een rolstoel terecht was gekomen. In juni 1995 was alles weer in orde na die intensieve therapie. Maar ik heb nog altijd een probleem met mijn stembanden: de helft doet het niet meer. Mijn stem is daardoor wat veranderd en als ik bijvoorbeeld een boterham met kaas eet, moet ik erbij drinken anders krijg ik hem bijna niet door mijn keel. De spiertjes in de slokdarm werken maar aan één kant.

Je hebt deze geschiedenis ook van je af getekend?
(Lacht) Ja, inderdaad. Dat had ik van tevoren gezegd aan mijn medewerkers. Ik zei, als ik erdoor kom en ik kan nog tekenen en ik kan nog schrijven, dan maak ik er een verhaal over. Ik laat Lambik in *Robotkop* dus meemaken wat ik heb meegemaakt. Ik lees veel. Ik lees ook over de 'bijna dood ervaring'. Ik heb hier een prachtig boek staan: het leven van Elizabeth Kübler Ross. Dat is een arts, dus exacte wetenschap. Zij beschrijft zoveel ervaringen met terminale patiënten en ze heeft zoveel ervaringen bij die mensen meegemaakt die spraken over het leven na de dood.

Paul Geerts leest een boek over trekking, in De parel in de Lotusbloem ▼

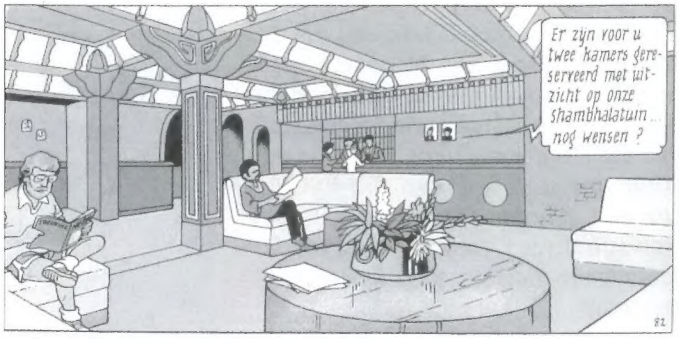

In het verhaal *Robotkop* haal ik het heel even aan, Lambik die de tunnel ingaat. Alle mensen met deze 'bijna dood ervaring' hebben allemaal heimwee naar deze plaatsen, omdat het daar zo onbeschrijflijk mooi is. Ik geloof dat. Ge kunt dat niet bewijzen. Op het moment dat je iets kunt bewijzen, dan weet je het. En op het moment dat je iets weet dan geloof je niet meer, dan weet je het. Ik kan het niet bewijzen, ik weet het niet, maar ik geloof het wel. Daarom heb ik geen schrik van de dood, liever wel zonder pijn, want ik ben ook maar een mens. Ik geloof in een leven na de dood. En dat heeft mij verschrikkelijk geholpen in 1994. De avond voor de operatie kwam de arts uit Antwerpen die ook in Piacenza was bij mij en vroeg: *'heb je schrik?'* Ik zeg nee, ten eerste heb ik vertrouwen in u en alle andere doktoren. Ten tweede, wat moet komen, komt en ik ben met alles en iedereen in het reine. Hoop ik.

Lambik beleeft het verhaal van Paul Geerts in Robotkop.

Heb je nooit een schrijversblok gehad?
Nee, er was altijd stof. Maar op het eind was ik wel blij dat Marc het overnam. Ik was eigenlijk een beetje uitgeput wat verhalen betreft. Dan ga je op den duur roofbouw plegen op je eigen werk. Als het niet langer meer van hier komt (wijst op zijn hart) dan wordt het moeilijker. Op het einde had ik er wel een beetje moeite mee, ik was een beetje uitverteld. Moest ik vandaag, nu ik meer dan één jaar van de studio weg ben en al 2, 3 jaar geen verhalen meer schrijf, want de laatste waren van Marc, nog een verhaal schrijven, oké, dat zou kunnen. Ik heb nog een schitterend idee voor een verhaal, maar ik doe het niet meer. Ik heb drie verhalen geschreven in mijn vrije tijd. Je weet nu dat ik heel weinig vrije tijd had, het was echt vechten tegen de bierkaai om alles op tijd af te krijgen. Aan *De parel in de lotusbloem* heb ik een jaar gewerkt, elke avond. Met als resultaat dat ik het mocht aanbieden aan Willy Vandersteen tijdens het tv-programma *In de hoofdrol* van Mies Bouwman. *De rinoramp* is het tweede verhaal. Dat heb ik gemaakt op verzoek van prins Berhard. Hij heeft er zelfs zijn medewerking aan verleend, er staat een brief van hem in. Dat heeft in Nederland nog voor commotie gezorgd, in de Kamer : *'nu is de prins helemaal gek geworden, hij schrijft een brief naar een stripfiguur'*. In Nederland hadden ze daar grote moeite mee. En dan *De zeven schaken*, bijna een dubbelverhaal, dat was mijn bijdrage aan het gouden jaar 1995. Mijn hommage aan Willy Vandersteen. Aan dat verhaal ben ik in 1992 begonnen en het was af voordat ik geopereerd werd.

Eigenlijk noem je nu precies 3 verhalen die een uitstekende pers hebben gehad.
Er stond geen tijdsdruk op. Als het af was, was het af. Ik werkte daar rustig aan. Als je voor de krant werkt, dan moet het altijd creatief zijn tegen het uurwerk. Maar als ik aan een verhaal begon zoals *De parel*, daar zitten zulke gedetailleerde decors bij, het openingsbeeld, de stupa van Swayambunath, daar kun je mee werken. Ik zag wel

wanneer het af was, het moest alleen goed zijn. Die toren van Hamoenan in *De parel*, die grote plaat, daar heb ik dagen aan gewerkt, dat kun je voor de krant niet, daar is de tijd niet voor. En dan maak je iets moois.

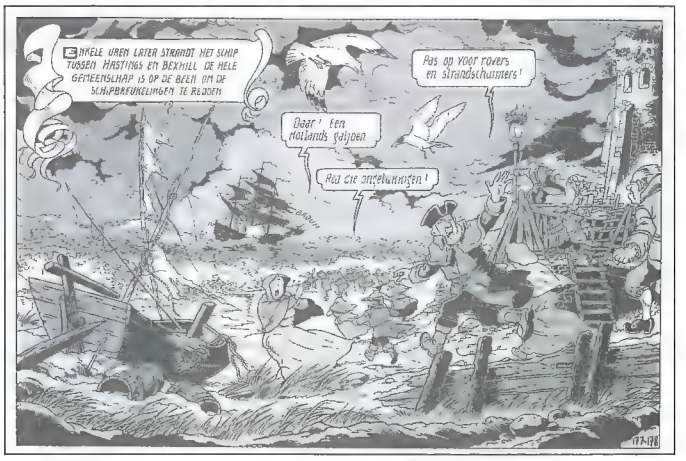
ENKELE UREN LATER STRANDT HET SCHIP TUSSEN HASTINGS EN BEXHILL. DE HELE GEMEENSCHAP IS OP DE BEEN OM DE SCHIPBREUKELINGEN TE REDDEN.
Pas op voor rovers en strandschuimers!
Daar! Een Hollands fluitschip
Red die ongelukkigen!

▲ *Angst op de Amsterdam, een grafisch hoogtepunt*

Dat zijn dan ook de kritieken geweest de afgelopen 30 jaar : "veel verhalen zijn hetzelfde geweest", is er geroepen.

Ja, ik weet het, ik heb heel dikwijls de wind van voren gekregen : *"Oef, de man die zich al 20 jaar vergrijpt aan de verhalen van Willy Vandersteen".* Allee! Maar ik neem dat de mensen niet kwalijk, hoor. In het begin is dat heel moeilijk, zo van: *"ik doe het niet goed, ik krijg kritiek".* Maar de oplage ging altijd omhoog. Het groeide altijd maar. Dan dacht ik bij mezelf, laat die mensen nu toch maar vertellen. Ik ben nooit, met geen enkele journalist, of met wie dan ook, in de clinch gegaan. Nooit. Ik heb altijd de mensen, in de uitoefening van hun beroep gerespecteerd. En die respecteerden mij, nu nog. Ik had er geen moeite mee, het is niet leuk om te lezen, maar oké, het succes werd alsmaar groter en groter. Trouwens, wie bepaalt wat goed of slecht is? Ik probeerde mijn verhalen zo goed mogelijk te maken, ik was daar met hart en ziel bij betrokken. Er zal altijd wel kritiek blijven, dat was in de tijd van Vandersteen niet anders.

Heb je nooit de neiging gehad jezelf te verdedigen?

Nee, dat moet je niet doen, dat wordt een eindeloze discussie. Slikken en doorwerken. Dat is iets wat Marc ook nog moet leren. Marc kan van zich afbijten, verschrikkelijk, en daar maakt hij brokken mee. Marc surft op het internet en heeft een forum en als Marc dan op dat forum zegt, terwijl duizenden mensen dat kunnen lezen: *"Wat vinden jullie nu hier of daarvan?"* Dan ga je eigenlijk je problemen die je hebt, wereldkundig maken. Dat moet je niet doen. Ik heb dat meer dan eens tegen Marc gezegd, maar nogmaals, Marc heeft een ander karakter, is een andere persoon.

Hebben de lezers nog invloed gehad?

Ja, een aantal mensen hebben mij ideeën aangeleverd. Het idee van *De edele elfen* is aangeleverd door een Nederlandse journalist, die was in IJsland geweest en zei, je moet daar eens gaan kijken. Ik ben daar geweest en het was geweldig. Zoveel indrukken. In 10 dagen, 's avonds op mijn hotelkamer heb ik de hele korte inhoud geschreven van het verhaal. *Het Deltaduel* is ook een Nederlands idee geweest, ik ben toen samen met Willy Vandersteen de deltawerken gaan bekijken. *Angst op de Amsterdam*, de opgraving in Hastings heb ik van nabij meegemaakt. Het hoofd Public Relations van de KLM had me hier op attent gemaakt.

Op verzoek van Marc werd een enquête gehouden onder kinderen wat zij het liefst lazen in Suske en Wiske. Humor stond op de eerste plaats, gevolgd door avontuur. Actualiteit stond op de achttiende plaats. Dat zijn zaken om rekening mee te houden.

Hoe kijk je terug op de heisa rond de modernisering van Suske en Wiske?

Een aantal mensen zeiden, zo'n twee jaar terug, dat Suske en Wiske een beetje oubollig werd. Wiske liep al 56 jaar met datzelfde kleedje rond en er moest een beetje modernisering komen, het moest allemaal vernieuwen. Toen hebben Marc en ik ons daar over gebogen en dat, op aanraden, heel drastisch veranderd. Van het klassieke kleedje van Wiske en de zwarte jeansbroek van Suske en zijn braaf truitje werd het dan ineens Suske met een t-shirt dat 5 maten te groot was een heel brede broek en zo. Wiske kreeg een topje, de buik met haar naveltje was te zien. Zo brachten we het dan in het eerste verhaal, ik geloof dat het *Papa Razzi* was. Vanuit het lezerspubliek is daarna een storm van protest ontstaan. Niet van de kinderen maar wel van de mensen die Suske en Wiske al 50 jaar lazen, bij wijze van spreken : *"en dat is onze Suske en Wiske niet en dat pikken we niet, enz."*. Marc en ik hebben toen twee weken lang interviews gegeven, er de kranten mee gehaald, het is op tv geweest. Toen hebben we alles opnieuw bekeken, de outfit opnieuw aangepast, wel gemoderniseerd, maar tijdloos. Wiske heeft nu een spannend t-shirt zonder mouwen met een gewoon rond kraagje, een zelfde rokje als vroeger maar ietsje korter, geen sokjes en sportschoenen. Suske heeft nog altijd zijn groter t-shirt aan, zijn brede broek en ook sportschoenen.

In die zin heeft de publieke opinie dus wel effect gehad.

Ja, ja natuurlijk, zeker en vast. Er was een storm van protest, het was te veel. Persoonlijk vond ik dat ook teveel. De verandering was te drastisch. Maar oké, er gingen verschillende stemmen op om Suske en Wiske te moderniseren. In die periode hebben ze ook Jef Nys geïnterviewd van Jommeke en Marc Sleen van Nero en die zeiden ook allebei: *'Bij ons zou dat niet gaan'*. Maar goed, wij hebben de lezer gevolgd en de kleding aangepast, maar tijdloos. Zoals ze er nu uitzien, kunnen ze best jaren mee.

In De Rinoramp beschrijft Paul Geerts zijn teleurstelling in de menselijke soort. ▼

Dieren beschermen is mensen beschaven. Is dat beschaving?
De betrouwbaarste maatstaf voor de menselijke beschaving is, hoe zij de dieren behandelen. Ten dan weet je 't wel, hè!
Ik durf niet kijken Jikdik. Wie wreed is tegen dieren, kan geen goed mens zijn!

Want in die heel moderne outfit is het wel zo dat het modegebonden is en dan moet je te dikwijls gaan veranderen. Anderzijds, je weet dat ik voordrachten geef op scholen. Als ik dan de oude en nieuwe Suske en Wiske tekende, dan kozen de kinderen natuurlijk voor de nieuwe, want zo lopen zij er ook bij. Eén ding hebben we er zeker van geleerd: Suske en Wiske zijn nog steeds extreem populair!

In de loop der jaren werd het moralisme in de strip wel eens met de vinger gewezen.
Ja, maar dat was ook een beetje het handelsmerk van Willy Vandersteen. Bij heel veel van zijn verhalen heeft Vandersteen op het einde ook een boodschap meegegeven. Denk aan het milieu in *De tjoornige tjiftjaf*. Lees *De poenschepper* en *De snorrende snor* eens. Het is niet de bedoeling dat wij de moraal met de paplepel gaan ingieten, maar persoonlijk vond ik dit ook altijd leuk aan Suske en Wiske, dat je dan toch nog een boodschapje meegeeft in de goede zin. Willy Vandersteen heeft dat gedaan en ik heb dat ook gedaan en dat ging ook over het milieu, over de vriendschap, wereldproblemen, armoede en ga zo maar door. Feitelijk is er in deze wereld toch nog niets veranderd? Er is nog steeds armoede, er staat weer een oorlog aan te komen *(ten tijde van dit interview stond de tweede Golfoorlog op het punt van beginnen -red.).* Ik ben echt niet fier op onze Westerse wereld. Vandaar soms die "moraal" in Suske en Wiske. Opdat we eens in onze spiegel kijken.

Tot slot: u heeft, zoals men dat in Nederland noemt, een lintje gehad, u bent geridderd. U heeft, en nu citeer ik: *met de strip "Suske en Wiske" een unieke bijdrage geleverd aan de Nederlandse cultuur en literatuur met name de Nederlandse (kinder)-stripliteratuur. Zijn werk staat niet alleen bekend vanwege zijn hoge unieke artistieke niveau, ook zijn teksten en onderwerpen hebben een overstijgende educatieve en opvoedkundige invloed op de lezers. Betrokkene voldoet aan de criteria en kan worden gekwalificeerd als "iemand die op uitstekende wijze werkzaamheden heeft verricht waarbij de samenleving in zeer belangrijke mate is gebaat".*
Aan het eind van uw Suske en Wiske-tijdperk heeft u in Nederland de eer gekregen die u toekomt.
Dat had ik nooit gedacht. Op de ledendag van de Suske en Wiske fanclub, De Fameuze Fanclub, las de voorzitter de fax voor, die op het laatste moment binnengekomen was. Het koud zweet gutste over mijn rug. Ik besefte op dat moment niet welke eer mij te beurt viel. Achteraf hebben dan mensen tegen mij gezegd, tijdens de uitreiking van de versierselen, *het lintje,* op 16 december 2002 in Utrecht: *'Jij beseft eigenlijk niet goed wat jou te beurt valt'.* Ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw blijkt wel heel bijzonder te zijn in Nederland. Dat is een zeer hoge onderscheiding. Daar sta ik als buitenlander tussen bijvoorbeeld Harry Mulish , Karel Appel. Ik ben daar zeer trots op!

Hoe waren de reacties in België?
Goed. Ik heb de kranten gelezen en men vertelde me dat het op tv was. In België is alleen Marc Sleen geridderd. De koning geeft je deze onderscheiding, maar je moet er wel voor betalen. Er wordt dan een schild gemaakt en een medaille. Dus ze moeten mij niet meer komen vertellen dat Nederlanders krenterig zijn. Want het ridderschap heeft mij niets gekost.

◀ *Kerstkaart*

Hoe gaat het nu verder met Paul Geerts?
In overleg met alle betrokkenen is afgesproken dat ik nog een stuk van de Public Relations doe. Ik geef lezingen en ga nog regelmatig signeren. Signeren heb ik altijd met heel veel plezier gedaan en doe dat nog steeds.

▲ *Tekening voor het Arianefonds.*

Je hoort nog eens wat en het is dé kans om onder de lezers te komen. Je zult me dus nog regelmatig tegenkomen. Verder geniet ik en ben in de weer met mijn verf en penselen, ik schilder veel, maak portretten. Inmiddels heb ik al enkele tentoonstellingen van mijn werken achter de rug. Ik hoef niet meer op het uurwerk te kijken, ik kan mijn eigen tijd indelen. Op 8 april 2003 werd ik baron in Het Land van Ooit. Een erkenning die voor mij zeer waardevol is, daar de vraag van de lezers zelf gekomen is. En sinds 2001 ben ik ambassadeur van de Stichting Lucia, een stichting die er gekomen is op verzoek van Koningin Paola. Lucia zet zich in voor kansarme gezinnen, en vooral voor kinderen. Je ziet het, ik verveel me niet. Ik heb 34 jaar met plezier en toewijding geschreven en getekend. Blij en dankbaar ben ik dat ik het mocht doen, ik bedank alle lezers hiervoor.

Hiermee eindigt het gesprek met een boeiend mens. Paul Geerts is een sympathieke, vriendelijke man, die het waardeert dat er nog altijd belangstelling is voor hem en Suske en Wiske - al is zijn periode van schrijven en tekenen voorbij - en hoopt dat Suske en Wiske nog lang blijven bestaan. Graag vertelde hij daarom zijn verhaal. Besef dat hij ons 115 Suske en Wiske's heeft geschonken en dat daar uitstekende verhalen bij zitten. Robotkop zul je voortaan op een andere manier lezen. Ook Paul heeft "zijn kleine pleziertjes en groot verdriet", maar hij is een tevreden mens. Hij heeft alles voor ons lezers gegeven. Paul, nogmaals hartelijk dank. Over nu naar Marc Verhaegen...

Léon den Hartog.

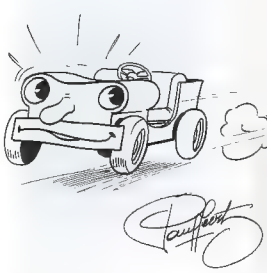

Het einde van Zodiak?

In BSM 82 kwam het Nederlands duo Minck Oosterveer en Willem Ritstier uitvoerig aan bod met hun Zodiakverhalen. De Zodiakreeks heeft bij veel stripliefhebbers behoorlijk wat indruk gemaakt. Technisch geslaagde zwartwittekeningen, vlotte dialogen, bizarre sfeerschepping en verrassende wendingen in de verhalen. Eindelijk eens een dagstrip die de lezer naar de volgende strook deed uitkijken. De vergelijking met de befaamde dagstrip Eric De Noorman en Huon De Neveling was m.i. dan ook terecht. Groot was m'n verbazing toen De Telegraaf de reeks stopzette. Het was uiteraard prachtig geweest voor de Zodiakfans indien de krantenstrip zou overgaan in een nieuwe cyclus met albumpublicaties. In het stripwereldje weet je maar nooit. Met het verlaten van de Zodiakreeks was vooral tekenaar Minck Oosterveer niet echt gelukkig. Het vervelende voor hem is dat deze situatie toch enige weerslag heeft op de nieuwe dagstrip. Op advies van de grootste commerciële krant in Nederland kwamen Minck en Willem immers met een nieuwe dagstrip op de proppen. Daarvoor creëerde scenarioschrijver Willem Ritstier een nieuw personage: een pittige en charmante vrouwelijke actieheldin, Nicky Saxx. In de Telegraaf zijn reeds de twee verhalen, Bedrog *en* Vergiffenis *gepubliceerd en momenteel loopt het derde verhaal,* Psi. *Het leek ons dan ook het uitgelezen moment voor een vervolginterview met de Hollandse tandem.*

- Henri Christiaen -

Aan Zodiak moest eens een einde komen. De zoektocht naar de complete dierenriem kon niet eeuwig blijven duren. Was men bij de redactie van *De Telegraaf* uitgekeken op de avonturen van Tom van Santen en Caren?

Willem: Natuurlijk moest er eens een einde komen aan de zoektocht, maar het kan op een gegeven moment veranderen in een subplot, wat je wel vaker ziet in series. *De Telegraaf* wilde graag een nieuwe serie die de naam zou dragen van het hoofdfiguur en vond het plot van Zodiak ook wat te ingewikkeld worden voor haar lezers. Waarschijnlijk was het thema ook wel wat te hoog gegrepen voor een krantenstrip.

Minck: Wat mij betreft was Zodiak nog lang niet aan zijn einde en voor zover ik het heb begrepen, is dat ook de mening van de vele fans. Het probleem is dat we in een tijd leven dat er steeds iets nieuws moet komen om de aandacht van de mensen te trekken. De media en dus ook de kranten gaan daar steeds meer van uit. Oplagen en advertentie-inkomsten dalen en de reactie is een vernieuwingsdrang. In feite maakt het niet uit of iets populair is: *"t is tijd voor iets nieuws"* is het credo. Nog een geluk dat *De Telegraaf* ons een nieuwe kans gaf. Ik was zelfs van mening dat ik grafisch gezien in de laatste twee verhalen het niveau had bereikt, dat ik steeds wilde.

Het recent verschenen verhaal *De poort naar alles. Deel 1: Lexus* bevat naast de uitstekende spanningsopbouw in het verhaal, sterk grafisch uitgewerkte tekeningen. Hanteer je daarbij een bijzondere techniek, zoals de nestor van de historische dagstrip, Gerrit Stapel?

Minck: Ik hanteer altijd het penseel en dat heeft inderdaad invloed op je manier van met zwartwitcontrasten te werken. Gerrit werkt met zijn zwartwitstijl niet echt vanuit de vlek, maar vooral uit een lineaire opzet. Persoonlijk streef ik er voortdurend naar om verder te gaan in de zwartwitcontrasten. Ik vind het fantastisch om te experimenteren met de mogelijkheden die deze stijl biedt en bestudeer echt alles wat er mee te maken heeft en iedereen die er mee werkt.

Hoe is dat gegroeid?

Minck: Ten eerste ben ik sowieso altijd gefascineerd geweest door tekenaars die met een sterk zwartwitcontrast en met veel schaduw werken. Mensen als Milton Caniff, Alex Raymond in zijn Rip Kirby-periode, Will Eisner, Alex Toth, Jordi Bernet, Mike Mignola, Jije, Hugo Pratt, Rene Follet en uiteraard onze eigen Hans Kresse en Gerrit Stapel. Uiteindelijk kwam ik erachter wie deze mensen heeft beïnvloed. In de jaren dertig bestonden er, met name in de USA, eigenlijk maar twee stripstijlen. De karikaturale Bigfootstijl en de uitermate realistische klassiek lineaire stijl van Harold Foster, Alex Raymond en Burne Hogarth. Deze laatste stijl won het in populariteit. Maar die was vooral ontwikkeld voor de strips in de zondagskranten. De makers van Prins Valiant, Flash Gordon en Tarzan hadden een week de tijd om hun pagina's te produceren. Maar de makers van de dagstrips moesten elke dag minimaal één strook leveren van toen nog vaak vier plaatjes per strook en daarnaast vaak ook nog een pagina van vier stroken voor de zondagsbijlagen. En de lezers eisten nu eenmaal die realistische stijl. Eén van die dagstriptekenaars ontdekte dat als je uitging van zwarte vlekken en schaduwen, gesteund door lijnwerk en vervaardigd met penseel, je niet alleen een fotorealistisch effect kreeg, maar ook veel sneller

kon werken. Deze man was Noel Sickles, tekenaar van de vliegtuigstrip Scorchy Smith. Hij was bevriend met een zekere Milton Caniff. Zij hadden samen een studio en assisteerden elkaar bij het werk. Bovendien waren ze gek op zwartwitfilms, met veel contrast belicht, vol schaduwen en vormen geaccentueerd door licht en donker. Noel Sickles had grote invloed op Milton Caniff, die in feite een niet zo begenadigd tekenaar was, maar de stijl beter wist te ontwikkelen voor het stripverhaal. Sickles bleef zijn teksten meer illustreren zoals Foster, Raymond en Hogarth dat deden. Caniff daartegen wist de stijl te kombineren met filmische effecten, actie en een ijzersterk script. Hij werd uiteindelijk werelds best verkochte krantenstriptekenaar en beinvloedde zo'n beetje de halve realistisch getekende strip, direct en indirect.

Geef eens een concreet voorbeeld?
Minck: Denk maar aan Alex Raymond, één van de grootste vertegenwoordigers van de oude klassieke zondagsstijl. Toen hij zijn strip Rip Kirby begon, kreeg hij te maken met een dagstrip. Dat deed hij aanvankelijk in zijn klassieke lineaire stijl, maar je ziet dat dit hem met een dagritme in het begin niet echt goed afging. Aanvankelijk haalt het tekenwerk het niet bij datgene wat hij met Flash Gordon deed.

Toch wel een uitgesponnen antwoord op een veeleer beknopte vraag, Minck?
Minck: Een lang antwoord, maar eigenlijk is deze manier van werken niet te beschrijven zonder de ontstaansgeschiedenis uit de doeken te doen!

Terug nu naar Zodiak. Er zitten toch nog albums in de pijplijn?
Willem: Dat klopt en overigens dacht iedereen dat met het stoppen van de dagstrip er ook een einde zou komen aan de albums. Maar we liepen met de krant drie verhalen voor op de albums. Deze verhalen zullen dus ook in album verschijnen. In het totaal zullen er negen albums komen. De titels *Nieuwe legende* en *Kwaad bloed* hebben we nog in petto voor de fans.

Ik kan me voorstellen dat de trouwe lezer ontgoocheld was. Hebben jullie reacties ontvangen?
Willem: Minck schijnt wel reacties te hebben gekregen, maar ik heb niet echt veel gehoord. Waarschijnlijk komt dat, omdat ik ook niet zoveel mensen ken die de strip in de krant volgden.
Minck: Veel fans lieten per mail, per brief en op beurzen weten het erg jammer te vinden. Ik zeg dan meestal: '*reageer naar de krant toe*'. Dus iedereen die Zodiak nauw aan het hart ligt, mailen maar naar de . Want zonder de krant is de productie van Zodiak niet mogelijk. Het is tenslotte de krant die Willem en mij betaalt.

Jullie nieuwe creatie, Nicky Saxx, ziet er zeer belovend uit en straalt opniew een bijzondere sfeer uit.
Minck: Ik doe mijn best, maar ik zal er nooit zo'n band meer krijgen als met Zodiak. Aan het eerste verhaal *Bedrog* had ik zelfs een gruwelijke hekel!

De eerste strook van Nick Saxx verscheen op zaterdag 15 juni 2002. Hoe is de strip in feite ontstaan?
Minck: Willem is gewoon iets nieuws gaan bedenken en heeft mij verschillende dingen voorgelegd. Daarbij heeft hij het niet gemakkelijk gehad. Ik had er de pest in en torpedeerde eigenlijk al zijn ideeën. Uiteindelijk heb ik dan toch ingestemd met een strip die *Kamer 666* heette. Uiteindelijk werd dat dus *Nicky Saxx*, omdat *De Telegraaf* liever de naam van een hoofdfiguur als titel had.
Willem: De redactie van *De Telegraaf* wilde graag een hedendaagse strip met een wat minder uitgewerkt plot. Ik besloot dus om verhalen te schrijven die tussen de achtentachtig en honderd stroken zouden duren. In feite maakt deze strip nog een proces door. Als ik een strip ga schrijven doe ik dat vanuit mezelf en laat de strip organisch groeien. Op termijn ontstaat er dan veel meer diepgang dan bij een vooraf echt afgelijnd idee. Je hebt natuurlijk wel wat uitgangspunten nodig en die heb ik zoveel mogelijk op papier gezet. Nicky Saxx is dus een strip in wording en op dit moment begint er een een sterke stuctuur te ontstaan waar we nog jaren mee voort kunnen.

Momenteel zijn drie verhalen in de krant verschenen. Welke looptijd voorzien jullie voor de strip?
Willem: Dat hangt louter van *De Telegraaf* af. Zodiak heeft zes jaar gelopen, dus wie weet.

Kunnen jullie iets meer vertellen over het hoofdpersonage?
Minck: Er zijn eigenlijk twee hoofdpersonages. Nicky Saxx, zeg maar een slanke wat katachtige action-hero en Elja Steiner, een meer vrouwelijk type met paranormale krachten. Nationaliteit laten we volledig in het midden.

Nicky Saxx, de "slanke, wat katachtige action-hero", op de achterkant van het album

De Telegraaf zag het liefst dat hoofdfiguren de Nederlandse nationaliteit hebben, maar wij kijken altijd graag naar publicatiemogelijkheden in het buitenland en dan is die Nederlandse nationaliteit niet zo handig. Hun thuisbasis heb ik overigens in een vuurtoren voor de kust van Cape Cod in Massachusetts gesitueerd, maar dat wordt nergens genoemd.

Willem: Op dit moment ben ik de geschiedenis achter Nicky Saxx aan het ontwikkelen. Ik probeer haar beter te leren kennen. Ze groeit ieder dag weer. Als ik haar gelijk al vast had gezet in een stramien, dan zou ze op termijn een gemiddelde stripheld worden, maar daar ben ik de schrijver niet voor. Nu vertoont ze misschien nog de trekken van een gewoon bedacht stripfiguur, maar als haar de tijd wordt gegund, dan leren we haar op termijn steeds beter kennen. Wel is al duidelijk dat Nicky een wat introvert persoon is, die niet echt ergens antwoorden op heeft, maar wel bereid is om te leren.

HELLO, NICKY. NO, I WAS SLEEPING IN THE CONSULTING ROOM... NO, WE DIDN'T QUARREL. CASIO SNORES. PEOPLE COMPLAIN FROM TWO BLOCKS AWAY.
ASSIGNMENT IN BOLIVIA? ...OF COURSE I WANT TO GO WITH YOU... WHAT? ...THIS AFTERNOON? ...O. WHY NOT... ALRIGHT. SEE YOU.
GREAT! I'M JUST BACK FROM ASIA AND NOW YOU'RE LEAVING FOR SOUTH AMERICA... WHAT KIND OF RELATIONSHIP IS THIS?
ONE IN WHICH I ACCEPT YOU GLOBE-TROTTING FOR 300 DAYS A YEAR AS A FREELANCE PHOTO-JOURNALIST.
AIN'T THAT SWEET OF ME?
LATER...
CLEAN UNDERWEAR, TAMPONS, SUNGLASSES AND PASSPORT. SHUT OFF THE GAS AND SET THE ALARM ...
SO LET THE JOURNEY BEGIN.
THAT'LL BE NICKY. NOW DON'T BE CROSS WITH ME, CASIO...
HONK! HONK!
I'LL THINK OF YOU EVERY DAY AND RESIST GORGEOUS BOLIVIANS.

Tweestroken in het Engels vertaald voor Strip Art Features

De dame met het kortgeknipte haar is Nicky Saxx.

Heeft deze nieuwe strip jullie manier van jarenlang samenwerken gewijzigd?

Willem: In mijn samenwerking met Minck is niets veranderd. Ik verzin alles en Minck tekent het. Hij is niet de persoon om zich met het verhaal te bemoeien. Als ik soms wel eens doorschiet, trekt hij wel aan de bel, maar dat is sporadisch.

Minck: Behalve dat ik enigszins nukkiger ben geworden, niet echt. Het scenario komt tegenwoordig via mail i.p.v. met de fax.

Minck, gezien je een dagstrip tekent, heb je onvermijdelijk te maken met deadlines. De strook moet hoe dan ook af. Hoe ga je daarmee om?

Minck: Per dag teken ik over het algemeen twee stroken. De eerste helft van de week, drie à drieënhalf dagen per week, besteed ik aan de krantenstrip en maak ik gemiddeld zeven stroken. De extra strook per week is om een voorraad van ongeveer een maand op te bouwen. Die voorraad is voor het opvangen van vakanties, vrije dagen en ziek zijn. Voordat ik op vakantie ga, maak ik meestal nog wat stroken zodat de voorraad na mijn vakantie nooit kleiner is dan twaalf stroken.

Je werkt dus met een soort van buffer?

Minck: Klopt, er moeten genoeg stroken zijn voor een buffer van twee weken. Ik streef er dan altijd naar om eerst die voorraad opnieuw aan te vullen tot een maand en maak dus ook na mijn vakantie meer stroken per week, plusminus acht à negen stroken. Als je een dergelijke werkwijze niet aanhoudt, kom je automatisch als realistische dagstriptekenaar in de problemen en aangezien ik een zeer betrouwbare naam heb op dat vlak, hou ik me daar strikt aan.

Schuilt het gevaar niet om de hoek dat zo'n werkwijze de afgeleverde kwaliteit beïnvloedt?

Minck: Oké, het kan de kwaliteit van je werk beïnvloeden. De stroken moeten af, maar geen mens tekent iedere dag met constante snelheid, kwaliteit en concentratie. Het is steeds een gemiddelde zoeken tussen de snelheid en je eigen kwaliteitscriterium en eigenlijk kun je nooit iets naar volledige tevredenheid afwerken.

Heeft de redactie van *De Telegraaf* een vinger in de pap?

Willem: De redactie van de krant heeft geen enkele invloed op de strip, ook niet in de vorm van censuur. Wel overleggen wij zelf regelmatig met onze redacteur over wat hij graag in de strip zou zien, maar het is volledig aan ons om daar notitie van te nemen of niet.

Ik ga er vanuit dat er albums zullen volgen. Wanneer mogen we het eerste album verwachten? Ik veronderstel dat de albums opnieuw ongekleurd zullen zijn, zoals Zodiak?

Willem: De eerste twee verhalen komen mogelijk al in juni in album uit bij Uitgeverij Boumaar. Nicky Saxx zou in feite ingekleurd moeten zijn, maar dat is financieel niet haalbaar voor de uitgeverij. De krant plaatst de strip in zwartwit, dus alles wat met inkleuren te maken heeft, moet Boumaar betalen. Dat is met een nieuwe avonturenstrip in een klein taalgebied bijna niet te doen.

Toch een behoorlijke handicap om een breder publiek, in casu de jongeren aan te spreken?

Minck: Kijk, een strip als Agent 327 is een begrip en wordt bovendien in kleur in de krant gepubliceerd. En voor absurde gagstrips is bij ons in Nederland sowieso meer belangstelling. Dan gaat het allemaal vlotter omdat je een grotere afzetmarkt bereikt. Wel is er de smallpress, maar dan wordt het te snel opnieuw liefdewerk en oud papier.

Jullie zijn ook betrokken in andere tekenprojecten. Kunnen jullie daar iets meer over vertellen?
Willem: Onze kinderstrip Rick Rolluik ligt momenteel in coma, maar we hopen dat er een uitgever is die deze strip binnenkort wil reanimeren.
Minck: De strip is ten onder gegaan aan het Suus en Wisen Boeboeksgeweld. Verder zijn er vage plannen waar ik nog niets over loslaat. De situatie is niet echt om over naar huis te schrijven.
Willem : Ik werk zelf aan diverse projecten. Voor Rene Uilenbroek schrijf ik de strip *Stanley de ontdekkingsreiziger* en zijn we voorzichtig aan de nieuwe strip *Pjotr* begonnen. Zelf maak ik de maandelijkse strip *Dirkje* in het blad van een grote supermarktketen en cartoons voor een wetenschappelijk magazine. Voor de kinderen schrijf ik verhalen voor *Tina*, die voornamelijk getekend worden door Carry Brugman. Samen met Carry maak ik ook de strip *Sam & Sam*, gepubliceerd in een magazine over ontwikkelingshulp.

Zijn er plannen om bij *De Telegraaf* online te gaan met de avonturen van *Nick Saxx*?
Minck: Op *De Telegraaf* kun je een online-abonnement nemen. Je hebt dan elke dag de hele krant incluis de strips op je beeldscherm. Een eerdere poging voor een online site van Zodiak door *De Telegraaf* is een mislukking geworden. Om zoiets goed te doen moet je de juiste mensen hebben, zoals met de *Dick Bos* -site.

Zit het buitenland te wachten op een dagstrip als Nick Saxx? Is daaromtrent reeds enige commerciële activiteit gevoerd?
Willem: Voor de verspreiding van Nicky Saxx in het buitenland zijn we nu in gesprek met Strip Art Features.
Minck: Een twaalftal stroken van Nicky Saxx zijn als promotiemateriaal in het Engels vertaald met behulp van een bevriend Engelse striptekenaar, David Lloyd en ondergebracht bij het internationaal agentschap, dat nu op zoek is naar een vertaler die de rest van het Nederlands naar voortreffelijk Engels kan vertalen. Ik kan natuurlijk moeilijk van onze collega verlangen dat hij me maar voor niets helpt. Ik was al blij dat hij wilde helpen met het corrigeren van het steenkolen-Engels van ons. Nu, dat alles speelt nog maar vrij recent.

Willem, heb je nooit zin om een thriller of spionageverhaal van een bekend auteur te verstrippen? Neem nu de internationaal vermaarde Bod Mendez?
Willem: Als je bedoelt dat ik een roman van een ander moet omwerken tot een scenario, dan voel ik daar niet zo veel voor. Zelf een misdaad- of fantasyroman schrijven is nog een grote wens van me, maar daar ontbreekt gewoonweg de tijd voor. Zoals ik verteld heb, schrijf ik ook nog voor anderen scenario's, teken ik strips, cartoons en wenskaarten en ben ik bezig met het uitwerken van een hele merchandise lijn van de zeven karakters die ik voor de wenskaarten heb ontworpen onder het pseudoniem Bill Risty. Het concept heet The Risties (meer info via www.wirehub.nl/~ritstier)

En nu de ultieme vraag. Bestaat de mogelijkheid om met Zodiak de draad opnieuw op te pakken? Of stel ik het te rooskleurig voor?
Willem: Op dit moment overwegen we om verder te gaan met Zodiak in een gewone stripvorm, met een grafische opbouw van de pagina en de voorlopige werktitel voor deze serie is *De Erven van Zodiak*. In deze serie zal Tom van Santen niet meer meespelen en zal het fantasygehalte nog veel hoger worden. De strip zal ook veel duisterder worden.

Leuk om te horen voor de Zodiakfans.

De Zodiakcyclus

Libra /Ari
Scopii / De ring van Zodiak
Chyron
De nevel
De terugweg
De hete adem van Nihl
De poort naar alles:
Lexus (deel 1)
Nieuwe legende (deel 2)
Kwaad bloed

* NOG EVEN GEDULD! DE NIEUWE UITGAVEN VAN 2004 KOMEN ER AAN!
ARCADIA
vzw
BORGERSTEINLEI 60
B 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
INFO • TEL | FAX 015 55 14 88
INFO@ARCADIASTRIPS.BE • WWW.ARCADIASTRIPS.BE

Uit de bibliotheek van

ROSSE JOHN

...en zijn halve trouwboek

De oude Suske en Wiske-albums
Deel IX

In het najaar van 1953 verscheen nog één Suske en Wiske-album, De Tamtamklopper, en het tweede kleurboek. Tijdens de Antwerpse Boekenbeurs van oktober-november 1953, die doorging in de Stadsfeestzaal, beleefden de medewerkers van de Standaard-Boekhandel een nooit geziene toeloop op 5 november. Op die dag werd een gratis voorstelling gegeven van de Pats-poppenspel-vertoning Het IJzeren Masker, gebaseerd op de synopsis van De Dolle Musketiers. Na de vertoning signeerde Willy Vandersteen zijn albums. Vele jaren later herinnerden deze medewerkers zich die dag nog. Zij konden de massa kinderen nauwelijks op afstand houden en ze kwamen zelfs exemplaren te kort van het pas verschenen verhaal De Tamtamklopper. Het succes van Suske en Wiske was bezegeld.

- Pierre Borms -

Raamaffiche

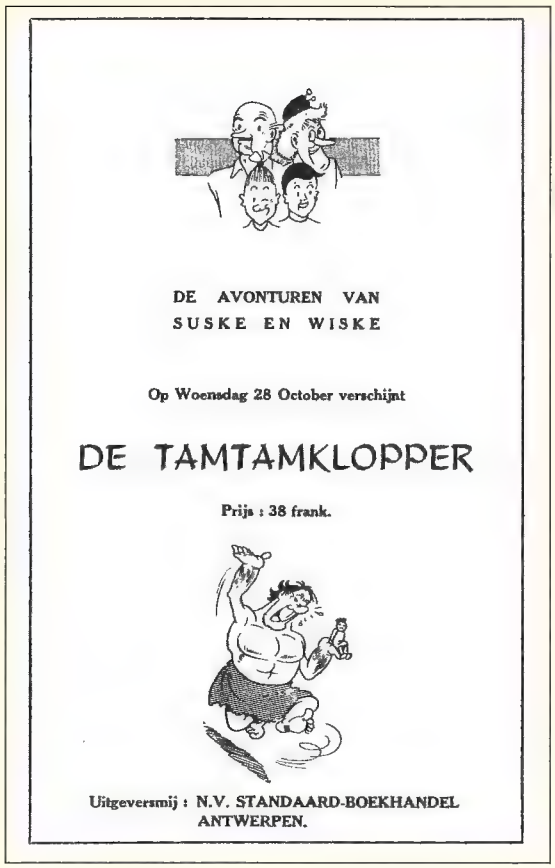

Advertentie in De Boek- en Dagbladhandelaar (oktober 1953)

23. De Avonturen van Suske en Wiske : De Tamtamklopper

a) <u>eerste druk albumuitgave</u>

- exacte releasedatum : 28 oktober 1953
- prijs : 38 BEF
- Herkenning eerste druk : de achterkant van de cover vermeldt twintig Suske en Wiske-albums. Laatste titel *De Tamtamklopper,* tevens *De Knokkersburcht* in voorbereiding.
- oplagecijfer : onbekend
- afmetingen : 20,5 cm x 25,7 cm
- binnenwerk : aantal pagina's : 56 (één schutblad en 55 strippagina's = 220 strookjes) alternerend gedrukt in blauw en bruin. Imprint Drukkerij Erasmus op pagina 56.
- omslag : zwaardere papiersoort (licht karton), maar niet echt gekartonneerd. De binnenkant van dit omslag is bruin.
- Nietjes : afgerond
- Speciale opmerkingen: in elk exemplaar zat een reklameblad voor het Vlaams Sprookjesboek, verschenen bij de Standaard-Boekhandel

b) <u>voorpublicatie</u> :

- in het dagblad *De Standaard* verschenen tussen 8 april en 13 augustus 1953, 220 strookjes.
- Er verschenen aankondigingsstroken in *De Standaard* van 7 april 1953.

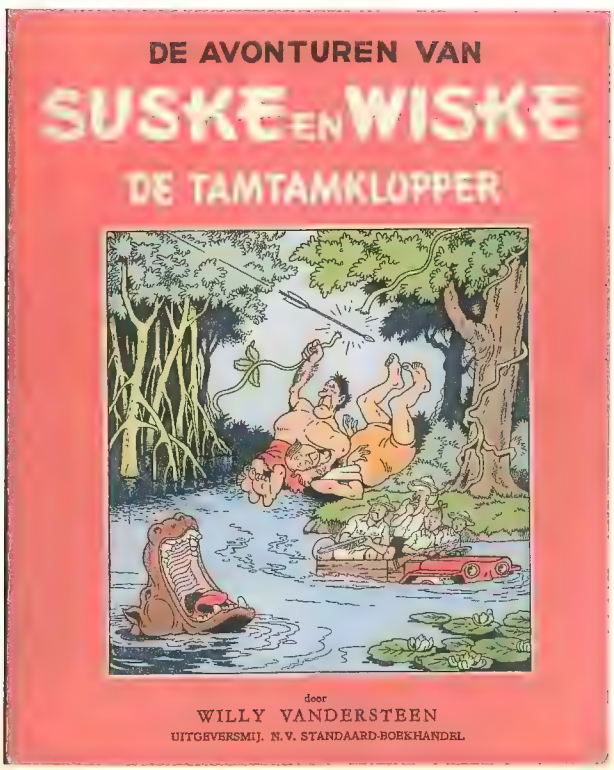

c) <u>Belangrijkste heruitgaven</u>

- <u>Tweede druk</u> verscheen in 1954 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titel *De Speelgoedzaaier* en *De IJzeren Schelvis* in voorbereiding
- <u>Derde druk</u> verscheen ook in 1955 : de achterkant vermeldt als laatste Suske en Wiske-titels *De Kleppende Klipper* en *De Straatridder* in voorbereiding.
- in de reeks Suske en Wiske Klassiek [1]

d) <u>publicitair materiaal</u>

- advertentie in *De Boek- en Dagbladhandelaar* van oktober 1953 waar aangekondigd wordt dat *De Tamtamklopper* op 28 oktober verschijnt.
- Raamaffiche om de cover van het album aan het publiek te tonen.
- In de Sinterklaasfolder 1953 werd het album al laatst verschenen vermeld.

BOEKENBEURS · STADSFEESTZAAL · MEIR · ANTWERPEN
De Avonturen van Suske en Wiske
POPPENSPEL PATS VERTOONT :
Het ijzeren Masker
naar Willy Vandersteen's verhaal, met
Suske, Wiske, Lambiek en Jerom, in de conferentiezaal, Boekenbeurs,
Stadsfeestzaal op Donderdag, 5 November 1953 te 14,30 uur.
TOEGANG VRIJ :
Door echter het aantal
plaatsen beperkt is, gelieve
men vooraf een toegangskaart af te
halen aan het winket aan
de ingang der Stadsfeestzaal :
op Zaterdag 31 October
van 16 tot 18 u.
of Zondag, 1 November, van
10 tot 12 uur.
WILLY VANDERSTEEN
de schepper van de avonturen van Suske en Wiske
tekent zijn albums
in de stand van Standaard-Boekhandel
op de Boekenbeurs van 16 tot 18 uur.
lees ook keerzijde

Aankondigingskaartje Boekenbeurs 1953

EERSTE druk

Beste jongens en meisjes,
tekende voor U reeds de volgende albums :
DE AVONTUREN VAN
SUSKE EN WISKE
Spannende albums, alle om ter plezierigst :
— OP HET EILAND AMORAS
— DE KONING DRINKT
— PRINSES ZAGEMEEL
— DE ZWARTE MADAM
— DE WITTE UIL
— BIBBERGOUD
— LAMBIORIX
— DE STIERENTEMMER
— DE STALEN BLOEMPOT
— HET ZINGENDE NIJLPAARD
— DE RINGELINGSCHAT
— DE TUFTUF-CLUB
— HET BEVROREN VUUR
— DE STERRENPLUKKERS
— DE LACHENDE WOLF
— DE DOLLE MUSKETIERS
— DE TAMTAMKLOPPER
— DE KNOKKERSBURCHT (in voorbereiding)
Buiten reeks :
Volledig in kleuren !
— DE BRONZEN SLEUTEL
— HET SPAANSE SPOOK
— DE TARTAARSE HELM
En iets nieuws
voor de kleintjes :
MET SUSKE EN WISKE
KLEUREN EN UITKNIPPEN
(2 Albums)
DE FAMILIE SNOEK
Tien albums, waaraan ook uw ouders pret zullen beleven :
1. DE FAMILIE SNOEK
2. DE FAMILIE SNOEK GROEIT AAN
3. SNOEK EN ZIJN KLEINKINDEREN
4. LAAT SNOEK MAAR LOS
5. SNOEK IN DE BOTEN
6. SNOEK TEN AANVAL
7. SNOEK GEEFT KATOEN
8. SNOEK IN DEN HOEK
9. SNOEK HEEFT AMBRAS
10. SNOEK WORDT SNUGGER

- extra bijlage 2 -
Met Suske en Wiske
kleuren en uitknippen 2

a) <u>eerste druk albumuitgave</u>

- exacte releasedatum : november 1953
- prijs : 20 BEF
- Herkenning eerste druk : blauwe omslag. De achterkant van de cover vermeldt negentien Suske en Wiske-albums. Laatste titel *Het Spaanse Spook*. De achterkant heeft dezelfde presentatie als het album *Het Spaanse Spook*.
- oplagecijfer : onbekend
- afmetingen : 20,4 cm x 27,1 cm
- binnenwerk : aantal pagina's : 16, volledig gedrukt in vier kleuren. Ook de binnenkanten van de cover zijn bedrukt zodat er eigenlijk 18 pagina's zijn. Dit album werd gedrukt op de persen van drukkerij Periodica.
- omslag : dezelfde papiersoort en -dikte als voor het binnenwerk
- Nietjes : afgerond
- Speciale opmerkingen: geen

e) <u>Belangrijkste heruitgaven</u>

Er zijn geen heruitgaven bekend.

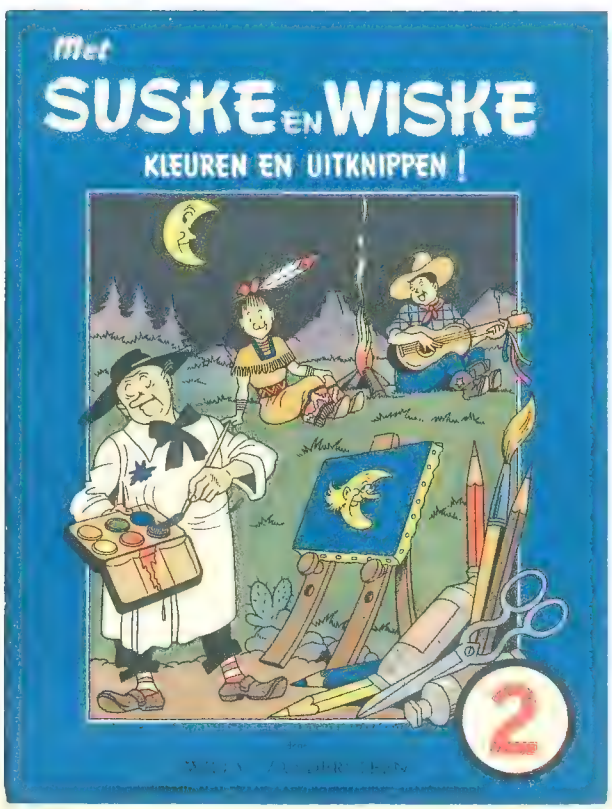

f) <u>publicitair materiaal</u>

- in de Sinterklaas- en eindejaarsfolders van 1953 wordt het kleuralbum mee vermeld
- een speciaal inlegblaadje dat het verschijnen van dit tweede kleuralbum vermeldt

<u>Noot</u>

1. *Suske en Wiske* : *De Tamtamklopper* : gekartonneerd met rode linnen rug en afwisselend bruin en blauw gedrukte pagina's, in de reeks Suske en Wiske Klassiek, Standaard Uitgeverij, 1995

Inlegblaadje

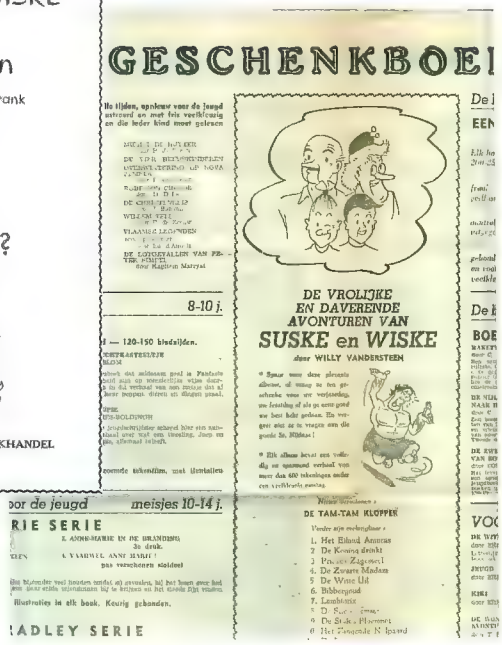

Advertentie in de Sinterklaasfolder 1953

De vrolijke avonturen van
SUSKE EN WISKE,
Lambik en Tante Sidonie,
worden u verteld in de spannende tekenverhalen van WILLY VANDERSTEEN. Ieder album van Suske en Wiske bevat meer dan 600 tekeningen. Ziehier de reeds verschenen albums :
1. OP HET EILAND AMORAS
2. DE KONING DRINKT
3. PRINSES ZAGEMEEL
4. DE ZWARTE MADAM
5. DE WITTE UIL
6. BIBBERGOUD
7. LAMBIORIX
8. DE STIERENTEMMER
9. DE STALEN BLOEMPOT
10. HET ZINGENDE NIJLPAARD
11. DE RINGELINGSCHAT
12. DE TUFTUF-CLUB
13. HET BEVROREN VUUR
14. DE STERRENPLUKKERS
15. DE LACHENDE WOLF
16. DE DOLLE MUSKETIERS
17. DE TAMTAMKLOPPER
Per album : 38 Frank.
18. DE TARTAARSE HELM
In vier kleuren : 55 Frank.
19. HET SPAANSE SPOOK
In twee kleuren : 48 Frank.
Ge zult er plezier aan beleven !
VERPLICHTE VERKOOPPRIJS : 20 FRANK.
Drukk. « PERIODICA », Brussel

ROBOBOY

Wat voorafging : na een paar jaar gezworven te hebben met interessante figuren als Tom Carbon en Taco Zip, werkt Luc Cromheecke zich weer in de kijker met Roboboy, een successtrip. In 2004 verschijnen twee albums en zelfs twee Tom Carbon-albums (bij BeeDee). Even bijpraten.

- Joop Schreurs -

Ben je eigenlijk een full time striptekenaar?
Yes, fulltime. Tenminste, dat is te zeggen...op papier wel! Da's een goeie, hé! Dat ben ik nu al ongeveer 20 jaar. Ik doe veel verschillende dingen, maar de laatste tijd veel tekenen, vooral strips. Een nieuwe reeks Taco Zip-verhalen start binnenkort in Robbedoes, onderaan de redactionele pagina, op dezelfde plaats waar het 15 jaar geleden ook begon.

Is er een verschil in het tekenen van Taco Zip, Tom Carbon of Roboboy?
Het grootste verschil is dat ze een ander formaat hebben, maar vooral andere scenaristen. Het is wel een hele tijd geleden dat ik een Tom Carbon heb getekend. Met Laurent Letzer, oude schoolvriend en scenarist van Tom Carbon, heb ik opnieuw een stripproject opgestart. Daar kan ik nu nog niks over zeggen. Het is waarschijnlijk iets voor volgend jaar. Het grappige is wel dat alle scenaristen met wie ik werk ook goeie tekenaars zijn. Ik neem zo ook wel wat stijlkenmerken van hen over. Laurent's scenario's zijn heel gedetailleerd, op het realistische af; zeer grappig is dat. Willy Linthout's scenario's voor *Roboboy* zijn zeer vol en snel; altijd veel volk op een prentje. Er gebeurt ook heel veel op 1 bladzijde. Dat vind ik heel leuk om te maken, vooral omdat Roboboy speciaal voor Taptoe gemaakt is, met als doelgroep de +/- 10 jarigen, en om de twee weken verschijnt. Dan kan je je geen lege grap permitteren, er moet echt iets gebeuren. Fritzgerald, die mij helpt met Taco Zip, besteedt veel aandacht aan de uitdrukkingen van de figuurtjes. Daarom hebben we de hoofden ook zo groot gemaakt. De grap hangt meestal af van welke smoel agent Vantilt trekt.

Suske en Wiske weekblad stopt, maar Roboboy staat nu in de Belgische Jommekeskrant. Gelukkig toeval?
Voor de Roboboy albums hadden we de luxe te kunnen kiezen uit twee uitgeverijen. Het is Dupuis geworden omdat ik vertrouwen heb in hun nieuwe Nederlandstalige aanpak. Persoonlijk denk ik dat Dupuis meer doorgroeimogelijkheden heeft. Sinds enkele weken loopt een Franse vertaling van Roboboy op Spirou.com, de druk bezochte website van Spirou. En Franstalige albums zijn natuurlijk een droom.

Hoe maak je de strip?
Het "strips-maken" is voor mij erg veranderd. Het technische aspect is door de komst van de computer flink verbeterd. Je hebt gewoon meer controle nu. Het nadeel is dat de originele tekeningen er veel minder verzorgd en aantrekkelijk uitzien. Maar het is nog steeds op papier, dat wel. De werkmethode hangt af van met welke scenarist ik werk, maar algemeen kan je stellen dat ik alles eerst uitschets op superdun lay-outpapier. Dan scan ik alle schetsen in, verschuif en verklein ik alles op bandjesgrootte. Daarna neem ik alles op de lichtbak over op Schoellerhammer papier. Dat alles op de juiste plaats staat, vind ik erg belangrijk. Ik scan deze pagina's weer in en stuur ze via e-mail ter correctie naar de scenarist en de uitgeverij. Na de correcties wordt alles geinkt, gegomd en weer ingescand. Daarna worden de platen door mijn vrouw Sabine geretoucheerd en in kleur gezet, in Photoshop. Daarna worden de kleuren gescheiden en via e-mail naar de opmaak gestuurd. Mijn wekelijkse cartoon in Spirou laat me toe te experimenteren met verschillende technieken en program-ma's, zoals Painter. Ik ben erg fier op de nieuwe toolbar die ik onlangs voor Spirou.com heb ontworpen. Allen daar-heen! http://www.spirou.com

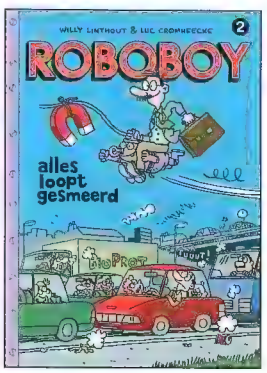

Hoe gaat het na al die jaren nog met Tom Carbon?
Tom Carbon startte omstreeks 1985 in Robbedoes en Spirou. Laurent Letzer en ik hadden het geluk vrij te kunnen experimenteren binnen het weekblad. Alles wat we tekenden en schreven, is gepubliceerd. Dat Tom Carbon niet echt commercieel was, zou pas vele jaren later blijken. Na vier albums hield Dupuis het voor bekeken, het laatste verscheen in 1996. Tom Carbon is wel in vele talen vertaald en kreeg zelfs 2 keer een nominatie voor een Alph'art in Angouleme!

Waarom nu een lang verhaal van Tom Carbon?
Wel, de *Lunatoys* is uit onze beginperiode bij Robbedoes/Spirou. Er was toen zelfs geen sprake van albums. Ik heb het verhaal gemaakt met Fritzgerald en Letzer samen. Het zit met haken en ogen in mekaar. Persoonlijk vind ik de tekeningen afschuwelijk. Maar het straalt wel die zotte periode bij Robbedoes uit, toen ze ons bij Dupuis vertelden dat het niet om verkoopcijfers ging maar gewoon om leuke verhaaltjes. Dat was de tijdgeest; dat is spijtig genoeg overal veranderd. Het rare is dat die dingen van pakweg 5 jaar geleden blijkbaar nog steeds fanatieke aanhangers hebben en dan vooral bij striptekenaars; en ze zijn nog steeds leesbaar ook; ik kom soms mensen tegen die ganse dialogen nog uit het hoofd kennen, crazy!

Van dit verhaal verschijnt nu een speciale uitgave bij uitgeverij BeeDee.
Jan van stripwinkel BeeDee uit Haarlem vroeg me of hij *Lunatoys* mocht publiceren in een album. Je kunt die dingen toch moeilijk weigeren dan? Er is nog een vervolg op Lunatoys gemaakt dat helemaal in potlood staat. Het is nooit afgewerkt. Het heet *Tannenbaum* en is volgens mij nog zotter. Jan is ook van plan dit uit te geven. Je moet maar durven!

KAPITEIN, IK WIL OOK EEN COMPUTER!
MAAR DAN WIL IK U ALS MUIS GEBRUIKEN!
HM, HUMOR ONDER DE COLLEGA'S, NU MAG IK EEN GRAPJE MAKEN!
HA
HA
HA
HA!

Koffie Klets

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

Via een cartoon met de tekst 'Studenten doen hét...niet op de straat! Maar liever in een vuilnisbak' wil cartoonist **Kamagurka** de studenten in Gent de weg naar de vuilnisbak tonen. Hij doet dat in opdracht van de afval-intercommunale "Ivago". Die wil iets doen aan het zwerfvuil in de Overpoort-straat. Daar is de uitgaansbuurt voor studenten. Sigarettenpeuken, blikjes, frietbakjes, etensresten en minder smakelijke dingen uit de magen van de studenten, het wordt de stad te veel. Daarom mag Kamagurka niet alleen posters maken, maar ook vloerstickers, bierviltjes en postkaarten.

Stripwinkel **Het Besloten Land**, Parijsstraat Leuven, vierde in het weekend van 10 tot 11 oktober zijn zevende verjaardag, een verjaardag die niet onopgemerkt voorbijging. Zo pakte de stripwinkel zomaar eventjes uit met zeven striptekenaars, waaronder Leuvenaars Bart Schoofs en Nix maar ook Berberian, Erik De Graaf, Luc Cromheecke, José Parrondo en Jeroom. Nix's nieuwe boek *Hardnekkige Vlekken 2*, werd voorgesteld, een bundeling cartoons uit o.a. *De Standaard, de Morgen, Focus Knack, Zone 5300.* Het gebeuren liep tot in de vroege ochtenduren en werd muzikaal opgeluisterd door het Schoofs-Duchateau Trio en door José Parrondo en Charles Berberian. Hip hip.

Standaard Uitgeverij zal een aantal Nederlandse stripreeksen op de Vlaamse markt verdelen van Uitgeverij M (een imprint van De Boekerij) in Nederland. Het gaat hier om gevestigde waarden als *Agent 327* van Martin Lodewijk, *Lul* en *Dirk en Desiree* van Hein de Kort, Doorzon, *Zusje* en *Liefde en geluk* van Gerrit de Jager. Deze striplijn wordt eveneens aangevuld met de in Frankrijk populaire en gelauwerde Donjon-reeks van Joann Sfar en Lewis Trondheim.

Luc Morjaeu kreeg bij Studio 100 de verantwoordelijkheid over alles wat fictie betreft. Alle bekende stripreeksen passeren voorbij zijn ervaren oog, van bij het prille idee tot het scenario, over de storyboards tot het eindproduct klaar is. Met een duur woord noemen ze zoiets in het buitenland een 'art director'. Ondertussen werkt Luc nog wel mee aan Jommeke, graag zelfs, zeker nu Jef Nys in een krantenInterview aangekondigd heeft dat hij zelf nog wat scenario's wil schrijven. Zelf heeft Luc nog 2 M-Kids-albums op stapel. De toekomst van Biep en Zwiep is nog onzeker, nu ze niet meer verschijnen in de Jommekeskrant, die sinds begin dit jaar teruggebracht is tot de helft.

In de Storm-collectie verschenen in oktober 03 de twee laatste delen. Wie dacht dat de **Don Lawrence Collectie** hiermee ten einde is, moet dringend zijn mening herzien. Vanaf voorjaar 2004 komt de serie Trigië aan de beurt. Alle verhalen die Don ooit tekende, worden gebracht in 12 uiterst verzorgde groot formaat boekdelen. Alle pagina's werden gedigitaliseerd waardoor de kleuren beter tot hun recht komen. Elk album bevat een uniek dossier. Opzet is dat de reeks zijn eindpunt bereikt najaar 2009. De albums zijn uiteraard niet gratis, maar beslist hun prijs waard. Prijs 49,95, zonder verzendingskosten. Intekenen kan via Don Lawrence Collection, Postbus 4191, 4900 CD Oosterhout Nederland of via www.donlawrence.nl. Ook te verkrijgen via de speciaalzaak.

Met **DirkJan** is het altijd wel wat, deze ietwat asociale stripfiguur trapt meer dan eens een heilig huisje in. Drie kranten weigeren nog langer de humorstrip te publiceren. Veel lezers van het Leidsch Dagblad, Haarlems Dagblad en de Gooi- en Eemlander beklaagden zich over een aanstootgevende strook waarin een treiterende leerling wordt verkracht door zijn leraar. Tekenaar Mark Retera vindt de kranten 'hypocriet', omdat ze zijn strip vooraf hadden kunnen weigeren. Pijnlijke is dat het Haarlems Dagblad, in dezelfde week dat de gewraakte strip verscheen, een artikel publiceerde over seksueel misbruik op middelbare scholen. De strip DirkJan verschijnt nog in zeven dagbladen en de Veronica Gids. Toch kan tekenaar Mark Retera de toekomst hoopvol tegemoet zien. *Het Parool* neemt na het afscheid van Cowboy Henk, als eerste landelijke krant DirkJan liefdevol op in zijn kolommen.

Culturele Vereniging Spirit en het Gemeentelijk Cultuurcentrum Temse organiseren sinds 1996 jaarlijks een tentoonstelling rond de strip. De 8ste editie heeft als onderwerp ***Stickers getekend door striptekenaars.*** De expo loopt van zaterdag 6 tot en met zondag 21 december 03 en vindt plaats in het Gemeentemuseum Temse, Kasteelstraat 16, 9140 Temse (België). De expo toont een evolutie van 40 jaar aan de hand van meer dan 2000 stickers, aankon-digingen, posters en originelen. Een speciale stripkerst-kaart (Beste wensen voor 2004) van Jean-Pol is voorzien. Tijdens deze tentoonstelling wordt eveneens een CD verkocht met hierop een catalogus van stripstickers, met plusminus 2700 afbeeldingen. Inlichtingen of bestellingen: mercatorstripbeurs@yahoo.com of 0486/744.899. Gratis toegankelijk op zaterdag: 14 - 18 u & zondag: 10 -12 u. en 14 - 18 u.

De stad Ronse wil naar buiten treden als illustratiehoofdstad van België en pakt vanaf dit jaar uit met een tweejaarlijkse wedstrijd voor illustratoren van kinderboeken. Illustrator **Klaas Verplancke** werd door een vakjury die bestond uit Cotteleer, Marika Vermeulen, hoofdredactrice van *Leesidee* en Jet Marcheau van de Vlaamse Kinder- en Jeugdjury tot winnaar verkozen van "Illustrale 2003".

Drie bronzen beelden van de **Peanuts**-gang zullen worden geplaatst in St. Paul Minnesota. De beelden zijn een eerbetoon aan striptekenaar Charles Schulz, die in februari 200 op 77-jarige leeftijd aan kanker overleed. De één meter hoge beelden tonen naar verluidt Charlie Brown met Snoopy op schoot, Linus en Sally kijkend over een muur en Schroeder spelend op een piano waar Lucy tegenaan leunt, een welbekende pose uit de stripreeks. Er zou nog een vierde beeld gebouwd worden, voorstellend Marcie en Peppermint Patty.

Er zijn allerlei soorten verzamelaars, zij die hun strips bij elkaar kopen in winkels en op stripbeurzen. Zij die hun strips ruilen en als derde categorie zij die hun strips gratis verzamelen. Die laatste, worden ook wel dieven genoemd. Net datgene overkwam Stripwinkel Gobelijn op 22/09. Omstreeks 18 uur, rond sluitingstijd ging een onverlaat (of onverlaten) er vandoor met een honderdtal recente strips, waaronder heel wat dubbels. Volgens verkoper David is het heel uitzonderlijk dat ze hier te maken krijgen met winkeldiefstal. De dief kon ontkomen en een speurtocht van de politie leverde niets op. Hopelijk heeft de dader zich een breuk getild aan de strips en moet hij een gecompliceerde medische behandeling ondergaan.

Midden februari verschijnt '99 Plus', het feestelijke honderdste stripalbum van **Kiekeboe**. In het nieuwe verhaal is een opmerkelijke rol weggelegd voor cabaretier Geert Hoste. Hij duikt in de strip op als Heert Goste, van beroep publieksopwarmer bij televisieprogramma's. Hopelijk kent zijn verschijning in Kiekeboe meer bijval dan zijn optreden tijdens de show "50 jaar televisie". Nu, geen kwaad woord over dat optreden, een avondvullende show kan nu eenmaal niet zonder plaspauze. Meer weten over Kiekeboe: www.kiekeboewebstek.be

De academische analyse is de titel van een doctoraatswerk dat op 1/10/03 aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) werd verdedigd door licentiaat communicatiewetenschappen Pascal Lefévre (40). Hij is daarmee de eerste die een Nederlandse doctoraatverhandeling over strips heeft geschreven, meer bepaald over Suske en Wiske. Hij startte met dit titanenwerk in 1997 en behandelt de krantenstrips die tussen 1945 en 1971 verschenen. Pascal Lefèvre ging niet direct in op de inhoud van de reeks, wel op het vormelijke, zoals de dagelijkse tweestrokenpublicatie die het concept van de reeks qua vorm en inhoud zou bepalen. Helena Vandersteen, de oudste dochter van Willy Vandersteen, was eveneens aanwezig. Zij vindt het fantastisch dat het werk van haar vader op zo'n manier wordt belicht maar relativeert ook meteen door te zeggen dat haar vader hoogst verbaasd zou zijn over de manier waarop zijn werk geanalyseerd wordt. Pascal Lefèvre is geen onbekende in stripmiddens, hij doceert aan de Sint Lukashogescholen in Antwerpen en Brussel, heeft jaren gewerkt voor het BCB en is ook redacteur van de "National Journal of Comic Art, www.comicsresearch.org/ijoca, het enige academische tijdschrift ter wereld over het beeldverhaal. *"Op strips wordt nog teveel neergekeken"*, meent Pascal. *"Strips hebben nog teveel het imago dat ze voor kinderen bedoeld zijn, puur als amusement"*. Pascals ambitie is dat de strip ooit een keuzevak wordt op universitair niveau.

Het maffiaverhaal ***5 is het perfecte getal*** van de Italiaanse tekenaar Igort, pseudoniem voor Igor Tuveri, is woensdag 08/10 op de Frankfurter Buchmesse tot stripalbum van het jaar 2003 verkozen. Het bekroonde album, in het Nederlands uitgegeven door Oog & Blik, is in zwart-wit getekend en is een mix van de meest diverse tekenstijlen. Het album is *"een kwintessens van wat een stripalbum kan zijn"*, meende een criticus, *"in zoverre dat het eigenlijk hét stripalbum van het laatste decen-nium, zoniet van de eeuw is"*. Hoeveel borrels de criticus op het moment van deze uitspraak ophad is niet geweten. De prijs "Comic des Jahres" is één der belangrijkste prijzen in Duitsland en wordt vanaf 2003 uitgereikt op de Frankfurter-Buchmesse.

Sinds 2 oktober 2003 verschijnt de strip **FC De Kampioenen** niet langer in *Het Laatste Nieuws* en naar verluidt zou ook de Urbanus-strip verdwijnen. Zelfs de toch immens populaire Kiekeboe-strip, verkleind tot nog amper leesbare afmetingen, verdwijnt na jarenlange publicatie in de krant. De voorpublicatie van *99 Plus*, wat het honderdste album wordt, verschijnt nog wel in deze krant, maar vanaf februari 2004 vindt **Kiekeboe** onderdak bij Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg. Bij HLN moeten de strips plaats inruimen voor een dagelijkse Studio 100-pagina, die in de plaats komt van het aangekondigde Studio 100-tijdschrift. Blijkbaar heeft men bij Studio 100 beseft dat ze toch niet genoeg kwaliteitsvol materiaal kunnen leveren om wekelijks een tijdschrift te vullen, ook al heeft de talentvolle Luc Morjaeu hun rangen vervoegd. De Kampioenen verschijnen vanaf zondag 05/10 in Het Nieuwsblad, helaas worden ze in deze zondagskrant nog maar één keer in de week gepubliceerd, aan een tempo van 2 stroken per keer. Wie de serie in voorpublicatie wil blijven volgen, neemt best de woensdagkrant van Het Nieuwsblad, met De Jommekeskrant. Daarin verschijnen telkens twee nieuwe stroken die aansluiten op de zondagskrant. Wat een pover uitgavenbeleid, is er nog een toekomst voor de Vlaamse krantenstrip? Nu, laten we het toch maar van de zonzijde bekijken: voortaan moeten we niet meer stiekem in de krantenwinkel door het schreeuwlelijke HLN waden om de strips te lezen. En die zonnebril en valse snor kunnen we ook afzetten.

Hec Leemans laat het verdwijnen uit HLN niet echt aan het hart komen, blijkt uit een interview in Het Nieuwsblad van zondag 28/09/03. Hec is misschien wel de meest productieve striptekenaar in Vlaanderen. Hij is geen groot voetballiefhebber, maar zijn stripserie F.C. De Kampioenen gebaseerd op het gelijknamige televisie-feuilleton (VRT) is wel één van de best verkopende in Vlaanderen. Na het afscheid bij HLN verscheen op zondag 05/10/03 het nieuwste verhaal *Kampioenen op wielen* in Het Nieuwsblad. Inmiddels verschenen reeds 29 albums, in eerste druk telkens goed voor 50.000 exemplaren. De nummer één *Zal 't gaan, ja?* rondde de kaap van 100.000 exemplaren. De strip blijft volgens Hec doorgaan zolang het goed loopt. Zelfs als de reeks op tv afgevoerd zou worden, mat niet voor direct is.

Het Antwerpse veilinghuis Bernaerts veilde op 22/10/03 een collectie van **Suske en Wiske**-uitgaven en -curiosa. Het merkwaardigste lot was wel een oude bril van Willy Vandersteen, die al snel zijn weg vond naar een fan voor 340 euro. De collectie, het resultaat van 20 jaar verzamelen, behoorde toe aan Roger Cogghe, die door een beroerte niet langer aan zijn verzameling kon werken. De helft van de 300 loten bevatte stripalbums waaronder luxealbums, eerste drukken en zeldzame stukken. De andere helft bestond uit poppetjes, sleutelhangers, spelletjes en dies meer. Ook de erven Vandersteen vulden de verzameling aan.

Stripantiquariaat **Lambiek** in Amsterdam, al sinds 1968 toonaangevend in de Nederlandse stripwereld en ver daarbuiten, staat op het punt om te verdwijnen. Vanwege een gedwongen renovatie ziet eigenaar Kees Kousemaker zich genoodzaakt de locatie Kerkstraat 78 te verlaten, hetgeen de nekslag betekent voor het Lambiek zoals de liefhebbers dat 35 jaar gekend hebben. Wat Lambiek uniek maakt, is het uitgebreide assortiment aan antiquarische strips en ook de ontmoetingsfunctie die het voor vele tekenaars en fans door de jaren heeft gehad, vanwege de regelmatige exposities die hier gehouden werden. De winkel zal nog een poosje op kleinere schaal voortgezet worden aan de overkant van de straat, op nummer 119, maar die ruimte is zo klein dat daar nooit het uitgebreide aanbod geboden kan worden waar Lambiek zo beroemd om is, laat staan dat er exposities kunnen plaatsvinden.De site, www.lambiek.net waarop Lambiek onder andere de Nederlandse Stripgeschiedenis en een uitgebreide Engelstalige stripencyclopedie aanbiedt en die dagelijks zo'n 5000 bezoekers trekt, zal zeker nog enige jaren on-line blijven.

Twee Poolse tekenaars hebben de allereerste Europese **stripwedstrijd** van de Franse uitgeverij Glénat en de Frans-Duitse cultuurzender Arte gewonnen. De opdracht, een strip maken over "een avontuur van een personage in een Europese stad.", werd volgens de jury het best uitgevoerd in *Essence,* een werkstuk van de in Warschau wonende Polen Krzysztof Gawronkiewicz en Grzegorz Janusz. Zij krijgen voor hun prijs 5000 euro voor het afwerken van een album, dat einde volgend jaar bij Glénat zou verschijnen. Hopelijk eindelijk eens concurrentie voor Rosinski.

Het **Jijé-museum** opende nauwelijks vier maanden terug zijn deuren in Brussel. Het had alle troeven mee, het werd in de kijker gezet in de Franstalige gids van musea en werd internationaal toegejuicht in kranten en tijdschriften. Helaas, door geldgebrek en hoge schulden kan stripverzamelaar François Deneyer niet langer doorgaan met het museum gewijd aan Jan Kordaat, Blondie en Blinkie, Jerry Spring , Tanguy en Laverdure, enz. Deneyer, promotor van het museum sponsorde het geheel uit eigen zak en rekende vooral op subsidies voor de verbouwingswerken om zodoende zijn budget in evenwicht te brengen : *"Toen ik besloot om dit museum op te richten, werd de subsidiering van musea geregeld door een KB uit 1958. In 2002 was het dossier zo goed als rond, de architect was klaar met de plannen en het gebouw werd aangekocht. Tijdens de uitvoering van de werken in 2003 werden de regels gewijzigd door de Franse Gemeenschap. Maar deze regels kunnen tot op heden nog niet toegepast worden omdat er nog geen subsidiebesluiten zijn en dus geen geld voorzien.*

(vervolg pag. 25)

Het vallen van de blaadjes

Het weekblad ***Robbedoes*** bestaat 65 jaar. Op 27 oktober 1938 verscheen inderdaad het eerste nummer van het legendarische weekblad. Het telde 16 pagina's op krantenformaat, en kostte 1 frank. Robbedoes was de Vlaamse versie van het tijdschrift *Spirou*, waarvan de eerste 27 afleveringen enkel in het Frans verscheen. Het eerste nummer van Robbedoes bevatte vooral Amerikaanse strips: Dick Tracy, Tex de Cowboy, Napoleon, "Bring ze levend terug" en Will Sparrow. Verder ook heel wat tekst : wat vervolgverhalen, een feuilleton van Karl May en zelfs een postzegelrubriek. Maar echt belangrijk waren de strips Robbedoes, toen nog getekend door Rob-vel, en de Baard en de Kale, door Frank Dineur. Deze series, later onder andere getekend door respectievelijk Jijé en Franquin en Will, hebben decennialang het gezicht van het weekblad bepaald. Vandaag zijn Robbedoes en Baard en Kale niet meer springlevend, maar het blad is er nog steeds. Kuifje is verdwenen, Ons Volkske, Bravo, Heroic - bladen die alleen een handvol getrouwen nog kent - Wordt Vervolgd, Titanic, één na één roemloos vergaan. Alleen Robbedoes blijft overeind en zet door, ook in de 21ste eeuw. Niet te geloven.
Het verjaardagsalbum is samengesteld uit een aantal goeie strips van weleer en wie het nummer koopt, krijgt er gratis een unieke poster bij. Deze poster werd eveneens gebruikt als cover van verzamelalbum 252 en beeldt piepklein een aantal albums af die in de loop der jaren verschenen bij uitgeverij Dupuis. Enkele reeksen die Robbedoes hebben grootgemaakt - of is het andersom? - zijn ondermeer Guust Flater, De Smurfen, Lucky Luke, Robbedoes, Bollie en Billie, de Blauwbloezen, Sammy, Natasja en de kleine Robbe. Robbedoes blijft door zijn historische rol het blad dat de stripliefhebber het nauwst aan het hart ligt. 65 kaarsjes! Blaas ze maar eens flink uit, jongens!

Op 15 september 2003 bestond het ***Suske en Wiske weekblad*** 10 jaar. Dit heuglijke feit werd gevierd met een nummer dat een feestelijke cover had gekregen en waarin terug werd geblikt op de afgelopen jaren. Tot zover het goede nieuws. Een paar weken later blijkt echter dat er voor de lezers weinig reden is tot feestvreugde. In 1993 lag het weekblad voor het eerst in de winkels als gratis bijlage bij het album *De snikkende sirene*. Door het droeve einde van het weekblad Kuifje was een voorzichtig gat in de markt ontstaan. Het volgende nummer was twee weken later verkrijgbaar en vervolgens is het blad elke week verschenen. Zowel in Vlaanderen als Nederland was het blad in de eerste jaren zowel via een abonnement als in de winkel te koop. Aan die situatie kwam in september 1996 een einde. Vanaf die datum was het tijdschrift in Nederland niet meer via de losse verkoop verkrijgbaar. De Nederlandse fans konden het weekblad alleen nog maar bemachtigen als ze een abonnement namen. Dat wijst op een slecht lopende distributie in Nederland, een oud zeer. In Vlaanderen bleef het blad wel in de winkelschappen liggen. Alleen toen het tijdschrift in 2002 een facelift kreeg, keerde het even in de Nederlandse winkels terug. Na een paar weken kwam echter ook aan deze situatie alweer een eind en waren de Nederlanders weer aangewezen op een abonnement. Eind

Robbedoes
66e JAARGANG. — Nr. 3419. 22 OCTOBER 2003
DE AVONTUREN VAN ROBBEDOES
een geheimpje
Tot volgenden Donderdag, jongens ! ROBBEDOES

2002 ontstonden er problemen bij de distributie van het Suske en Wiske weekblad. De Nederlandse abonnees bleven een paar weken verstoken van nieuwe nummers of kregen deze veel te laat thuis bezorgd. Nadat Standaard Uitgeverij een nieuwe distributeur had gevonden, waren de problemen echter voorbij en werd het blad weer op tijd verzonden. De gevonden oplossing bleek echter van tijdelijke aard. De distributie buiten Vlaanderen leverde nog steeds zoveel problemen op dat Standaard Uitgeverij heeft besloten om de verspreiding van het Suske en Wiske weekblad in Nederland te staken. De Nederlandse lezers krijgen tegen de tijd dat hun abonnement afloopt een brief thuis, waarin wordt vermeld dat de verdeling van het blad in Nederland niet meer haalbaar is. Men ontvangt het tijdschrift zolang het abonnement nog loopt.
Maar ondertussen is er nog slechter nieuws : op 31 oktober verspreidde Standaard Uitgeverij een perscommuniqué, waarin het definitieve einde van het weekblad aangekondigd wordt : *"Helaas is het voor Standaard Uitgeverij niet meer mogelijk om met het weekblad door te gaan. De schrapping van een groot aantal leesportefeuilles in Nederland dwingt ons ertoe om het blad vanaf 1 januari 2004 stop te zetten. Met nummer 53 zetten we een punt achter dit project".*
Naar verluidt kost het weekblad meer geld dan het oplevert. Ruim een jaar geleden probeerde Standaard Uitgeverij het blad te restylen door het meer op kinderen te richten, onder andere met het kleine Suske en Wiske. Sinds het restylen van het blad waren op de cover alleen nog maar afbeeldingen te zien van Suske en Wiske of andere figuren uit deze strip. Het mocht helaas niet baten.
In Suske en Wiske weekblad verschenen de belangrijkste Vlaamse jeugdstrips in voorpublicatie : Suske en Wiske, Kiekeboe, F.C. De Kampioenen, Urbanus, De Rode Ridder,... Ook heel wat gag-auteurs konden er hun ei kwijt. Weer een verlies in een toch al te beperkte weekbladwereld.

(vervolg van pag. 23)

Als er niets wijzigt, zal de volgende expo, gewijd aan Derib, leerling van Jijé de laatste zijn". Laurent Despy, woordvoerder van de minister van cultuur van de Franse Gemeenschap in België, bevestigd de impasse : *"François Deneyer heeft zich met hart en ziel ingezet voor zijn museum maar zijn subsidiedossier werd slecht opgesteld. Hij heeft zich hals over kop in het avontuur gestort. Het nieuwe decreet maakt momenteel geen snelle beslissing mogelijk. Wij wachten zelf al een jaar op de uitvoeringsbesluiten en op de oprichting van een Commissie voor Musea".* Het is zo dat (ook vóór de wetswijziging) goedkeuring nodig was voor subsidies, maar Deneyer heeft die niet gevraagd vooraleer te starten. Het Jijé museum is geen alleenstaand geval, hetzelfde gaat op voor het Kuifjemuseum. Er wordt gefluisterd dat de concurrentie van het BCB en het project Kuifjes museum in Waals-Brabant het Jijé-Museum fataal is geworden. Maar Despy ontkent dit : *"Wij willen niet de ene auteur bevoordelen tegenover de andere. Het Kuifjesmuseum heeft hetzelfde probleem. Sinds het decreet gestemd werd hebben we tot op heden nog steeds geen degelijke aanvraag tot financiering gekregen. Het BCB werkt al 10 jaar met weinig subsidies en had wellicht voorkeur gegeven aan samenwerking in plaats van een concurrerende rol".* Deneyer heeft een "vzw Jijé museum"opgericht en daarin een deel van zijn collectie uitgebracht, aangevuld door anderen. Indien de vzw failliet gaat, bestaat het grote risico dat de collectie openbaar verkocht wordt en verspreid raakt in veilingzalen. Volgens Despy is er slechts één manier om uit het slop te geraken: dat een instantie de collectie aankoopt voordat het tot een failliet komt. Dat lost voor een deel de directe liquiditeitsproblemen op, maar het is slechts uitstel van executie, als er geen subsidie komt.

Wie alles, maar dan ook alles van en over **manga** wil weten en eventueel aankopen, kan op twee adressen terecht: St Katelijnestraat 6, 1000 Brussel, tel/fax 32(0)2/511.56.25. of Kipdorpvest 27A te 2000 Antwerpen, tel/fax 32(0)3/770.87.66. Daar vind je de ware specialisten in Japanse animatie. Niet alleen kan je hier tweedehands ruilen of verkopen, maar tevens vind je er een uitgebreid assortiment manga, dvd's en cd's, video-spelletjes, posters en tradings cards. Meer info: www.superdragontoys.com of contacteer superdragon@hotmail.com

Als dit geen goed nieuws is. De verfilming van het Suske en Wiske album ***De Duistere Diamant*** zal op donderdag 19 februari 2004 in première gaan! De filmopnamen zijn op 1 oktober afgerond en er zal nu hard worden gewerkt om vanaf 19 februari de film in maar liefst 100 Nederlandse en 50 Belgische bioscopen te kunnen vertonen. Dit maakte producent Hetty Naaijkens op 18 oktober 03 bekend tijdens De Stripdagen in Alphen a/d Rijn. Uiteraard kunnen we de nodige promotieacties verwachten. In ieder geval staat er een speciale filmuitgave van het Duistere Diamant -album op de planning.

Het is bijna niet te geloven, maar op 10/12/03 verschijnt *Oude vijanden,* het **200ste Rode Ridder-album**. Het is meteen het 157ste verhaal dat de 60-jarige Karel Biddeloo voor zijn rekening neemt. Al 35 jaar zet Karel het werk van Willy Vandersteen voort. Mettertijd evolueerde de strip van louter historisch naar fantasy. Een streepje magie en bovennatuur-lijke verschijnselen moeten kunnen. *"Als je de Rode Ridder alleen maar avonturen rond tornooien of gekidnapte jonk-vrouwen laat beleven ben je al snel uitverteld"*, aldus Biddeloo. Na 200 albums kan de auteur nog niet gaan rentenieren :*"tot 1985 werkte ik in loondienst van Willy Vandersteen, daar verdiende je geen sommen, die je lieten dromen van sportwagens. Nu ben ik zelfstandige maar aan rentenieren ben ik nog niet toe. Ik heb daar trouwens nooit van wakker gelegen".* Ter gelegenheid van het 200ste Rode Ridder verhaal verschijnt een luxe waarin drie hoogtepunten zijn opgenomen: het eerste, *Het gebroken zwaard*, het honderdste, *De vervloekte stad* en het tweehonderdste album, *Oude vijanden.*

De sixties zijn weer in, verzamelaars pikken in op die trend en handelaars in deze spullen doen gouden zaken. De franse tekenaar **Monsieur Z** doet er graag aan mee. Zijn teke-ningen zijn waan-zinnig populair. Hij ontwierp reeds re-clamecampagnes voor Bru in België, Quick in Frankrijk, Evian in de VS, de TGV, Air France en Amstel Light. Hij is uitgegroeid tot favoriet van bladen als Wallpaper, Vogue, Elle en MarieClaire. Hij wist zelfs zijn stempel te drukken op wenskaarten en inpakpapier. Zijn ware naam is Richard Zielenkiewicz, naar zijn Poolse grootmoeder. Al snel was hij erbij om zijn internetadres www.monsieurz.com te kopen. Zijn tekeningen zijn strak en gestileerd en zitten vol heimwee naar de periode 1960-1970.

Stripsprokkels

Cédric wordt een wereldster. Zijn films worden op televisie uitgezonden in heel Europa en de merchandising rond zijn figuur neemt steeds indrukwekkender vormen aan. Het eindejaarsprogramma zit dan ook eivol. Een nieuw stripalbum, een nieuwe roman en tweeënvijftig nieuwe afleveringen van de tekenfilm die rond de kerstperiode beginnen te lopen *** Dargaud hield het stil maar een pienter BSM-lid merkte op dat in België, en alleen in België, bij Dargaud een "nieuw" album van Mick Mac Adam verscheen in een kleine oplage. Het betreft hier *De Onthoofde Minnaars...* een tweede druk, bij de eerste druk lazen we *Mic* Mac Adam (zonder de "k"), *De onthoofde geliefden* *** Colin, Wilson, ex-tekenaar van *De jonge jaren van Blueberry* en Matz, schrijver van de serie *De killer,*zijn samen aan een nieuwe serie begonnen. *Bad Guys* moet eind van het jaar verschijnen bij uitgeverij Casterman in het Frans. Of er ook een Nederlandse vertaling komt is bij Casterman nog niet bekend *** Belgisch striptekenaar Philippe Geluck, de man achter De Kat, is op maandag 27/10/03 in Parijs verheven in de rang van "Chevalier des Arts et Lettres" (Ridder in de Kunst en de Letteren). Het was de Franse minister van Cultuur, Jean-Jacques Allaigon, die de onderscheiding mocht toekennen.*** De Nederlandse striptekenaar Michiel Van de Pol gaat voor het damesblad Flair tekenen. Vanaf nummer 40 verschijnt er een halve pagina van z'n autobiografische strip 'Medicijnman', maar in Flair krijgt het een andere titel, simpelweg 'Michiel'. Een mannelijke naam, benieuwd of het ook over typisch mannelijke onderwerpen zal gaan, waarschijnlijk niet, denken wij.

Met dank aan Joop Schreurs, Walli Hakkens, Herwig Plateau, Koen Van Rompay, Jean-Pierre Legein, Marc Lezy, Stripwinkel Gobelijn & Stripwinkel Het Besloten Land.
Ook een leuk item gevonden, stuur het dan als de bliksem naar Koffieklets, Van der Nootstraat 42, 3012 Leuven of e-mail: willem_gay@hotmail.com

Nieuws uit Animatieland

De Vlaamse musical **Kuifje en de Zonnetempel** moet zijn Parijse plannen allicht opbergen. Wat de start moest worden van de glorieuze viering van de 75ste verjaardag van Kuifje volgend jaar loopt uit op een sisser. De musical deed het zeer goed in Antwerpen en Charleroi, maar zal tot nader order zijn opwachting niet maken in Parijs. Op vrijdag17/10 werd het contract verbroken. Reden is dat de Franse organisator er wonderwel in slaagde zijn financiële problemen maandenlang te maskeren. Om de musical in Parijs te kunnen opvoeren, moest een hippodroom worden omgebouwd, die niet tijdig klaar raakte. Producer Splinger zegt nu dat men er definitief de brui aan wil geven. Dat levert hem alvast een financiële put op van 2.5 miljoen euro. De decors werden namelijk al naar Frankrijk gebracht. Er waren al 30.000 zitjes verkocht, maar toch zou de belangstelling te laag zijn om van een succes te kunnen spreken. Bovendien pakte de Franse productiemaatschappij L'eda, de zaken niet erg professioneel aan en door technische problemen liepen de kosten te hoog op. In ons land gingen een kwart miljoen mensen naar de voorstellingen kijken, maar ook dit bleek niet voldoende om uit de kosten te geraken. De producenten Tabas & Co en Moulinsart hoopten met de voorstellingen in Parijs eindelijk winst te maken, maar deze vooruitzichten komen in het gedrang. De musical gaat wel naar het Canadese Montréal desnoods zonder een dag gespeeld te hebben in Parijs. Er is eveneens interesse vanuit China, maar deze onderhandelingen moeten nog aanvangen.

Voor de liefhebbers van de strip **XIII**, verscheen eind oktober een computerspel. De stem van XIII is ingesproken door David Duchovny, die natuurlijk al ervaring had met ingewikkelde verhaallijnen door zijn rol als Mulder in tv-serie 'The X-Files'. De andere stemmen zijn o.a. van zangeres Eve als Majoor Jones en Adam West (bekend als Batman in de tv-serie uit de jaren '60) als Generaal Carrington.

Sylvia Kristel, bekend als Emanuelle, werkt samen met striptekenaars Milan Hulsing en Dick Briel aan een 9 minuten durende tekenfilm. De basis van de film werd gelegd aan de hand van een reeks schilderijen die door Sylvia werden gemaakt.

Ben Affleck en Jennifer Lopez, of ze nu nog gaan trouwen is nog onduidelijk, maar wat vaststaat is dat ze hun opwachting zullen maken in de Amerikaanse animatieserie South Park. Hun alter ego's kregen de namen Fat Butt en Pancake Face. Het gaat om een gastoptreden voor één aflevering. Fat Butt zal in de bewuste episode boos worden omdat haar platenfirma haar aan de kant zet voor een nieuwe pop, genaamd 'de nieuwe Ms Lopez'. De aflevering komt deze winter in Amerika op het scherm.

Futurama, ooit een bekende animatiereeks uit de Matt Groening stal, breidt zijn imperium uit. Hoewel de animatiereeks een Emmy kreeg, werd de serie onder druk gezet door Amerikaanse moraalridders, waardoor ze verdween van het kleine scherm. Maar Groening lacht in zijn vuistje, na het Simpsons-game gooit hij nu een Futurama-game op de markt, qua uitwerking identiek aan de animatieserie. Net daar knelt het schoentje. Op tv komen de figuurtjes geloofwaardig over, met een nooit aflatende creativiteit. Maar eens verplaatst naar een game, loopt alles in het honderd. Je ontmoet in het spel vier verschillende helden met wie je kan spelen. Helaas is er bijna geen variatie tussen de verschillende spelfiguren. Rennen van hot naar her en terug, waarna je terecht komt in weer een nieuw level met eenzelfde eentonigheid is niet echt motiverend. Liefhebbers van deze overigens uitstekende animatiereeks wezen gewaarschuwd.

Je moet al van een verre planeet komen om **Loeki** het animatieleeuwtje niet te kennen. Hij maakt de reclameblokken op de Nederlandse publieke omroep ietwat draaglijk. Het diertje werd geboren op de tekentafel van wijlen Joop Geesink. Maar helaas, Loeki wordt verbannen naar de kinderprogramma's in de ochtenduren. Reden: Loeki zou niet meer passen bij intellectueel uitdagende programma's van de publieke omroep. Momenteel is Loekie weinig of bijna niet te zien in de STER reclame op tv wegens overvolle reclameblokken. Bij meer reclamezendtijd mag Loeki nog wel opdraven in kinder- en amusementsprogramma's. Een online petitie werd gestart en overhandigd aan Julius Minnaar, algemeen directeur van de STER.

Liefhebbers van Japanse tekenfilms kunnen hun hartje ophalen aan ***Cowboy Bebop***, Een slimme tekenfilm voor volwassenen met originele accenten binnen het genre. Harde actie wordt aangevuld door zorgvuldig uitgekiend sentiment en bijtende humor. Dit alles in digitale uitvoering. Het verhaal vangt aan in 2071op de overbevolkte planeet Mars. In deze hightech maatschappij maken we kennis met de cowboys, onverschrokken premiejagers en tevens het enige anti-terreurteam dat jacht maakt op Vincent, een bioterrorist behept met waanzinnige plannen en een traumatisch verleden. Cowboy Bebop hoeft niet onder te doen voor Akira of Ghost in the Shell. De animatie is gebaseerd op de gelijknamige tekenfilmserie die in Amerika verheven werd tot cultserie bij uitstek. De regie is in handen van Shinchiro Watanabe, die zelfs door de Wachowski's aangesproken werd voor hun Matrix animatieproject. Meer info: www.sonypictures.com/cthe/cowboybebop

De auteur en illustrator van de stripfiguur **Shrek** is vrijdag 3/10/03 op 95-jarige leeftijd overleden, in zijn woonplaats Boston. Steig wordt de koning van de cartoons genoemd. Steig maakte, in ruim 70 jaar in totaal 1600 tekeningen en ruim honderd covers voor het blad *New Yorker*. Op zijn zestigste gooide hij het roer om en begon hij kinderboeken te schrijven. Zijn bekendste boek Shrek werd vorig jaar verfilmd en dat leverde de productie de Oscar voor beste animatiefilm op. Steig ontwierp vooral met dieren en fantasiefiguren bevolkte cartoons. Naar verluidt gaat Shrek 2 in 2004 in première in de bioscoop.

Het International filmfestival van Vlaanderen Gent heeft nieuwe filmkopieën laten maken van het volledige filmoeuvre van **Raoul Servais** (1928). Servais wordt algemeen erkend als de vader van de Belgische animatiefilm. Hij maakte naam met zijn "Servaisgrafie", een procédé waardoor klassieke filmbeelden vrij makkelijk gecombineerd konden worden met getekende beelden. Met de steun van de provincie Oost-Vlaanderen werden de nieuwe kopieën gefinancierd. Ze werden vrijdag 10/10/03 overhandigd aan de Stichting Raoul Servais met de bedoeling ze te vertonen op nationale en internationale filmfestivals.

Dat de animatiefiguren **Wallace & Gromit** immens populair zijn, wisten we al een tijdje. Naar verluidt wordt nu al volop gewerkt aan een binnen twee jaar te verschijnen bioscoopfilm. Als zoethoudertje kunnen we nu al genieten van een game geënt op de tv-reeks. Het game heeft als doel ontvoerde pinguïns te helpen ontsnappen. (hoe bedenken ze het), die diamanten produceren. Echt moeilijk is het spel niet daar vooral gemikt wordt op jongere spelertjes. Wallace en Gromit wordt gedistribueerd door Atari.

Op 3 december komt in Wallonië de Franse animatiefilm **La prophétie des grénouilles** uit. De trailers en het artwork zien er méér dan prachtig uit. Het verhaal vertelt over een oude zeeman en zijn Afrikaanse vrouw die, samen met hun zoontje, op een boerderij wonen. Wanneer de buren in Afrika op zoek gaan naar krokodillen, krijgen zij de hoede over het buurmeisje. Maar heel wat 4-potige bezoekers, allemaal even exotisch, maken onverwacht hun opwachting op de boerderij. Info : www.laprophetiedesgrenouilles.com (Franstalig). De Nederlandstalige versie raakt niet tijdig klaar, maar de film krijgt z'n Vlaamse release ongetwijfeld in 2004.

Drie jaar na haar afscheid van het tourcircuit heeft Tina Turner voor het eerst weer een nieuw liedje opgenomen. En wat voor eentje, *Look trough my eyes great spirit* wordt de titelsong van de nieuwste Disney tekenfilm *Brother Bear*. Op de soundtrack zullen tevens vijf nieuwe songs van Phil Collins staan. Brother Bear gaat over de avonturen van een jonge man die verandert in een beer.Het is de derde film van Disneys Florida Anamation Studio, na Mulan en Lilo en Stitch. De film ging 1 november in première in Amerika, Wij zullen nog even geduld moeten oefenen tot volgend jaar.

De Belgische marktleider **Transposia,** gespecialiseerd in educatieve kindersoftware heeft nog heel wat in petto. Het Gentse bedrijf werd in 1994 opgericht door Geert Van Boven en Serge Degeyter en heeft als doelgroep, van de allerkleinsten tot +12 jarigen. Transposia is onder meer bekend van vertaling en verdeling van Freddi Fish en de ontwikkeling van de interactieve film van De Boeboeks. Vanaf dit najaar worden spelletjes aangeboden die kunnen gespeeld worden op Playstation 2 van Sony en de Gameboy Advance van Nintendo. In een nabije toekomst worden met de figuurtjes uit de spelletjes licentieprogramma's opgestart. Zo zal Freddi Fish bij het Nederlandse Albert Heijn te vinden zijn op verpakkingen van verse en diepvriesmaaltijden. Met gadgets, binnenin de verpakking, kan men sparen voor een cd-rom. Freddi zal eveneens fungeren als lokkertje in kledingszaken en schoenhandels. Verder wordt er nagedacht over strips en zelfs aan een audio-cd. De omzet gaat in stijgende lijn van 1,7 miljoen euro in 2002 tot 2,3 miljoen euro in het huidige boekjaar. Opvallend is wel het volgende: Transposia haalt met 16 werknemers zowat 70 procent van zijn zakencijfer uit Nederland. Meer info: www.transposia.be

Beleef de muzikale magie van **Disney** in het Antwerpse Sportpaleis op 27 & 28 december 2003. Dit tijdens het Disney concert waarbij liedjes live worden gebracht door Jan Leyers, Yasmine, Voice Male, Paul Michiels, Ronny Mosuse, Sandra Kim en andere nationale en internationale artiesten, dit alles begeleid door een 52-koppen tellend symfonieorkest. Bij het brengen der liedjes ziet men op reusachtige schermen verschillende fragmenten uit wereldberoemde Disney tekenfilms. Zelfs fragmenten uit de nieuwste animatie Brother Bear nog te verschijnen in de bioscoop (februari 2004). Shows zaterdag 27/12/03 om 19 uur & 28/12/03 om 15 uur. Kaarten aan 13,18,23 en 28 euro te bestellen op 070/345.345.

Het levende bos is een prachtige Spaanse 3D- animatiefilm van Angel de la Gruz en Manolo Gomez, die zijn publiek onderdompelt in een fantastische wereld waar bomen spreken en mollen dromen over de liefde van hun leven. Het bos komt in rep en roer te staan wanneer een telefoonpaal zijn intrede doet. Men treft in dit speciale bos niet alleen nieuwe onbekende boomsoorten aan maar eveneens massa's problemen en maffe personages.. De film werd ontwikkeld in de Dygra Studio een studio opgericht in 1987, en tot een aantal jaren terug, uitsluitend bezig met multimediaproducten. Nu wordt gemikt op iets blijvends zoals een animatiefilm. Als basis werd vertrokken van een roman uit de jaren 40. Uit dit werk "El Bosque Animado van Wencesceslao Fernandez Flores, een auteur uit Gallicië, gebruikten ze alleen de personages zoals de dieren en de bomen. De menselijke figuren in de film ontsproten aan de fantasie der makers. Vermoedelijk zal deze animatie het moeilijk hebben om de concurrentie met een big budget-project als Finding Nemo aan te gaan. De film verscheen op 15 oktober in de bioscoop, in Nederlands- en Franstalige versie. Meer info: www.thelivingforest.com .

Willem, met dank aan Walli Hakkens en Joop Schreurs.

Stripwinkel

HET „B"-GEVAAR

ERIK
DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

TISTJEN DOP

strips en games

patersstraat 96 - 2300 turnhout - tel. 014 / 42.88.29
Open : woensdag, donderdag en vrijdag:
10 - 12 en 13.30 - 18 uur
zaterdag: 10 - 17 uur

http://www.tistjendop.be e-mail: info@tistjendop.be

STRIPFESTIVAL MIDDELKERKE

12/7 – 5/8
GOUDEN POTLOOD
25 juli casino

Standbeeld DE SMURFEN

strip- en antiekmarkten
5/7-26/7-9/8

Informatie: 0495/20.56.73

Grote ruilbeurs, dit jaar NOG GROTER
Signerende tekenaars uit binnen- en buitenland
Speciale uitgaven

Voor stripliefhebbers is het befaamde Middelkerkse stripfestival niet te missen. In en rond een grote tent op het Arthur De Greefplein is er permanente animatie en komen tekenaars hun nieuwste albums voorstellen.
Natuurlijk zijn al je striphelden er ook!

Jommeke specials
1. Het hemelhuis
2. Diep in de put
3. Fifi op reis
4. Gouden jaguar

1. De ooievaar van begonia

Uitgifte: op 50 ex. Met blauwe rug + originele plaat!!!!
Prijs: enkel te verkrijgen op het stripfestival

www.stripbdmiddelkerke.be

+ gratis verrassing voor de leden van Brabant strip en reclamestrip club
op vertoon van dit kaartje tijdens strip Middelkerke 12/7 – 5/8

Nieuwe strips

verschenen vóór eind oktober

Willem

RIGo&CARLo productions ism met Stripwinkel Wonderland bvba

Skidzo & Djude: *Wat kan er gebeuren als je door de jungle trekt!!,* tek & scen: Vid, (David Vandecan) sc 4,50, formaat A5, zwart-wit, genre: humor.

Uitgeverij Talent

Collectie 500: Private Ghost 1: *Red Label Voodoo*, tek: Carrère & scen: Crisse, hc 13,95, kleur, genre: avontuur/ detective. De geest van een privé detective, opgesloten in een fles 50 jaar oude pure Ierse malt, ontsnapt bij het breken der fles. Helaas voor hem is San Francisco enorm veranderd.

Collectie 500: nr 191: Kookaburra Universe 1: *Het geheim van Sniper*, tek: Mitric & scen: Crisse, hc 13,95, oplage genummerd B1 tot B 250 kleur, genre: fantasy. Een vrachtschip wordt geplunderd door piraten. Zij zijn op zoek naar de mythische Gouden Parel. Uit woede omdat deze zich niet aan boord bevindt, laten ze het schip, gevuld met menselijke embryo's, crashen.

Collectie 500: nr 195: Het derde testament 4: *Johannes of de dag van de raaf*, tek: Alex Alice & scen: Xavier Dorison & Alex Alice, hc17,50, oplage genummerd B1 tot B250, kleur, genre: catholic. Vierde en afsluitend album, waarin net zoals in de vorige albums auteur en scenarist de draak steken met het Oude en Nieuwe Testament. Volgens hen bestaat er een Derde Testament dat door de kerk voor de buitenwereld verborgen is.

De onthoofde arenden 6: *Alix*, tek: Kraehn & scen: Pierret, hc 13,95, oplage B 1 t/m B 250, kleur, genre: historisch. Avonturen in de dertiende eeuw, waarin edelen elkaar via listen en lagen de macht proberen te ontfutselen.

Cotton Kid 2: *Hommeles in Louisiana*, tek: Léturgie & scen: Pearce, hc 13,95, oplage B 1 t/m B 250, kleur, genre: humor/western. Parodie op het western genre, met ontelbare verwijzingen naar Lucky Luke.

De vloek van amber 3: *De barbaren van Deïre*, tek: Le Roux, tek: pagina 27 t/m pagina 31: Le Roux & Froissard & scen: Contremarche & Dieter, hc13,95, oplage B 1 t/m B 250, kleur, genre: avontuur.

Collectie Millennium 78: Legende 1: *Wolven kind*, tek& scen: Yves Swolfs, hc met genummerde en gesigneerde ex-libris op 300 exemplaren 20,00, zonder ex-libris 17,95, met stofomslag, kleur, genre: historisch avontuur. Le Sec vermoordt zijn broer, om te kunnen regeren over diens hertogdom. Een tijd van tirannie breekt aan. Maar er is hoop, de zoon van de vermoorde hertog is in veiligheid.

Uitgeverij Arboris

Alzéor Mondrago 2: *De rode prins*, tek: David Caryn & scen: Pierre Makyo, sc 6,95, kleur, genre: ridderparodie. Alzéor wil alleen maar rust en genieten van zijn geliefde, helaas beslist het avontuur telkens anders over zijn leven.

Moord en doodslag 12: Opsporing verzocht! 1: *Het beest van Carpentras*, tek: Nawa & scen: Corteggiani, sc 6,50, kleur, genre: detective. Een dorp wordt opgeschrikt door moorden.

Elfquest: De verborgen jaren 16: *Vinder*, tek: Barral, Hooper & Taillefer & scen: Mangels, Collins & Pini, sc 6,50, kleur, genre: fantasy. Een elf behept met gaven vindt een ontvoerd elfenkind terug.

Uitgeverij Dargaud

Bollie & Billie 26: *Wat 'n vertoning*, tek: Verron naar Roba & scen: Veys, Corbeyran, Chric & Cucuel (Studio Boule & Bill) sc 4,99, kleur, genre: humor. Gags van een nooit ouder wordend duo, aangepast aan de hedendaagse tijd.

Een nieuw begin 3: *Openbaring*, tek: Marvano & scen: Haldeman, sc 6,50, kleur, genre: sciencefiction. Einde van het drieluik.

Yu-Gi-Ho 2: tek & scen: Kazuki Takahashi, sc 5,25, zwart-wit, genre: manga.

De nieuwe ijstijd: Jorien Cyclus 2: *Floa Sadon*, tek & scen: studio Jotim naar de boeken van G.J. Arnaud, sc 4,99, kleur, genre: sciencefiction. Na de eerste paniek bij het uitbreken van de eeuwige kou, hebben de overlevenden de handen in elkaar geslagen en zich verenigd in clans. Het enige wat echt nog werkt zijn de spoorwegen.

Wayne Shelton 3: *Het contract*, tek: Denayer & scen: Van Hamme & Cailleteau, sc 4,99, kleur, genre: avontuur. Wayne trekt gewoontegetrouw het avontuur en de boeven aan. Wie komt er zonder kleerscheuren vanaf, onze held of de boeven? Van Hamme draagt de scenariopen over aan Cailleteau.

De werelden van Aldebaran 2e cyclus: Betelgeuze 4: *De grotten*, tek & scen: Leo, sc 4,99, kleur, genre: sciencefiction. Kim, één der eerste kolonisten van Betelgeuze, ontdekt hoe de mens in zijn dwaasheid een bijna perfecte wereld schade kan berokkenen.

Uitgeverij Casterman

De stem van het volk 3: *Bloedige tijden*, tek & bewerking: Tardi, naar de roman van Vautrin, hc 19,50, album liggend formaat in schuifdoos, verpakt in krimpfolie, zwart-wit, genre: historische roman. Met dit laatste deel zou de huidige bewerking van Jean Vautrin moeten eindigen, maar door de omvang van de evenementen, de wrede repressie, de woede, de irritatie en de verontwaardiging die eruit voortvloeien ziet Tardi zich genoodzaakt om in een volgend deel, *Het testament van de Ruines* de misdaden in beeld te brengen van De Bloedige week, die in het derde album worden onderbroken in de nacht van dinsdag op woensdag 24 mei 1871.

Jaguar 3: tek: Bosschaert & scen: Dufaux, hc 12,00, kleur, genre: sciencefiction. Einde van de eerste cyclus.

Alex 23: *De groene rivier*, tek & scen: R. Morales naar J. Martin, met medewerking van Marc Henniquiau, sc 4,95, kleur, genre: historisch.

Uitgeverij Oogachtend & Van Halewyck

Ester Verkest 1: *De wraak van de clown*, tek & scen: Kim, sc 9,50, kleur, genre: humor. Deze Ester Verkeststroken verschenen eerder in P- Magazine. De populairste strip van Kim eindelijk in album.

Cordelia: *Oraal*, tek & scen: Ilah, sc 9,00, formaat oblong, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit. Cordelia zet zichzelf in haar blootje bij het vrijgeven van haar diepste gevoelens.

Uitgeverij Oogachtend

Bakamé: tek: Jeroen Janssen & scen: Pieter van Oudheusden, hc 9,95, kleur, formaat H 230 x L 160 mm, genre: volksverhalen. Afrikaanse volksverhalen, bevolkt met dieren met menselijke trekjes. Dit album werd uitgegeven met productiesteun van het Vlaams Fonds voor de letteren.

Uitgeverij Van Halewyck

Verse lakens: tek & scen: Marec, sc 12,50, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: maatschappijkritische cartoons uit Het Nieuwsblad, Het Volk, De Gentenaar en Dag Allemaal/Expres.

Standaard uitgeverij

De avonturen van Urbanus 102: *De lapjesman*, tek: Linthout met assistentie Steven De Rie & scen: Linthout & Urbanus, sc 3,99, kleur, genre: humor. Met als opdruk: Getekend voor een levend publiek (al ooit voor een dood publiek weten tekenen?). Album bevat acht pagina's extra met foto's over het tekenen van deze strip in het Wijnegem Shopping Center.

Kiekeboe 99: *Mona, de musical*, tek & scen: Merho met medewerking van Dirk Stallaert, sc met dvd 6,99, sc zonder dvd 4,10, kleur, genre: humor/avontuur. Verpakt in plastiek zak, met volgende opdruk: "Vampierverhaal + dvd *Het witte bloed* lekker griezelen voor maar 6,99".

Boeboeks 6: Soezie Boebie 2: *Taurik*, naar het boek van Marc De Bel, scen/lay-out & decor: Ivan Adriaenssens & figuren: Michael Vincent, sc 4,60, kleur, genre: hulor/ avontuur. Met zelfklever op voorplaat, met als opdruk: "Nu met gratis Boeboeks poster".

Suske en Wiske: *Heksenketel*, in dit album zijn drie verhalen opgenomen: Suske en Wiske 140: *De zwarte madam* (Willy Vandersteen), Suske en Wiske 195: *De hippe heksen* (Willy Vandersteen), Suske en Wiske 226: *De mysterieuze mijn* (Paul Geerts), sc 7,95, kleur, genre: humor/avontuur. Met zwarte voor- en achterkaft. Zelfklever op voorplaat met volgende tekst: "3 verhalen voor slechts 7,95".

De Kiekeboe Collectie 10: tek & scen: Merho, hc 25,95, verpakt in krimpfolie, kleur, genre: humor/avontuur. In deel tien werden volgende albums opgenomen: *Konstantinopel in Istanboel/ De taart/ Black-out/ De Medusa-stichting/ Afgelast wegens ziekte.* Bevat eveneens 14 pagina's dossier over de serie.

Uitgeverij Satijn (Big Ballooon/Sanomauitgevers bv)

Opwindende gebeurtenissen 8: *Dag dokter en andere verhalen*, tek & scen: Altuna, sc 7,95, kleur, genre: erotiek.

Sanoma uitgevers

Jan, Jans en de kinderen, tek & scen: Studio Jan Kruis, sc 4,95, kleur, genre: familiestrip/humor. Deze gags verschenen in de Nederlandse Libelle.

Mik 2: *Ja zusje nee zusje*, tek & scen: Gerrit de Jager, sc 4,95, kleur, genre: humor. Verscheen in voorpublicatie in het Nederlandse weekblad Margriet. Gags over een familie waarbij moeder aandringt bij haar echtgenoot om net als zij 4/5 te werken.

Specialreeks nr 47: *Walt Disney's Sinterklaasfeest met Donald Duck*, diverse tekenaars & scenaristen, sc 3,50, kleur, genre: Disneyfavorieten.

Donald Duck Scheurkalender 2004, diverse tekenaars en scenaristen, sc 9,45, zwart-wit, genre: humor. Elke dag een nieuwe gag, vooraan gag, achteraan: weetjes.

Muntinga Pockets Amsterdam

Zilver Pockets nr 228: *Heinz Pocket*, tek & scen: De Jong & Windig, sc 7,95, zwart-wit, genre: humor. Herdruk, deze strips verschenen eerder in de Heinz albums 10, 13, 17.

Nijgh & Van Ditmar

Je geld of je leven, tek & scen: Barbara Stok, sc 12,50, zwart-wit, genre: autobiografisch. In dit boek verhaalt Barbara hoe ze vol goede moed begint aan haar fulltime job als journalist/fotograaf. Maar al snel ondervindt ze het negatieve van haar job.

Tijdschriften

Ink, september 2003, driemaandelijks, diverse tekenaars & scenaristen, sc 6,20, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: smallpress.

Penthouse Comix 53, oktober/november 2003, diverse auteurs & scenaristen, sc: België 4,69, Nederland 4,50, gedeeltelijk kleur, gedeeltelijk zwart-wit, genre: erotiek.

Stripnieuws 4: oktober 2003, jaargang 1, diverse tekenaars & scenaristen & informatiepagina's, sc losse verkoop 4,95, alle strips in kleur, abonnement 4,15, genre: informatief. Bevat info over: Dick Matena, Paling & Ko, Studio 100, De rechter 10 jaar.

Zozolala 132: oktober/november 2003, tweemaandelijks stripinformatieblad, sc, gratis in stripwinkels. ZozoLala gaat nostalgisch, met artikels over de symboliek van Bourgeons werk, Poetsen bakken in de boomgaard (De geïdealiseerde jeugdherinneringen van Erik de Graaf), e.a.

Stripschrift 354: jaargang 35, nummer 7, oktober 2003, sc 4,50, zwart-wit, genre: informatief. Bevat info over Bas Van Der Schot, Opinie over Stripschapprijs, Uitgeverij Arboris, Tchang, de man die Hergé Chinees leerde, Sylvain Chomet digitaal celluloid, Dick Bos.

Uitgeverij De Harmonie (kalender 2004)

Peter's Zeurkalender 2004, tek & scen: Peter van Straaten, sc 13,20, zwart-wit, genre: humor. Elke dag een nieuwe gag, onder de noemer: niet zeuren maar scheuren.

Uitgeverij Dupuis

Jommekes winterboek: Moppen, spelletjes, puzzels, diverse tekenaars en scenaristen, sc 5,60, kleur.

Met nieuw verhaal: *Een beer op sokken*, en een extra kortverhaal: *De fantastische tombola*. Gags van Biep & Zwiep en Roboboy

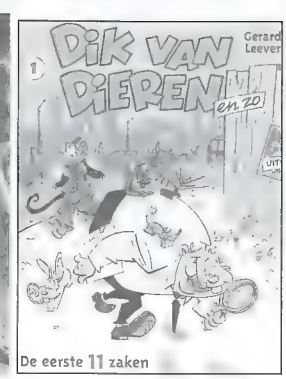

Uitgeverij Le Lombard

Derde Stroming Lombard: Niklos Koda 5: *Hali Mirvic*, tek: Grenson & scen: Dufaux, sc 4,99, kleur, genre. Triller. Niklos Koda werd vermoord, of is dit slechts een fijn uitgekiend afleidingsmanoeuvre om wapenhandelaar Hali Mirvic op het verkeerde been te zetten.

Biggles 12: *Vlucht naar de hel 1*, tek: Eric Loutte & scen: Michel Oleffe naar W.E. Johns, sc 5,50, kleur, genre: luchtvaartavontuur.

Vasco 19: *De doge van Brocéliande*, tek & scen: Gilles Chaillet, met deelname aan de decors Christophe Ansar, sc 4,99, kleur, genre: historisch avontuur. Vasco belandt in een klein dorpje waar een nieuwe dorpsheilige ingehuldigd wordt. Er zijn echter boeven die azen op deze relikwieën.

Derde Stroming Lombard: Capricornus 8: *Tunnel*, tek & scen: Andreas, sc 4,99, kleur, genre: thriller. Het Concept terroriseert New York en maakt het leven onmogelijk. Een groep weerstanders trekt zich terug in de riolen.

Julie, Klaartje, Cécile 18: *Alles naar wens?*, tek: Sidney & scen: Bom, sc 4,99, kleur, genre: humor. Ons drietal voert zoals steeds, jongens, fuiven en luieren hoog in het vaandel. En het hoeft niet noodzakelijk in deze volgorde, alledrie tegelijk kan ook.

The house of books

De Pfaffs 1: *Waar is ons Lyndsey?*, tek: Charel Cambré & scen: Ronald Grossey, sc 4,95, kleur, genre: familiestrip/ humor. Lyndsey is verdwenen, gans de familie reageert panisch. Een speurtocht wordt opgestart. Resultaat nul. Tot den Bompa de oplossing letterlijk aanreikt.

PrimaMedia bv

Tiels Flipje 2: *En de vrolijke vruchten*, tek: Arievan Vliet & scen: Mia Verbeelen en Arie van Vliet, sc, hc, kleur, genre: humor/avontuur. Flipje en zijn vrienden trekken naar het kindercorso te Tiel. Tijdens de tocht ontmoeten ze Pomona de fruitgodin, wiens wagentje stuk is. Flip en konsoorten bieden bliksemsnel hun hulp aan. Maar ze hadden Pomona beter laten uitpraten.

Uitgeverij Glénat

Dragonball 32: *De titanen*, tek & scen: Akira Totiyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga.

Akira 4: tek & scen: Katsuhiro Otomo, sc 13,25, eerste 5 pagina's kleur, overige zwart-wit, genre: manga.. Akira is de koning van nieuw Japan. Maar buiten zijn weten, probeert ieder de macht naar zich toe te trekken.

Grafica: Tosca 3: *In een ideale wereld*, tek: Vallés & scen: Desberg, hc 11,95, kleur, genre: thriller. Einde eerste cyclus. Tijdens een inval van de DIA weet Tosca aan het drugkartel te ontsnappen. Daar hij weet heeft van de codes van de kluizen der drugmaffia is zijn broodje gebakken.

De zwarte loge: *Ik ben dood (leren):* tek: Nemiri & scen: Morvan, hc 11,95, kleur, genre: thriller. Op de cover een zelfklever met volgende tekst: "1 ex-libris aangeboden. Gratis". In het boek een mee ingebonden ex-libris van tekenaar Gine. In een wereld zonder oorlog of pijn leven de mensen, geboren uit een machine, oneindig. Slechts enkelen, geboren uit de geslachtsdaad, overlijden na een natuurlijke levensloop. Hun wanhoop is groot.

Uitgeverij M

De grote ZUSJE omnizus, tek & scen: Gerrit de Jager, sc 9,90, zwart-wit, genre: humor. Een vroegwijze eigenzinnige peuter is de volwassenen te slim af. Dit met verrassend commentaar.

Uitgeverij Boumaar

Nicky Saxx 2: *Psi / Onkruid*: tek: Minck Oosterveer & scen: Willem Ritstier, sc 6,95, hc 17,50, zwart-wit, genre: detective. Twee verhalen vol spanning waarin Nicky Saxx schijnbaar onmogelijke zaken oplost.

Uitgeverij Silvester

Dik Van Dieren en zo 1: *De eerste 11 zaken*, tek & scen: Gerard Leever, sc 6,99, kleur, genre: humor. Dik begint samen met een aantal ontsnapte proefdieren een detectivebureau. Zien of dit een goed idee is.

Kaput & Zösky 1: *Ruimtetuig*, tek & scen: Lewis Trondheim, hc 8,99, kleur, genre: humor/sciencefiction. Kaput en Zösky is tuig in de ruime zin van het woord. Ze willen diverse beschavingen hun wil opleggen.

Nicolas Eymerich Inquisiteur 1: *De godin* (volume 1 van 2) tek: David Sala & scen: Jorge Zetner naar de roman van Valerio Evangilisti, sc 6,99, kleur, genre: historisch. Een geestelijke, slechts gewapend met zijn geloof, begint een onderzoek naar duistere verontrustende verschijnselen.

Rosco de Roode 1: *De wilde bessen*, tek & scen: Jean-Louis Marco, sc 6,99, kleur, genre: avontuur. Piraat Rosco, bij een partijtje dobbelen steelt hij de ingezette schatkaart. Al snel worden alle zeilen van zijn schip bijgezet en de steven gericht naar het schatteneiland. Helaas blijkt de schat niet datgene wat Rosco voor ogen had. Gelukkig is er nog het scheepsmaatje dat Rosco meer dan eens het leven redt.

De comeback van de Fret 1: *Losers win, een verfrissende muzieksoap*, tek: Alex Wesselink & scen: Yke Schotanus, sc 7,50, kleur, genre: humor/muziek. Eerste deel van een tweeluik. Na lange afwezigheid duikt rockzanger de Fret opnieuw op. Voor de tweede maal in zijn leven staat hij als muzikant opnieuw aan de top.

De Boemerang

Rooie Oortjes: *Sexy humor 1*: tek & scen: Gürsel, sc 4,95, kleur, genre: erotiek. Formaat H 10cm x L 22 cm.

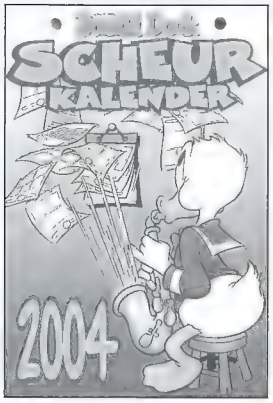

Een kijk op...
Reclamestrips!!!

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.
Voor alle info : neem contact op met de Reclamestripclub, Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel & fax 058/5123.02 (NL :) 003258512302
e-mail : Reclamestripclub@Skynet.be

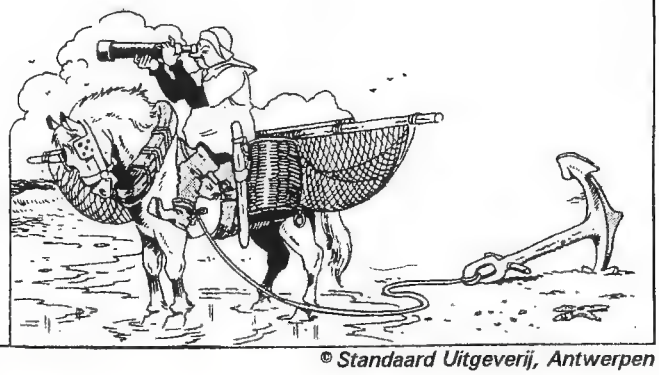

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Nieuwigheden

door Stefaan

Reclamecampagnes

Suske en Wiske: in het vorige nummer van BSM hadden we het reeds uitgebreid over de reclamecampagne van vleeswarenfabrikant Marcassou waarbij in totaal vier verschillende S&W-albumpjes te verzamelen waren. Ondertussen is het A6-formaat boekje reeds volop in de supermarkten te vinden, de drie A5-formaat albums daarentegen tref je eerder sporadisch aan bij een lokale slagerij. Hier volgt dan nog wat aanvullende informatie die we jullie niet wilden onthouden: slagerijen die tevens afnemer zijn van vleeswaren van Marcassou ontvingen een envelop met opdruk van Suske en Wiske. In deze envelop zaten twee folders: een eerste folder waarop informatie staat over de actie en een tweede waarop ze dan hun bestelling konden invullen. In de winkels vonden we ter promotie van de actie volgend reclamemateriaal: een normale affiche, een toonbankdisplay en een hoge smalle, geplastificeerde strookaffiche om in de winkel op te hangen.(B)

Curiosa

Suske en Wiske Color: het hoeven niet telkens opnieuw dezelfde Suske en Wiske-verhalen te zijn die worden hergebruikt voor reclamedoeleinden! Zo moet ook de firma Deceuninck uit het Westvlaamse Gits nabij Roeselare gedacht hebben. Deze marktleider in PVC (producent van onder andere profielen voor ramen en deuren, maar ook van elementen met toepassing in de auto-industrie) verraste de jongste bezoekers van "Batibouw 2003" met een heus S&W-kleurboek. Batibouw 2003 is zowat de grootste bouwbeurs van België en vond dit jaar plaats van 28 februari tot en met 10 maart in Brussels Expo. De groep Deceuninck stond dit jaar in paleis 8 met stand 8211 en vormde zowat de grootste ontmoetingsplaats voor eenieder die dacht aan bouwen, verbouwen of renoveren. Voor het kleuralbum werd een reeds eerder uitgegeven kleurboek van S&W gebruikt, waarbij op de voor- en achterkant telkens een logo van Deceunick geplaatst werd. Enig minpuntje aan deze uitgave is de oplage: deze bedraagt namelijk slechts 2.500 exemplaren en waren op de beurs dan ook allemaal verdeeld. (B)

Agenda Hogeschool Gent: net zoals elk jaar krijgen alle studenten van deze hoger onderwijs instelling bij de aanvang van het nieuwe schooljaar een agenda gratis. Ditmaal staan in deze agenda zo'n 5 cartoons van de hand van Lecctr met telkens het onderwijs of het studentenleven als onderwerp.(B)

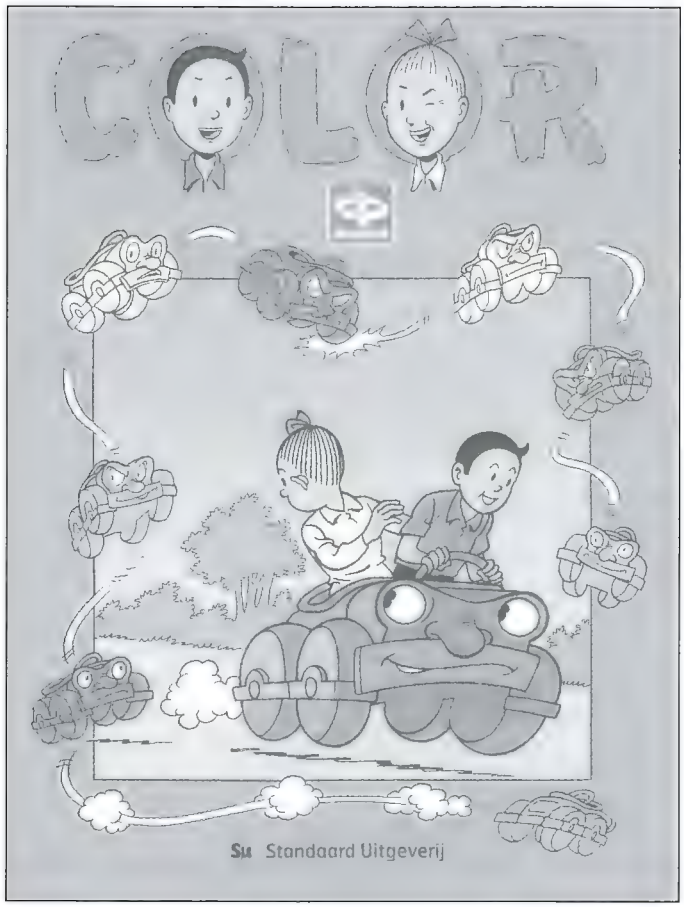

Suske en Wiske bij Fruitmasters: nu de spaarperiode voor het laatste beeldje van S&W van Fruitmasters eindelijk is aangebroken, komt dit bedrijf met een nieuwe promotieactie rond Suske en Wiske. Van half oktober tot half november kon je namelijk in bepaalde winkels terecht voor een transparante fruit- annex schooltas met hierop afbeeldingen van Suske en Wiske (in België enkel in bepaalde Spar-winkels). Deze tas is 36 cm hoog, heeft een diameter van 19 cm en was gevuld met 2,5 kg Jonagold appels. Oorspronkelijk werd gekozen voor een afbeelding van Jerom om deze tas op te fleuren, omdat anders de vormgeving van het Suske en Wiske beeldje veel te vroeg bekend zou worden. De schooltassenactie liep echter wat vertraging op, waardoor het Suske en Wiske beeldje toch al bekend gemaakt was, zodat uiteindelijk dus toch voor de Suske en Wiske afbeelding gekozen werd.(B/NL)

Asterix: eind oktober 2003 startte de Duitse chocoladefabrikant Kinder (bekend van zijn bij kinderen immer populaire Kinder Surprise) met een campagne rond Asterix. Hierbij zijn er in totaal tien verschillende exclusieve Asterix-figuurtjes in de Surprise-eieren verstopt. Deze figuurtjes zijn in één stuk (ze hoeven dus niet zoals andere verrassingen nog in elkaar geknutseld te worden) en zijn telkens vergezeld van een blaadje met specifieke uitleg over het desbetreffende personage. Één dergelijke verrassing vind je per doosje van drie Surprise-eieren. Op deze doosjes staat info over deze campagne. Ter promotie van deze campagne verscheen onder andere in de Jommekeskrant en het Suske en Wiske Weekblad een paginagrote advertentie.(B)

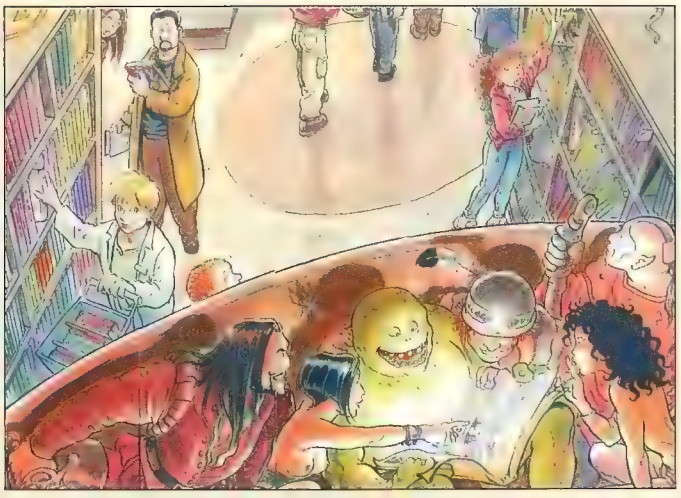

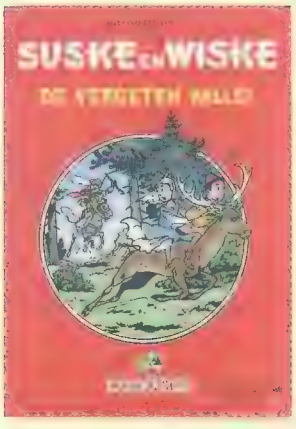

Kuifje: met het eindejaar in het vooruitzicht komt koekjesfabrikant Delacre met een assortiment Tea Time koekjes uit. Deze zijn verpakt in een exclusieve metalen doos met hierop een afbeelding van Kuifje. De tekening op het deksel is afkomstig uit een reeks van 25 postkaarten die Hergé zo'n 60 jaar geleden tekende. Vermits ze in de loop der jaren in de vergeethoek raakten en alleen nog door verzamelaars gekend zijn, wil Delacre daar nu wat aan doen. Drie ervan kan je nu namelijk bewonderen op de befaamde Tea Time dozen.
Omdat ze allemaal Kuifje in een winters decor voorstellen, werd de reeks "Sneeuw" genoemd. Of er ook nieuwe reeksen zullen verschijnen met de overige tekeningen is ons nog niet bekend. Tevens werd er aan het geheel een wedstrijd gekoppeld, waarbij er onder andere 3 VIP-reizen naar het beroemde kasteel van Cheverny (Molensloot) te winnen zijn.(B)

Jan Bosschaert: tussen de openbare bibliotheken van Gavere, Kruishoutem, Nazareth, Sint-Martens-Latem, Zingem, Zulte, Zwalm, Wortegem-Petegem en De Pinte bestaat onder de naam ZOVLA reeds geruime tijd een samenwerkingsverband. Momenteel loopt er het project "(Wissel)strips voor volwassenen". Hiervoor werd beroep

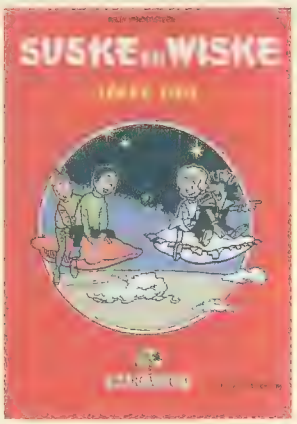

gedaan op Jan Bosschaert, die voor dit project een tekening maakte. Deze tekening werd gebruikt voor de gewone foldertjes, maar ook voor bladwijzers en een affiche op twee verschillende formaten. De tekening stelt de binnenzijde van een bibliotheek voor met twee verdiepingen, waarbij op de tweede verdieping onder andere de stripfiguur Sam staat afgebeeld. De bladwijzers vormen voor de Bosschaert-fans misschien wel iets speciaals, want de vijf verschillende bladwijzers vormen samen de bovenste verdieping van de bewuste tekening. Alvast veel lees- en verzamelgenot...(B)

Kiekeboe: in de Streekkrant van 30/10 t.e.m. 15/11 stond een aankondiging voor de Vlaamse zwemweek die van 15 t.e.m. 22/11/2003 gehouden werd. Hierin staat echter de kop van niemand minder dan Marcel Kiekeboe. Sport en strips gaan zo toch nog eens hand in hand.(B)

Cédric: bij de pasta-producent Miracoli krijg je nu tijdelijk gratis bij aankoop van een bepaalde hoeveelheid van hun spaghetti een CD-rom van Cédric.(B)

Schotland in het Vlaamse beeldverhaal: naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling van 5 tot 14 september 2003 in de Landcommanderij Alden Biesen verscheen een Vlaamse en een Engelse catalogus met daarin interviews met Jef Nys en André Been over hun visie op schotland en het beeldverhaal. Tevens verscheen er een exclusieve ex-libris en een postkaart. Interessant om weten is dat zowel de postkaart als de ex-libris gemaakt werden door jong Vlaams talent Patrick van Oppen, onder andere bekend van *De vijfde man.*(B)

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, enz...

Het Onderwijsblad: na de lange zomervakantie opent dit ledenblad van de AOB (Algemene Onderwijsbond) opnieuw zijn poorten met het nummer 16/20 van september 2003. In dit informatief tijdschrift vinden we terug een stripaflevering van de oude getrouwen Bob & Ab. Hierbij slaagt de auteur Wim Stevenhagen er telkens weer in om op kritische wijze de perikelen rond de Nederlandse schoolwereld neer te zetten. Ook Len doet weer zijn duit in het zakje in ditzelfde onderwijsblad en dit al even kritisch als Bob & Ab. (NL)

Reclamestrips

Droppie Water: 20 jaar na het verschijnen van het eerste deeltje en 9 jaar na het verschijnen van het vorige, is er nu eindelijk een nieuw verhaal uit in de reeks van Droppie Water. De strip is getiteld *Droppie Water op reis in de natuur* en net zoals de vorige drie deeltjes getekend door Robert van der kroft. Dit educatief stripverhaal werd uitgegeven door de Unie van Waterschappen en zal door hen gratis worden verstrekt aan kinderen ter informatie. De strip is opgebouwd met wetenswaardigheden over de natuur, zoals helder water, groene oevers, ooievaars, kikkers, reigers, sloten, gemalen, beekdalen, moerassen en zwanenbloemen. Benieuwd of ook dit deeltje tal van keren zal herdrukt worden, net als zijn drie voorgangers. (NL)

Gelegenheidsuitgaven

Het beste uit 30 jaar RadioVisie -de tekeningen-: onder deze titel verscheen een gezamenlijke uitgave van de RadioVisie club en de Reclamestripclub en dit naar aanleiding van 30 jaar RadioVisie en 9 jaar de Reclamestripclub. Deze uitgave werd op 26 oktober exclusief voorgesteld in het RadioVisie praatcafé in de aanwezigheid van de pers en radiomensen uit de wereld van de zeezenders en lokale radio's. Het album bevat, zoals de titel vast al deed vermoeden, het beste teken- en stripwerk welke de voorbije 30 jaar verscheen in dit maandblad over radio. Dit tekenwerk is afkomstig van RadioVisie-huistekenaar Joey, die onder zijn echte naam Joël Delcroix door het leven gaat en die ooit nog tekenwerk voor Dupuis verrichte. Daarnaast vind je in deze uitgave ook nog het 12-pagina's tellend stripverhaal "Caroline Story" getekend door François Lhote op tekst van J.C. Dumenil. Dit stripverhaal verscheen voorheen enkel in het radiomaandblad "Baffle", wat een voorloper was op RadioVisie. Fijn om weten is dat de totale oplage van deze

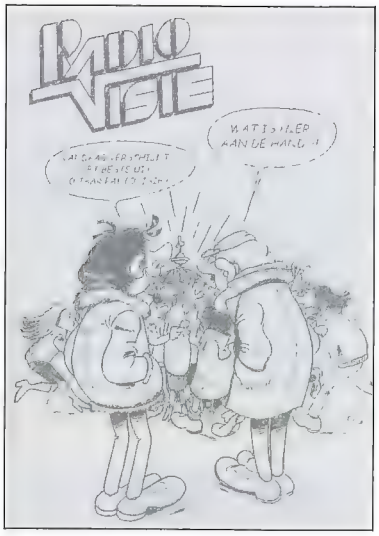

zwart-wit uitgave gehouden werd op slechts 192 exemplaren, verwijzend naar de frequentie van de vroegere zeezender Veronica.
Elk exemplaar werd genummerd en gesigneerd door tekenaar Joey. Voor RadioVisie werden 92 exemplaren voorzien, voor de Reclamestripclub zijn dit er 100, waarvan er echter reeds 10 exemplaren zijn voorbehouden aan de medewerkers en vrienden van de radiodownloadsite Golden Radio. De uitgaven onderscheiden zich van elkaar door het feit dat de versie voor de Reclamestripclub een namenlijst bevat van onze leden en medewerkers en tevens van de medewerkers van Golden Radio. Vanzelfsprekend kunnen de leden die ooit intekenden om ieder jaar hun exemplaar van het jaarlijkse clubalbum te reserveren, rustig op beide oren slapen. Voor hen werd reeds een Reclamestripclub-exemplaar langs de kant gelegd. Zowel de RadioVisie als de Reclamestripclub-versie van deze uitgave worden verkocht voor de prijs van slechts 5 euro per stuk. Voor wie geïnteresseerd is, is vlug zijn de boodschap, want de oplage is klein en de vraag groot! Voor de geïnteresseerden: dit boekje is slechts het eerste deel van een drieluik met als titel "Het beste uit 30 jaar RadioVisie". De volgende twee delen zullen respectievelijk "-de interviews-" en "-de foto's-" bevatten. Nog even voor de duidelijkheid: enkel het eerste boekje wordt uitgegeven in samenwerking met de Reclamestripclub. De twee volgende delen zijn enkel voor rekening van de RadioVisieclub. Wie hierin echter geïnteresseerd is en hierover meer info wenst, kan steeds terecht bij onze expert-ter-zake, namelijk onze voorzitter Jean-Pierre.(B)

Met dank aan Peter Vermaele, Etienne Hauwaerts, Erik Callaerts, www.toffetamtammers.com en Stephane van Osselt, Johan Vandamme, Johan Van Ransbeeck, Hugo Dockx, Joop Schreurs, Willem Gay, Hendrik Neyts en Jean-Pierre Legein.

De reclamestripclub is een zustervereniging van Brabant Strip die zich specialiseert in reclamestrips en alle bijzondere uitgaven waarover je anders pas zou horen als het te laat is. Alle leden zijn ook lid van Brabant Strip.
Nuttige adressen : het hoofdkwartier, zie de hoofding
Het **Nederlands secretariaat** : Patrick van de Kerkhof, Waterhoenhof 8, 5672 VH Nuenen, t.040-2839941
e-mail : De.Reclamestripclub@iae.nl
Wie nieuwtjes inzake reclamestripmateriaal opmerkt, kan deze steeds doorsturen naar : Stefaan.lezy@advalvas.be
Zo houden we samen deze rubriek zo volledig en zo actueel mogelijk. Ook de moeite waard : onze eigenste reclamestrip-webstek, te vinden op http://home.iae.nl/users/nuenen.

AGENDA Stripevenementen

9 sep tot 30 nov 2003 **BCB (Brussel)**
Guido Buzzelli (1927-1992) Zelfportretten van de artiest als lelijkaard. Meer info in BSM 110.

15 nov 2003 **Lier**
De derde Nieuwe Lierse Stripbeurs in de H Hartschool te Koningshooikt(Lier) (aan Van Hool) van 10 tot 18 u. ***Brabant Strip is aanwezig (Etienne, Michel)***

16 nov 2003 **Vilvoorde**
Jaarlijkse gezellige stripbeurs in de zaal STAR, Nowlet de Brauwerestraat. Signerende tekenaars: Ivan Adriaenssens en Steven Dhondt. Meer info : 02 252 21 68 (Eric Silverans). ***Brabant Strip is aanwezig (Etienne, John).***

23 nov 2003 **Gent**
De Gentse stripbeurs van 10.00h tot 17.00h in het GITO Campus Bouw, Martelaarslaan 13, 9000 Gent. Signerende tekenaars: Dirk Stallaert, Erik Meynen, Luc en Michael Vincent, Ivan Adriaenssens (orphanimo) **Meer beursinfo Jean - Pierre 09/326.06.25 of jp.kesteloot@skynet.be** of **http://www.adhemar.be/stripbeurs.** Verdere informatie wie komt signeren volgt nog. ***Brabant Strip is aanwezig (Patrick, John).***

02 dec tot 7 maa 2004 **BCB (Brussel)**
Les Triplés van Nicole Lambert - Twintig jaar kattenkwaad! Meer info in BSM 110.

06 dec tot 21 dec **Temse**
De Culturele Vereniging Spirit en het Gemeentelijk Cultuurcentrum organiseren sinds 1996 jaarlijks een tentoonstelling rond de strip. De 8ste editie heeft als onderwerp *Stickers getekend door striptekenaars*. De expo loopt van zaterdag 6 tot en met zondag 21 december en vindt plaats in het Gemeentemuseum Temse, Kasteelstraat 16. De expo toont een evolutie van 40 jaar aan de hand van meer dan 2000 stickers, aankondigingen, posters en originelen. Op de tentoonstelling is een catalogus op cd-rom van stripstickers verkrijgbaar met meer dan 2700 afbeeldingen. Tevens verschijnt er een speciale strip-kerstkaart (Beste wensen voor 2004) van Jean-Pol.. Inlichtingen of bestellen van de kerstkaart of cd-rom: mercatorstripbeurs@yahoo.com of 0486/744.899. De expo is gratis toegankelijk op zaterdag: 14 - 18 u. en zondag: 10-12 u. en 14 - 18 u.

13 en 14 dec 2003 **Turnhout**
Tweejaarlijkse stripgidsdagen in de Warande. Info: **stripgidsdagen@tistjendop.be** of surf even naar de mooie website **www.stripgidsdagen.be**

Elke maand weer de compleetste agenda van stripactiviteiten! Organisatoren sturen info schriftelijk naar : Brabant Strip Agenda, p/a Michel Sels, Kreupelstraat 144 te 1980 Eppegem. e-mail: michel.sels@pandora.be. De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand.

LEDENDAG BRABANT STRIP in TURNHOUT

Tijdens de Stripgidsdagen organiseren we opnieuw onze Turnhoutse ledenbijeenkomst, op zaterdag én zondag van 10 tot 17 uur in de Warande.
Er zijn gratis ruilstands voor leden, op voorwaarde dat de ruimte eerlijk verdeeld wordt natuurlijk.
Laat even weten aan Paul de Bont dat je een tafel wenst : 014/65.73.79

OPROEP

We kregen heel aanvullingen op onze reeks "Rosse John". De samenkomst in Turnhout is een ideale gelegenheid om afwijkende drukken van Suske en Wiske-albums te tonen aan onze stand, zodat we notities kunnen nemen.

01 feb 2004 **Peisegem**
Jaarlijkse stripbeurs in de Gemeentelijke Tuinbouwschool, Molenbaan 54, en dit van 10u tot 18u.. Signerende tekenaars vanaf 13u30: Francis Carin(victor sackville)/ Marc-Renier(black hills)/Marc Verhaegen(suske en wiske)/Ilah(cordelia)/Erika Raven(icebound)/Eric Meynen(de plannen van Verhofstadt). Leden Brabant-Strip : korting aan de kassa op vertoon van lidkaart (betalen 2 euro ipv 2.50 euro entree). Meer info : (02/ 452.50.08 of 0476/97.00.26), of mail naar **Filip.lomme@pandora.be.** Je kan ook surfen naar **http://stripbeurs-peizegem.tk**

14 en 15 feb 2004 **Rijswijk**
6de grote stripbeurs van de Randstad, Darling Market. ***Brabant Strip is aanwezig (Etienne, Patrick)***

15 feb 2004 **Opwijk**
Jaarlijkse stripbeurs in Hof ten Hemelrijk, Kloosterstraat 7. **Info: Griet Van Buggenhout, Tel: 052/35.61.65. griet.vanbuggenhout@nijdrop.be .**
Website : www.nijdrop.be

04 apr 2004 **Leuven**
Jaarlijkse stripbeurs georganiseerd door stripclub Tafelrond in zaal "Het Bad" gelegen Martelarenlaan te Kessel-Lo, net achter het station van Leuven. Stripverzamelaars en sympathisanten voor de ruilbeurs kunnen hier terecht van 10 tot 17 uur. **Info & inschrijvingen: Hendrickx Jean-Pierre, tel: 016/ 23.65.97.**

25 apr 2004 **Antwerpen**
4de grote Strip-, platen- en CD beurs in Zaal Schijnpoort, Schijnpoortweg 55, en dit van 10u tot 17u. **Info bij Frank Van Bergen (03/325.45.60 of 0486/31.45.88); Mailadres: frank.van.bergen@pandora.be**

Uitgelezen

Een nieuwe cyclus

Iedereen had het uiteraard kunnen voorspellen, Samber V wordt niet het afsluitende album van de serie. Er wordt zelfs geopteerd voor een nieuwe cyclus. Logisch eigenlijk, welke tekenaar en uitgeverij slacht de kip met de gouden eieren? Zelfs na vijf albums blijven de verhalen tot de verbeelding spreken. Acht jaar is er ondertussen verstreken na de dood van Bernard Samber. Een sombere tijd voor Julie, die wegens misdaden en revolutionaire activiteiten tegen de staat een levenslange gevangenisstraf uitzit in het bagno van Brest. Een plaats waar men niet leeft maar overleeft, een hel op aarde. De gevangenen maken niet alleen de bewakers het leven zuur maken, maar verzieken door onderlinge strijd en concurrentie eveneens elkaars leven. Julie is een harde, ze wil niet buigen voor haar bewakers. Vooral de wetenschap dat haar zoontje, gebaard tijdens de beschieting van de barricades, opgenomen werd door een rijke familie, houdt haar levenskracht ongebroken. Wanneer ze van Guizot verneemt dat hij haar kind onderbracht bij Bernards zuster, besluit ze in te gaan op het voorstel van de gevangenisdirecteur : een nieuw leven beginnen in Guyana in de kolonie Cayenne, waar terdoodveroordeelden ver weg van Frankrijk een nieuwe thuis kunnen opbouwen. Ondertussen leidt Bernard-Marie een onbekommerd leven: hij is een echte wildebras, luistert niet naar Rosine de meid of naar zijn tante Sarah. Maar zijn vragen naar zijn afstamming worden steeds indringender. Bij een wandeling naar het familiegraf dist zijn tante een weinig geloofwaardig verhaal op over zijn afkomst. Wanneer het jongetje zijn tante beschuldigt van het vertellen van leugens, sluit zij hem een ganse nacht op in de tombe. Bij het krieken van de dag blijkt hij veroordeeld om te leven met een rood en zwart oog. De strijd der ogen slaat weer toe. Een schitterend beklijvend vijfdelig epos, bestemd om te lezen en telkens opnieuw te herlezen. *Willem.*

Samber V : *Vervloekt zij de vrucht van uw schoot...*
Yslaire
Uitgeverij Glénat, hc 13,25.

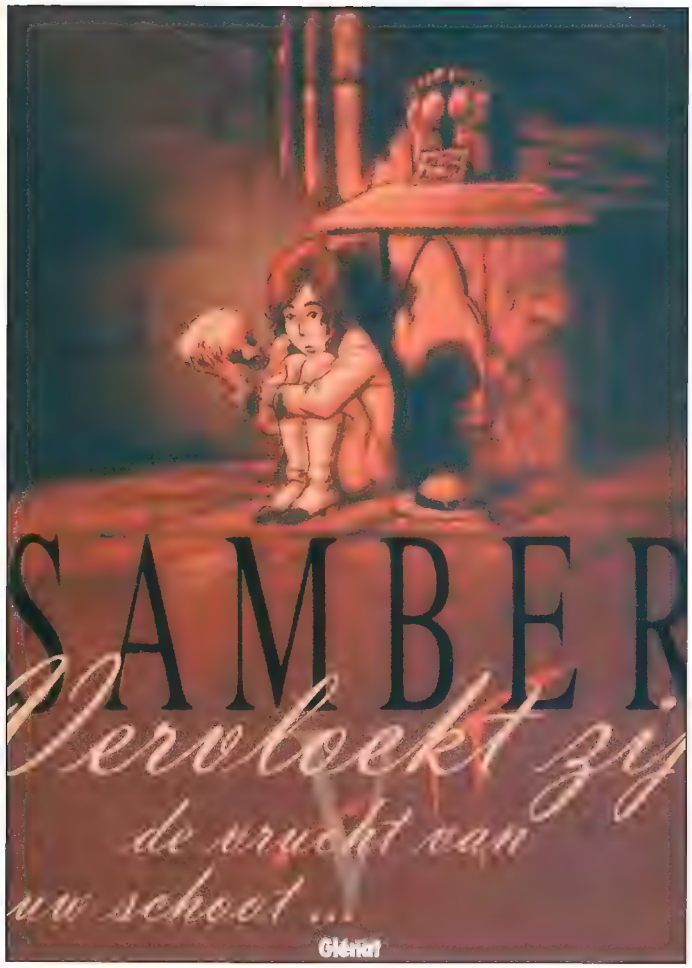

Niet echt overtuigend

Negentien december 1213. Heer Hervé keert in gezelschap van zijn manschappen terug naar zijn kasteel. Om snel weer zijn echtgenote in de armen te sluiten, verlaat hij de kopgroep. Op het hoogtepunt van hun innige omhelzing wordt de deur opengegooid door een wachter, met de melding dat Heer Guy overleden is door een val op zijn dolk. Guy is niet alleen Hervés beste vriend maar tevens de minnaar van zijn vrouw. De kasteelvrouw is zwanger van Guy en wordt gekweld door hevige schuldgevoelens. Als gevolg van dit alles baart ze een monster. Het is een jongetje, mismaakt aan de ene helft van het gelaat. Hervé en zijn echtgenote willen van het monster, dat ze Louis noemen, niets weten. Voor hun part verdwijnt hij voor immer. Voedster Marie en de oude tovenaar Engilbert voorkomen zijn dood en bekommeren zich om zijn opvoeding. Louis ontwikkelt een felle, onblusbare haat tegen zijn vader en moeder. Na zijn vaders dood houdt zijn moeder er een aantal minnaars op na. Allen dingen ze naar haar hand, om haar macht en landerijen. Louis de mismaakte, de feitelijke erfgenaam, wordt overal geweerd, lijkt voor de zogenaamde edelen niet te bestaan. Louis besluit zijn familie te vervloeken. Van de middeleeuwen wordt de vloek generatie na generatie doorgegeven tot op heden. Naar verluidt beslaat de reeks zes albums. Of ze allen zullen verschijnen is maar de vraag. Deze eersteling kan niet echt boeien, vertoont teveel losse eindjes, die later niet meer opduiken in het verhaal. Te veel toevalligheden geven het geheel een waas van onwaarschijnlijkheid. Diverse minnaars passeren de revue, leuk misschien voor het tijdschrift Familie of Dag Allemaal, maar niet in een strip waar deze feiten niets bijdragen aan het verhaal. De hoofdfiguur leeft niet echt en verdwijnt aan het einde als een schim in de nacht. Reden genoeg om niet echt uit te kijken naar de volgende albums, maar je weet maar nooit. *Willem.*

Bellary's vloek 1: *De zoon van de duivel*
Mazeau & Martinez
Uitgeverij Arboris, sc 6,50

Een stelletje vreemde vogels

Tekenaars, en waarschijnlijk eveneens scenaristen van comics, zijn in onze streken op één hand te tellen. Voorlopig komen wij uit bij amper één, of beter gezegd twee namen : Wim Tilkin en Kristiaan Erlingen, die samen Swabteam ontwierpen. Met Mango & Spit gaat Wim op de solotoer, en het resultaat mag er wezen. Ook wie gruwt bij het woord 'comic', kan beter eens een blik werpen op dit kunstwerkje. We krijgen geen weg en weer flitsende supermannen zonder humor, maar levendige personages van vlees en bloed. Deze twee creaturen, wat nog zacht is uitgedrukt, kan men beter mijden omstreeks klokslag middernacht De ene is een ietwat ingedommelde dommekracht, ergens een kruising tussen een everzwijn en een weerwolf. Je zou het hem niet nageven, maar als puntje bij paaltje komt, lost hij de ietwat benarde situaties in een handomdraai op met brutaal geweld. Een schop hier, een vuistslag daar en de overvaller kiest het hazenpad, of blijft voor dood achter. De ander, is een schriele kip zonder kop, goed in het uitdelen van bevelen maar veel zoden aan de dijk brengt hij niet. Wel brengt hij ons duo meer dan eens in penibele situaties. En zulke situaties

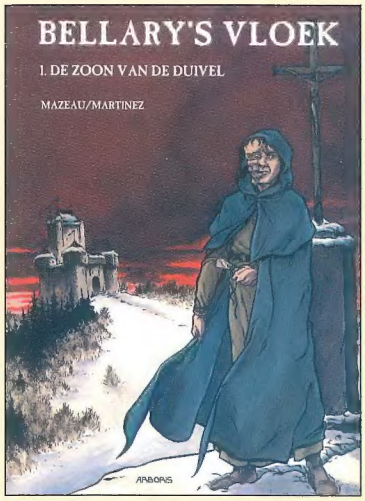

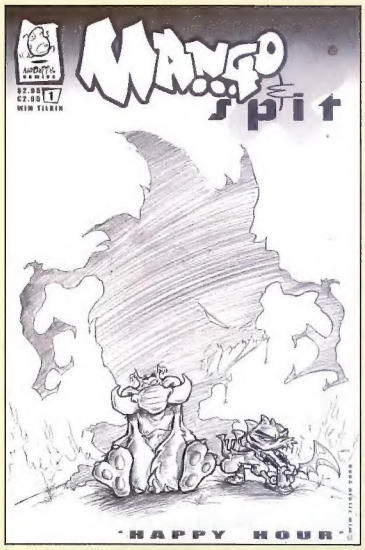

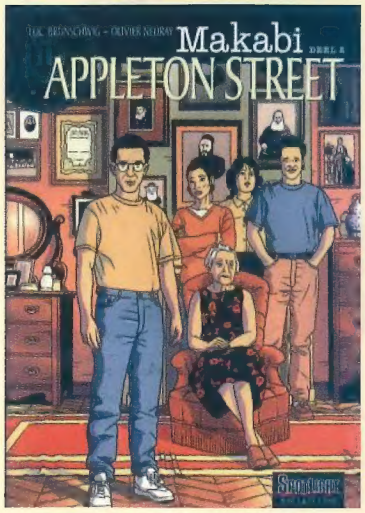

zijn er in overvloed in dit futuristische landschap. Achter elke dode boom of ook maar het kleinste heuveltje wacht onze helden de dood. Woeste monsters, met van kwijl druipende monden, aan hun poten vlijmscherpe klauwen en vooral een ultraslecht karakter, geven onze vrienden geen ogenblik de tijd om maar even adem te happen.. Het geheel werd opgebouwd in een tekenstijl die wel een kruising lijkt tussen manga en graffiti, wat deze comic meer dan boeiend maakt. Laat vooral de weinige Engelse tekst, die soms summier opduikt, geen bezwaar zijn, daar deze comic gericht is op een internationale doorbraak. Waarschijnlijk is deze comic in de meeste stripwinkels onbekend, we geven u het adres graag mee : Aardappelcomics, Putstraat 25, 3470 Stok-Kortenaken, België, mail: vamos@skynet.be. Kijken kan op : www.swabteam.com
Willem.
Mango & Spit 1:
Happy Hour
Wim Tilkin
Aardappel comics,
sc 2,95.

Een zorgeloze jeugd

Ons leven glijdt weg als zand door onze vingers. Af en toe nemen we een rustpauze en blikken we, vervuld van weemoed, terug. Vooral onze jeugdjaren blijven ons scherp in het geheugen gegrift. Zo ook bij Erik de Graaf, een veertiger en grafisch ontwerper, die reeds eerder de stripmicrobe voelde kriebelen maar het pas nu aandurft om een strip ontwerpen. Met succes, zijn verhalen zijn geen opeenvolging van onwaarschijnlijkheden. Wellicht ontdekt ieder van ons er iets van zichzelf in. Het verhaal bestaat uit korte hoofdstukken, waarin telkens op een leuke manier een nieuwe herinnering opgehaald wordt. En net zoals herinneringen soms fel gekleurd zijn, wordt ieder kortverhaal gebracht in een andere kleur. Gaande van bruine, groene, gele tot blauwe tinten, wat de verhalen extra accentueert. Beide boekjes brengen verhalen vol nostalgie naar een reeds lang vervlogen tijd die nooit meer terugkomt. Keken ook wij niet op naar onze opa, die wel eens grapjes met ons uithaalde, onze speelkameraad in de grote vakantie, terwijl vader en moeder aan de slag moesten. Of de vakanties aan zee, het uitkijken naar vakantievrienden wiens ouders net als de jouwe steeds weer hetzelfde badplaatsje uitkozen. Erik de Graaf weet deze herinneringen te benutten, laat ze langzaam voortkabbelen en geeft de lezer de ruimte om zichzelf te herkennen in één of andere scène. Hij brengt het vlot en doordacht, hoeft de waarheid bijna geen geweld aan te doen. Zijn verhalen zitten immers netjes gerangschikt in de hokjes van zijn geheugen. Ieder hokje opent voor de lezer een nieuwe blik op Eriks jeugdjaren. Zijn tekeningen zijn bijna stillevens, maar toch stralen ze iets ondefinieerbaar uit. Ze hebben het, vestigen de blik op datgene wat echt telt, alle franjes zijn bijna tot nul gereduceerd. Erik de Graaf is een vakman met klasse, eentje waarvan we in de toekomst, hopelijk nog vele mooie dingen kunnen verwachten.
Willem.
Verbleekte herinneringen 1 & Gekleurd geheugen 2
Erik De Graaf
Uitgeverij Oog & Blik & De Harmonie, sc 9,95.

Om bij stil te staan

Lloyd Singer is hoofdboekhouder bij het FBI, nu niet direct het beroep waarvan wij ons voorstellen dat de gensters ervan afspatten. Toch neemt Lloyd, op vraag van zijn vriend agent Simon La Bianca, een Russische en haar dochter onder zijn bescherming. Dit weliswaar onder begeleiding van een zwaar bewapend escorte, dat echter al snel geëlimineerd wordt (in album 1). Hierdoor wordt Lloyd voor een dilemma gesteld : of zich overleveren aan zijn belagers, waardoor Zena, een belangrijke getuige in de Russische vrouwenhandel, uitgeschakeld wordt. Of doorgaan op eigen houtje. Lloyd kiest voor het laatste. Het blijkt dat Lloyd, die overkomt als een saaie piet, reeds vanaf zijn jeugd met succes optrad als een gemaskerde rechtshandhaver. Samen met Zena en Dolly duikt Lloyd onder bij zijn familie in Appleton Street, gelegen in de Joodse wijk. Zena en Dolly worden omringd door de beste zorgen, ieder verkeert immers in de waan dat Lloyd eindelijk een vriendinnetje heeft. Tot Eliot, een familielid, roet in het eten gooit. Hij herkent Zena uit een blaadje en gaat het nieuws al snel rondbazuinen aan zijn zussen. Die reageren ontzet en terwijl ze eerst Zena als een gelijke onthaalden, slaan hun gevoelens al snel de andere richting uit. Ontzet vlucht Zena weg, waarna ze zich opsluit in de badkamer. Lloyd probeert de schade te beperken, geeft zus een fikse bolwassing en aanhoort Zena's verhaal. Het is een verhaal vol van machtsmisbruik, onderdrukking en pakken zwart geld; dit alles in ruil voor een hoge positie van haar vriend, die optreedt als haar pooier. Zena leeft in een gevangenis, die slechts op een kiertje geopend wordt als blijkt dat ze zwanger is. Maar na de geboorte gaat de hel gewoon verder. Tot ze weet te ontsnappen, waarna ze alles doorvertelt aan het FBI.
Scenarist Brunsschwig vertelt een beklijvend verhaal, een realiteit waarover we wel eens wat horen vertellen in de media, maar waar we nooit echt bij stilstaan. Samen met tekenaar Neuray levert hij een briljante bloedstollend thriller af. Vervolg en slot in album drie. *Willem.*
Spotlight Dupuis: Makabi 2: *Appleton Street*
Olivier Neuray & Luc Brunschwig
Uitgeverij Dupuis, sc 4,50

MAX

STRIPZOLDER

AANKOOP - VERKOOP STRIPVERHALEN

Nieuw, antiek, tweedehands, luxes, curiosa,...

alles op stripgebied!

open : eerste dinsdag van de maand

van 16.00 - 21.00 uur

Alle andere dagen open op afspraak

ZEMSTBAAN 55 2800 Mechelen

015/41.27.99

maxstripzolder@pandora.be

Stripantiquariaat

De ijzeren kolonel

Berlarij 46

2500 Lier

Volledig stripantiquariaat

(van Alex tot Zwartkijken)

verzamelalbums Robbedoes-Kuifje-Wham-Wordt vervolgd - compleet ;

stripinformatie en -documentatie jaren '60, '70 en '80

van Stripschrift tot Humocovers

Open : dinsdag t/m zaterdag van 14 tot 19 uur.

STRIPWINKEL

GOBELIJN

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35

LEUVEN

TEL. 016 / 23.55.86

Open van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur,

van maandag tot en met vrijdag.

Zaterdag doorlopend geopend.

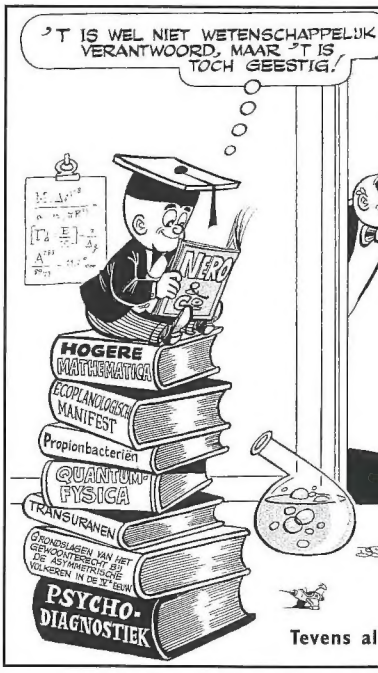

Stripwinkel Adhemar

Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend

woensdag t/m vrijdag:

10.30uur-19.00uur

zaterdag:

10.00uur-18.00uur

zondag:

10.00uur-12.30uur

tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,

Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

STRIPWINKEL
COMICS!
NIEUWE, TWEEDE-HANDS EN ANTIQUARISCHE STRIPS
OOK AANKOOP VAN JOUW STRIPS.
PIERKE
F. VAN RYHOVEN-LAAN 312 (HOEK ANJELIERSTR.) 9000 GENT
TEL : 09 227 70 86

Zoekertjespagina

GEZOCHT:

* Ik zoek boeken met originele plaat van Nero. Voorkeur voor : Gaga -pan, Moea-Papoea , Beo en het Vredesoffensief en ander mooi tekenwerk van Sleen, Nijs of Vandersteen. Tevens eerste drukken in mooie staat : S&W nummers 0 tot 35, Nero witte achterkaften met rode titels en ouder. Regelmatig ruilmateriaal.
  Dirk Claesen, tel. 089/35.71.61 of 0477/204846. (112)
* Ragebol 1 (1° druk) ; De rode ridder 1 ; Les aventures de Felix (Tillieux), uitg M. Deligne (4 delen) ; Gekartonneerde albums : Largo Winch 2&3 + Jeremiah nrs. 12, 13,14, 17 + Blueberry : Oorlog of vrede, De man met de ijzeren vuist,
* De man die &500000 dollar waard was, De outlaws van Missouri ; Humoradio vanaf 1936 t/m 1940. Alles in mooie staat graag Rik De Leeuw 03/324.76.07 (110)
* **CAPRICORNUS** 1, Het Ding
  Alain Heylen Tel 0049 6584 99 25 84 of koenig-heylen@t-online.de (110)
* Wie heeft er kerstkaarten te koop of te ruil. Ik heb mooi en veel ruilmateriaal.
  Sascha Van Laeken Mercatorstripbeurs@yahoo.com (110)
* In zo perfect mogelijke staat: Piet Pienter en Bert Bibber nrs 3, 6, 14, 15, 17, 18, 20; Jommeke nrs 1 tot 15; Kari Lente nrs 10, 12, 16, 18, 20; Grappen van Lambik nrs 5 en 7;
  Jean-Paul Vonck. Tel. na 19.00h 053/77.08.01 (110)
* **Robbedoes** verzamelde nrs. 35-42-44 ; Jeugdalbum 1943 ; Almanak 1944. Alleen in uitstekende staat.
  Joop Schut tel 0348/501821 (NL) joopschut@hotmail.com (110)
* **Averbode :** folders en reclame voor uitgaven die in de jaren '50 in de Kerst-en Vakantieboeken van Nonkel Fons zaten ; Zonneland 1945-1946-1947 ; TamTam van 1945 t/m 1959 ; Mickey magazine nrs. 1,48,53 ; Mickey bundeling 18 ; Sprint nrs. 12,22,23 ; Decalco's van Bessy
  Paul de Bont 014/65.73.79 (109)
* **Kuifje weekblad:** 1958: 26,28,42,53. / 1959: 1p,6p,7p,12,13,19p,22,23k,41,46,49,50,51 / 1960: 52p./ 1961: 13, 23p,24p,25p,27,33,36p,37p,38p,39p,41p,42p,43p,44p,47p,48p,49 / 1962: 1,5p,7,8,11p,26p,29p,38,39,40p,44,45p, 47p,50. Als er een "p" achter staat, bezit ik dit nr. zonder kuifjepunt.
* **Robbedoes** weekblad: 600,608,640,650,652,653,654,659,672,673,682,684,697,717,801,802,803,807,809,810,812, 813,814,815, 816,821,834,986,1000,1003,1004,1014,1019,1027,1042,1069,1070,1071,1081,1098,1100,1104,1105, 1107,1110,1116,1117,1126,1136,1138,1164,1184,1374,1375,1377,1379,1381,1382,1383,1384,1385,1387,1392,1393, 1394. Mike van der veer mike.vanderveer@yucom.be Tel: 03/440.75.48 (108)
* **Kari Lente** : ik zoek nog 2 reklameboekjes van Kari Lente uitgegeven voor de firma Knorr, nl.:
  Alles om zeep en Boeven in de rimboe
  Paul Matthijs, 053.78.46.53 - 0478.25.61.46, Paul.matthijs@skynet.be (108)
* **Kuifje** losse nrs : 4de jaar (1949) nrs. 11,12,14,15,16 ; **Vlaamse Filmkes** *(met prijs 50 centiem)* 78,101,117,155,166, 190,193,197,207 217,220,233,237,245,283,340,341,353,363,378,391,418,422,429,444,445,446,468,469,477; *(met prijs in frank)* 7,13,15,20,77,103,104,105,106,108,113,161,164,166,168,172,176,185,232,259,275,295,301,307, 345,352,365 ; **OHEE** 15,20,92,184 in goede staat; **Suske&Wiske** tweekleuren in mooie staat: *Het sprekende testament, De geverniste zeerovers* ; **Bob et Bobette** oude reeks ; **Tintin** in kleur of zwart-wit tot 1946; 't **Kapoentje** 1948 : 23,25,26, 27,29,30,31,33 t/m41,43,44,45,51,52 ; 1949 : 1-21, 38,39,41,42,44 t/m 50; **PEP** 1963: 1,2,4 - 1964: 16,20 - 1965: 4, 22,28,49 ; Robbedoes 1155,1156,1159,1170,1197,1198, 1205,1208, 1354, 1368
  Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

AANGEBODEN :

* **Strips talent en vinci i**n nieuwstaat : alle strips zijn nagelnieuw aan 2.15 per stuk en 5 voor 10 euro. wil ook ruilen. stefan.dewree@skynet.be, tel / 0496 98 94 65 (112)
* **Weekblad Humo(radio)** van 1944 tot 1980 (bijna compleet), +/- 1750 nrs. Liefst ruilen tegen oude weekbladen of kranten. Nog 30 setjes van 2 boeken met vroeg werk van Edward de Rop : De blaffende stopnaald, Geschipper naast Mathilde , De zwarte Boeddha (genummerd en gesigneerd, 250ex.)
  Rik De Leeuw 03/324.76.07 (110)
* **Zeefdruk van de tamme tumi** (niet ingekaderd) nr 117/199 met echtheid certficaat van 1997
  Van in eric 0497/54.44.34 (110)
* **Groot lot tijdschriften** : Sjors jaren '60 , Kapoentje 1964 tot 1982 , Robbedoes jaren '60 (waarvan velen met microverhaal). Ideaal voor mancolijsten. Chris Mouton , Tel. 09/369 69 91 (110)
* **Kiekeboe** : luxe Blond en blauw in valiesje op 45 exemplaren ; Luxe Blond en blauw in witte doos op 10 exemplaren.
  Email: marc.baldewijns@pandora.be of gsm 0477323510. (109)
* **Olidin** : 3 ingebonden jaargangen,1957/1958/1959 mits men mij de volgende losse nummers kan leveren 1957:7,8 1958:4 en 1959:8 ; tevens aangeboden:crea duck 2002
  KDeKrijger@cs.com, tel NL 0229-201927 (vanuit belgie 00 31 229 201927) (107)
* **Ons Volkske en 't Kapoentje** : losse nummers uit 1946-1947-1948, te ruilen : zie boven.
  Patrick Vranken 052/31.23.46 of brabant.strip@worldonline.be

Zoekertjes schriftelijk meedelen (brief of e-mail). Telkens naam en telefoonnr. vermelden a.u.b.

Speciaalzaak strips

Plouvier A. - Mahy C.

PHILBO

Boek- en papierhandel

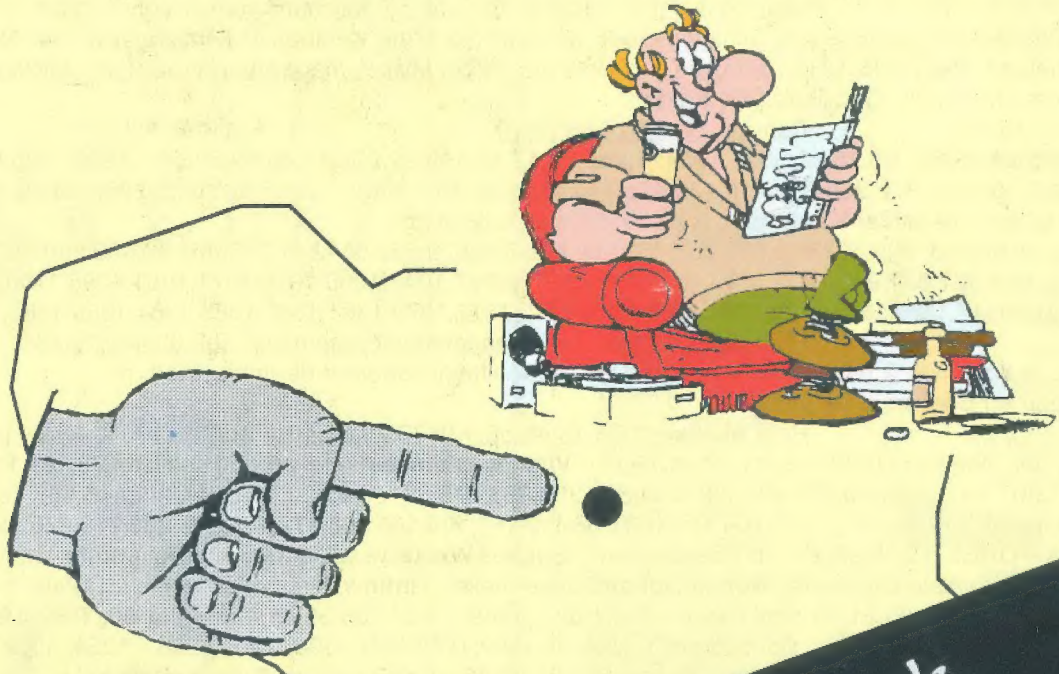

J.B. Nowélei 52 - 1800 Vilvoorde
Tel. 02/251 91 86 / Fax. 02/253 45 94

HRB 570.358 - BTW BE 578.679.630

Artis - Historia en Soubry Ruilcentrum

Ontwerp Drukkerij Dupress 02/253 62 19